

BIULETYN
ARCHIWUM
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

Nr 22

WARSZAWA 1979

BIULETYN

ARCHIWUM POLSKIEJ AKADEMII NAUK

Nr 22

Na prawach rękopisu

Warszawa 1979

Przygotowuje zespół pracowników Archiwum

Redaktor: Zygmunt Kolankowski

Sekretarz Redakcji: Stanisław Chankowski

Adres Redakcji: Archiwum PAN 00-330 Warszawa
Nowy Świat 72

20 LAT "BIULETYNU ARCHIWUM PAN"

Pierwszy numer "Biuletynu" ukazał się w maju 1959, w piątą rocznicę podjęcia pracy archiwalnej przez Archiwum PAN. Początkowo pomyślany jako półrocznik, już od roku następnego /1960/, "Biuletyn" wydawany jest jako rocznik. Numery 1-3 sygnowane jeszcze były datą roczną z dodaniem nazwy miesiąca: "maj", "październik", od numeru 4 "Biuletyn" nosi już tylko datę roku wydania.

"Biuletyn" wydawany metodą małej poligrafii, na prawach rękopisu, w swych 21 numerach opublikowanych w przeciągu 20 lat ogłosił 3133 strony. Na objętość tę złożyło się: 34 artykuły /390 stron/, publikacja 65 inwentarzy zespołów archiwalnych /1805 stron, w tym wstępy 535 s. i notatki inwentarzowe 1270 s./. Sprawozdania Archiwum PAN zajęły 540 s., inne materiały 302 s., w tym na przeglądy informacyjne działu spuścizn poświęcono 84 s., resztę stanowią spisy treści i inne materiały redakcyjne.

Blizsze spojrzenie na poszczególne działy treści "Biuletynu" daje obraz ciekawy; wśród 34 artykułów, 8 poświęcone było zagadnieniom metodyki prac archiwalnych, w tym znaczna większość /7/, metodom opracowania materiałów pochodzenia prywatnego - spuścizn archiwalnych po uczonych; jeden artykuł zagadnieniu zespołów otwartych - a więc sprawom stano-

wiąącym główny nurt pracy Archiwum PAN. Druga, najliczniejsza grupa artykułów poświęcona była sprawom współpracy międzynarodowej archiwów Akademii Nauk krajów socjalistycznych. Osiem dalszych artykułów omawiało zagadnienia organizacyjne, tu zaliczamy też okolicznościowe, związane z kolejnymi etapami pracy naszego Archiwum. Dwa artykuły miały charakter naukowo-informacyjny, trzy dotyczyły problemów redagowania i rozpowszechniania "Biuletynu".

Głównym nurtem treści "Biuletynu Archiwum PAN" było niewątpliwie publikowanie inwentarzy zespołów archiwalnych. W tym dziale odnotować można poważne wyniki. W ciągu 20 lat opublikowano 65 inwentarzy - liczbę pokazną. Były w tej liczbie zaledwie 4 zespoły pochodzenia kancelaryjnego, natomiast 61 inwentarzy dotyczyło spuścizn archiwalnych uczonych. Dysproporcja ta przestaje być rażąca jeżeli weźmie się pod uwagę fakt, że Archiwum PAN gromadzi zespoły kancelaryjne otwarte, których inwentarze mają wciąż charakter wstępny i nie nadają się do publikacji. Publikacją objęto 7818 jednostek archiwalnych, przy czym poważny procent, bo 257 opatrzone zostało szczegółowymi aneksami. Aneksy te, to przede wszystkim indenty korespondentów /adresatów listów wychodzących i nadawców przychodzących/, dalej zestawienia autorów prac będących przedmiotem ocen, czy recenzji opracowanych przez twórcę spuścizny itp. Stanowią one szczegółowe elementy informacyjne niezwykle cenne z punktu widzenia badań nad historią nauki. Dużą wartość poznawczą mają też wstępy do inwentarzy stanowiące kompletne biogramy uczonych oraz przeglądy treści pozostawionych przez nich dokumentów.

Należy tu zwrócić uwagę na jeszcze jeden moment. Otóż opracowanie spuścizn archiwalnych nie może być formalnie sztywne, nie może zawsze stosować jednego automatycznie pojmowanego schematu. Elastyczność podejścia do materiałów spuścizny archiwalnej podkreślają z naciskiem wszelkie publikacje metodyczne - od "Wtycznych opracowania archiwalnego spuścizn" Warszawa /1958/ poczynając. W wyniku tego w "Biuletynie" publikowano opracowania inwentarzy, różniące się od siebie pewnymi szczegółami ujęć metodycznych. Było to celowym zamysłem zespołu redakcyjnego. Chodziło o stworzenie pewnego typu poligonu doświadczalnego dla wypośrodkowania najważniejszych metod udostępniania zawartości zespołów. Były w tym próby, które oceniamy dzisiaj jako mniej udane, inne zasługują na wyższą ocenę - i te metody upowszechniano, tak że w ostatnich latach mamy już z reguły większą jednolitość. Sprawa ta dotyczyła między innymi wspomnianych wyżej opracowań szczegółowych, informacji głębszej, wyższego stopnia, wyrażającej się w aneksach.

Dla ułatwienia korzystania, od nr 6 /1963/ podawać zaczęto na końcu każdego numeru wykazy inwentarzy ogłoszonych w numerach poprzednich; ułożone one były w kolejności publikowania. Po zwiększeniu liczby ogłoszonych inwentarzy zdecydowano się na podawanie wykazu opublikowanych inwentarzy w dwóch układach: chronologicznym i alfabetycznym /twórca spuścizny, ewent. instytucja/. Praktykę tę wprowadzono od nr 18 z 1975 r.

Sporo miejsca w "Biuletynie" zajęły sprawozdania Archiwum. W nr 3 /1960/ ogłoszone zostało sprawozdanie za rok 1959 i łącznie stanowi to stały element każdego zeszytu.

Charakter organizacyjny miały także niektóre inne publikacje jak np. "Statut Archiwum PAN" ogłoszony w roku 1963 /nr 6/. Odnosić też należy zamieszczone w nr 13 /1970/ uzupełnienie instrukcji opracowania spuścizn archiwalnych, dotyczące materiałów odmiennych co do formy, jak druki, fotografie, dokumentacja kartograficzna i techniczna.

W niektórych zeszytach "Biuletynu" publikowane były wstępne przeglądy nabytków działu spuścizn. Stanowiło to ważny element informacyjny o zawartości zbiorów Archiwum PAN. Przed wydaniem w roku 1965 pierwszego wydania "Przewodnika po zespołach i zbiorach Archiwum PAN" /Ossolineum 1965/. Przeglądy takie ukazały się w roku 1959 i 1962 /nr 2 i 5/. Podobna sytuacja powstała wtedy, kiedy dane "Przewodnika" z 1965 r. stały się już nieaktualne, a zabiegi o powtórne wydanie nie dawały przejściowo pozytywnego rezultatu. Ogłoszenie wówczas w numerze 18 z 1975 r. związało informację przeglądową o nowych nabytkach.

W kilku numerach w okresie początkowym, ogłaszano bibliografię publikacji związanych z Archiwum i jego zbiorami. Te przeglądy bibliograficzne ukazały się w nr 1/1959/, 5/1962/, 10/1967/. Stały się one impulsem i wzorem dla wydawania szerokiej międzynarodowej bibliografii Archiwów Akademii Nauk krajów socjalistycznych realizowanej w wyniku zawartego w 1965 r. porozumienia i utworzenia grupy roboczej współpracy Archiwów Akademii Nauk ZSRR, Bułgarii, NRD, Węgier, Czechosłowacji /w tym również Słowackiej AN/ oraz Polski. Bibliografii tej ukazały się 2 tomy pod tytułem "Akademické Archivy" Moskwa-Leningrad 1971, 1975 - trzeci tom znajduje się w druku.

Oddzielnej wzmianki godne są recenzje i omówienia publikacji związanych z głównym nurtem prac metodycznych Archiwum PAN, tj. tematem opracowania spuścizn archiwalnych po ucszonych. Ukazały się ogółem 24 takie recenzje, omawiające przede wszystkim publikacje radzieckie i niemieckie, następnie czechosłowackie i amerykańskie.

"Biuletyn Archiwum PAN" redagowany był od początku przez Komitet Redakcyjny, któremu przewodniczył Z. Kolankowski. Komitet ten w latach 1959-1979 liczył 8 osób /S. Chankowski, H. Dymnicka, M. Flis, Z. Kolankowski, H. Obuchowska-Pysłowa, E. Tomaszewski, R. W. Wołoszyński, M. Wrzaskowa/. Ten zespół podpisał nr 1-4, od nr 5/1962/ ubył z tego składu E. Tomaszewski. Od nr 6 przybyła wzmianka: "Sekretarz techniczny A. Peche", która ukazuje się do nr 10/1967/, potem znika w związku ze zgonem A. Peche /4.09.1967/. Od nr 8 zespół opuścił M. Flis, który zmienił miejsce pracy. Od nr 11/1968/ zamiast nazwisk członków zespołu występuje informacja ogólna: "Przygotowuje zespół pracowników Archiwum PAN, redaktor Z. Kolankowski, sekretarz redakcji R. W. Wołoszyński", która trwa przez lata 1968-1973 /nr 11-16/. Wobec przejścia doc. dr hab. R. W. Wołoszyńskiego do innej pracy sadania sekretarza redakcji przejął dr S. Chankowski, którego nazwisko powraca do notki redakcyjnej.

"Biuletyn" wydawany jest w nakładzie 350 egz. i rozprowadzany nieodpłatnie wśród instytucji /archiwa i biblioteki, zwłaszcza posiadające zbiory rękopiśmienne, instytucje PAN/, rozsyłany jest także indywidualnym odbiorcom zainteresowanym tematyką badań nad dziejami nauki. Pewną liczbę

egzemplarzy wysyła się do bratnich archiwów Akademii Nauk krajów socjalistycznych oraz najpoważniejszych bibliotek i archiwów za granicą, z którymi utrzymywane są kontakty wymienne.

"Biuletyn" był wielokrotnie omawiany w czasopismach fachowych krajowych i zagranicznych.

Zamykając dwudziestoletni okres wydawania "Biuletynu Archiwum PAN" można stwierdzić, że w serii jego skromnych zeszytów kryje się poważny potencjał informacyjny, istotny zwłaszcza dla badaczy zainteresowanych historią nauki i techniki polskiej. Materiał zawarty w "Biuletynie" jest też dużym ułatwieniem w codziennej pracy archiwistów zatrudnionych w Archiwum PAN łącznie z jego Oddziałami.

R.B.

Zygmunt Kolankowski

Warszawa

GROMADZENIE MATERIAŁÓW ARCHIWALNYCH W ARCHIWUM POLSKIEJ AKADEMII NAUK

Gromadzenie materiałów archiwalnych w Archiwum PAN¹ przebiega kilkoma torami. Problemy związane z tą dziedziną działalności Archiwum rozpatrywać należy w zależności od rodzaju materiału archiwalnego objętego gromadzeniem.

Z zasadniczych zadań Archiwum ujętych najpierw w Uchwale Sekretariatu Naukowego PAN nr 167/53 z dnia 1 grudnia 1953 r. a następnie potwierdzonych w porozumieniu między Polską Akademią Nauk a Naczelną Dyrekcją Archiwów Państwowych w sierpniu 1957 r.; wreszcie sprecyzowanych w Statucie

¹ Dla przypomnienia: Archiwum PAN powstało w wykonaniu uchwały Sekretariatu Naukowego PAN w dniu 1 grudnia 1953 r.; prace archiwalne rozpoczęto na przełomie 1953 i 1954 r. Obecnie posiada siedzibę w Warszawie oraz oddziały w Krakowie, Poznaniu i Zabrzu /Górny Śląsk/. Od 1959 r. wydaje rocznik "Biuletyn Archiwum PAN". Aktualne informacje o zasobie Archiwum podaje "Przewodnik po zespołach i zbiorach Archiwum PAN" wyd. Ossolineum, 1978, s.257 + 24 tabl. /stan zbiorów na dzień 1 stycznia 1977 z uzupełnieniami w "dodatku" do 1.1. 1978 r./. Zagadnienia organizacyjne i robocze omawia Z.Kolankowski: Archiwum PAN - czwarte dziesięciolecie działalności". "Nauka Polska". 1978 z.11/12 s.91 nn.

Archiwum PAN nadanym Uchwałą Sekretariatu Naukowego PAN z dnia 2 lipca 1962 r. wynika, iż gromadzeniem objęte są głównie:

- materiały wytworzone przez Polską Akademię Nauk i jej komórki organizacyjne, w tym placówki naukowe wszelkiego rodzaju /instytuty, zakłady, pracownie itp./, jak również powstające bieżąco w tych organach;

- materiały wytworzone przez instytucje i organizacje naukowe, które przestały działać w wyniku powołania Polskiej Akademii Nauk w 1952 r.;

- materiały wytworzone przez towarzystwa naukowe dotowane przez Polską Akademię Nauk, redakcje wydawnictw naukowych, komitety organizacyjne zjazdów i kongresów naukowych itp.;

- spuścizny archiwalne najwybitniejszych działaczy nauki i techniki polskiej, przede wszystkim członków PAN oraz organizacji naukowych poprzedzających powołanie PAN, jak również pracowników naukowych zatrudnionych w PAN.

Praktyczne stosowanie tych podstawowych zasad uzupełniło i rozwinęło zakres gromadzenia o dalsze dodatkowe rodzaje dokumentów.

Z punktu widzenia archiwistyki problem typów materiałów gromadzonych przez Archiwum PAN sprowadza się więc do zagadnień związanych z gromadzeniem:

- materiałów archiwalnych pochodzenia kancelaryjnego,
- materiałów pochodzenia prywatnego,
- innych materiałów archiwalnych pochodnych lub uzupełniających jak mikrofilmy, fotografie, kserokopie, druki dokumentacyjne itp.

1. Materiały pochodzenia kancelaryjnego

1.1. Do głównych zadań Archiwum Polskiej Akademii Nauk należy gromadzenie materiałów archiwalnych wytworzonych przez tę Akademię, jej Władze, komórki organizacyjne i naukowe.

1.1.1. Kancelarie i sekretariaty Polskiej Akademii Nauk, które rozwinęły się w latach 1952-1953 z odpowiednich komórek Komisji Organizacyjnej PAN /1951-1952/ działały początkowo w oparciu o wzorce kancelaryjne zaczerpnięte z aparatu Ministerstwa Oświaty oraz Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, częściowo również Ministerstwa Żeglugi /skąd pewna część pracowników aparatu Akademii przeszła poprzez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego/. Pierwszą instrukcję kancelaryjną otrzymała PAN w Zarządzeniu Sekretariatu Naukowego PAN nr 3 z dnia 27 maja 1954 r. w sprawie obiegu, znakowania i przechowywania korespondencji w Sekretariacie Polskiej Akademii Nauk. W opracowaniu tej instrukcji Archiwum PAN, znajdujące się wówczas na wstępnym etapie organizacyjnym, nie brało udziału. Instrukcja z 27 maja 1954 obowiązywała jak wynika z jej nagłówka w komórkach Sekretariatu PAN, nie obejmowała więc dokumentacji powstającej w placówkach naukowych PAN. Przyjęto w niej zasadę prowadzenia akt według układu strukturalnego z odkładaniem dokumentów w grupach rzeczowych - były to więc elementy podobne do obowiązujących w latach 1932-1939 w urzędach centralnych.

W związku z niedostatkiem tego aktu normatywnego, Archiwum PAN podjęło jeszcze w 1959 r. prace nad przygotowa-

niem nowocześnie ujętej instrukcji kancelaryjnej. Prace te, po przeprowadzeniu odpowiednich uzgodnień, doprowadziły do ogłoszenia w dniu 11 listopada 1961 r. Zarządzenia nr 28/61 Sekretarza Naukowego PAN w sprawie wprowadzenia w życie Instrukcji Kancelaryjnej dla jednostek organizacyjnych PAN. Instrukcja ta oparta o bezdziennikowy system kancelaryjny wraz z wykazem akt uzyskała moc obowiązującą z dniem 1 stycznia 1962 r., przy czym dla placówek badawczych PAN stanowiła wzorzec, służący dla opracowania własnych instrukcji i wykazów akt podlegających zatwierdzeniu po uzgodnieniu z Archiwum PAN. Tu od razu stwierdzić można, że akcja ta przyniosła tylko połowiczne rezultaty. Niektóre placówki, zwłaszcza mniejsze, nie dostosowały się do zaleceń Instrukcji motywując to znikomym zasięgiem prowadzonej przez nie dokumentacji.

Wykaz akt stanowiący załącznik do Instrukcji z dnia 11 listopada 1961 r. był kilkakrotnie nowelizowany i uzupełniany.

W połowie lat siedemdziesiątych w związku z poważnymi zmianami organizacyjnymi, Archiwum PAN doszło do przekonania, że należy przystąpić do gruntownej rewizji całości normatywów obowiązujących w PAN w tym zakresie. Prace i uzgodnienia przebiegały z trudnościami i zahamowaniami, napotykały nawet na wręcz niechętnie stanowisko części biur PAN. W wyniku wielu zabiegów wydane zostało Zarządzenie nr 4/77 Sekretarza Naukowego PAN z dnia 12 kwietnia 1977 r. w sprawie wprowadzenia instrukcji kancelaryjnej. Instrukcja wraz z wykazem weszły w życie z dniem podpisania Zarządzenia.

Zarówno instrukcja z 1961 r. jak i obowiązująca obecnie z 1977 r. ujęte są według systemu dziesiętnego w układzie funkcjonalnym. W Wykazie akt przewidziane jest różnicowanie czasokresu przechowywania dokumentów w zależności od tego, czy chodzi o komórkę macierzystą /która wytworzyła dany dokument/ czy też otrzymującą dany dokument do wiadomości ewent. wykorzystania. Dokumenty określonych grup tematycznych uzyskujące klasyfikację "A" /"wieczystego przechowania"/ w komórkach macierzystych, w innych są określone jako "B-5", rzadziej "B-10" - co rozwiązuje w znacznej mierze problem dokumentacji powtarzalnej. Przy przejmowaniu akt do Archiwum sygnatura wykazu akt zostaje utrzymana, co wyłącza potrzebę dodatkowego opracowywania i upraszcza udostępnianie.

1.1.2. We wszystkich tych aktach normatywnych przewidziane było przekazywanie materiałów archiwalnych, zbędnych do prac bieżących, do Archiwum PAN. Określony tam był tryb przekazywania oparty na zasadzie spisów zdawczo-odbiorczych ujmujących materiały uporządkowane i poddane wstępnemu brakowaniu.

W wyniku tego od początku swej działalności Archiwum PAN zaczęło gromadzić materiały przekazywane przez komórki organizacyjne PAN. W końcu 1953 r. oraz w ciągu roku 1954 przejęto łącznie 20,6 mb. akt pochodzenia kancelaryjnego.

Później w przekrojach pięcioletnich przejęto:

w latach 1955-1959	-	205,20 mb.
1960-1964	-	210,50 "
1965-1969	-	219,50 "
1970-1974	-	201,50 "
1975-1978	-	155,90 " /4 lata/

Obserwować więc można regularne rozłożenie ilościowe. Jeśli jednak spojrzeć na tabelę rocznych przekazów, w ramach poszczególnych lat dają się zaobserwować poważne różnice². Kulminacje występują w roku 1964 /111 mb. akt przejętych/ a uprzednio w roku 1956 /83,2 mb./.. Pozostają one - jak się wydaje - w związku z wydarzeniami takimi, jak wprowadzenie w życie normatywów kancelaryjnych i archiwalnych: dominanta z 1964 r. to nieco opóźniony efekt oddziaływania instrukcji z 1961 r. wprowadzonej w życie z dniem 1 stycznia 1962 r., natomiast wzrost z 1956 tłumaczy się zmianą siedziby Polskiej Akademii Nauk w zimie 1955-1956 i przeprowadzą jej biur.

Zaznaczyć należy, że część przejmowanych materiałów archiwalnych należała do kategorii "B" to jest nie posiadała wartości uzasadniających ich trwałe przechowywanie i uległa w związku z tym wybrakowaniu /w latach 1954-1978 łącznie ok. 110 mb./.

Analiza komórek organizacyjnych, których materiały wpłynęły do zbiorów Archiwum daje obraz następujący:

Charakter komórki organizacyjnej	Warszawa	Kraków	Poznań	Zabrze	Razem
Administracja	31	2	-	1	34
Placówki naukowe	38	5	2	2	47
Komitety, redakcje itp.	13	4	1	-	18
	82	11	3	3	99

² "Przewodnik po zespołach i zbiorach Archiwum PAN", 1978, s.18.

1.1.3. Z przeglądu tego wynika, że o ile sytuacja względnie prawidłowo kształtuje się po stronie kancelarii i sekretariatów komórek typu administracyjnego, o tyle sprawa przejmowania materiałów archiwalnych wytworzonych przez placówki naukowe nadal nie jest w pełni opanowana. Placówek tych Polska Akademia Nauk posiada ok. 80, z tym że liczba ta zmienia się dość często. Zaznaczyć przy tym należy, że przejmowane z tych placówek materiały pochodzą w wysokim procencie z komórek zlikwidowanych lub przekształconych. Natomiast placówki naukowe nie podlegające poważniejszym reorganizacjom utrzymują w części własne archiwa /składnice akt/, względnie w zakresie przekazywania materiałów archiwalnych do Archiwum PAN wykazują daleko posuniętą wstrzeźliwość.

1.2. Poważną grupę materiałów pochodzenia kancelaryjnego, przejętych przez Archiwum PAN stanowią akta instytucji naukowych, które działały przed powstaniem Polskiej Akademii Nauk.

Należą tu przede wszystkim zespoły:

w Warszawie: Towarzystwa Naukowego Warszawskiego /1907-1952/

Kasy in. dr J.Mianowskiego /1882-1951/

w Krakowie: Towarzystwa Naukowego Krakowskiego /1815-1872/

Polskiej Akademii Umiejętności /1873-1952/.

O ile zespoły przechowywane w Warszawie mają charakter szczerkowy /co jest wynikiem zniszczeń wojennych/ o tyle zespół Polskiej Akademii Umiejętności /w latach 1873-1918 Akademii Umiejętności w Krakowie/ zachował się w wysokim procencie; liczący 72 mb. zespół ten zawiera niezwykle cenną dokumentację stanu organizacyjnego i rozwoju badań nauko-

wych na ziemiach polskich w XIX i pierwszych 40 latach XX wieku.

Oddzielnej wzmianki wymaga dokumentacja I Kongresu Nauki Polskiej /1948-1951/, która obrazuje sytuację nauki polskiej po katastrofalnych zniszczeniach II wojny światowej, odzwierciedla z jednej strony tendencje integracyjne polskiego świata naukowego, z drugiej zaś zasadniczy przełom metodologiczny, zwłaszcza w dziedzinie nauk społecznych i pokrewnych. Materiały te wraz z aktami Komisji Organizacyjnej Polskiej Akademii Nauk obrazują przejściowy etap rozwoju organizacyjnego nauki polskiej.

Mniejszą grupę stanowią w tym dziale materiały zdeponowane w Archiwum PAN przez towarzystwa naukowe z Polskim Towarzystwem Historycznym na czele. Akta charakteru historycznego /fragmentaryczne od końca XIX wieku, bardziej pełne od 1920/ uzupełniane są przez kolejne przekazywanie akt wytwarzanych na bieżąco.

2. Materiały pochodzenia prywatnego

2.1. Gromadzenie materiałów archiwalnych pochodzących z warsztatu poszczególnych twórców nauki, wybitnych uczonych, w pierwszym rzędzie członków i współpracowników naczelnych instytucji i organizacji naukowych: Polskiej Akademii Nauk oraz jej poprzedników Polskiej Akademii Umiejętności, Towarzystwa Naukowego Warszawskiego, Polskiej Akademii Nauk Technicznych i in. przebiega kilkoma nurtami. Główne z nich są:

2.1.1. Dary uzyskane zarówno w formie zapisów testamentowych lub innych oświadczeń ostatniej woli, jak i bezpośrednich darowizn twórców względnie ich spadkobierców.

2.1.2. Drugą, liczniejszą, formą są zakupy materiałów archiwalnych, realizowane w wyniku działania Komisji Oceny Zakupów Archiwum PAN. KOZ powołana została w maju 1954 r., działalność swą podjęła w początkach czerwca tegoż roku. Pierwszym przewodniczącym był prof. F.Czubalski, członek rzeczywisty PAN, po jego zgonie przewodnictwo objął prof. dr inż. E.Czetwertyński, członek korespondent PAN. Komisja w skład której wchodzi uczeni reprezentujący poszczególne Wydziały PAN oraz placówki zainteresowane badaniami nad historią nauki polskiej działa w oparciu o Regulamin zatwierdzony przez Władze Polskiej Akademii Nauk, wydaje orzeczenie co do celowości zakupu przedstawionych jej materiałów archiwalnych oraz wysuwa propozycje co do wysokości kwot. Orzeczenia Komisji są poprzedzane przeglądem zgłoszonych do zakupu materiałów, ewentualnie również zapoznaniem się z opinią recenzentów reprezentujących daną dziedzinę specjalistyczną.

2.1.3. Inną formą gromadzenia tego typu materiałów bywa też przekazywanie ich przez placówki naukowe, w których pracował dany badacz. Mniejsze znaczenie, przynajmniej w sensie liczbowym, ma wyodrębnienie już w Archiwum spuścizny archiwalnej z materiałów przekazanych do zbiorów w innym trybie /np. w ramach przekazania materiałów pochodzenia kancelaryjnego/.

2.1.3. W ciągu 25 lat działania w Archiwum PAN zgromadzono około 450 spuścizn archiwalnych. Ich proveniencję obrazuje tabela:

zakup	darowizna, zapis	przekazanie przez insty- tucję	wyodrębnienie z akt przeję- tych
331	117	24	9

Zaznaczyć należy, że w szeregu przypadków zachodzi scalenie zespołu pochodzenia prywatnego /spuścizny archiwalnej/ z dwóch, a nawet trzech różnych źródeł: np. z zakupu, daru oraz wyodrębnienia. Stąd suma tabeli przewyższa ogólną liczbę posiadanych spuścizn.

Analiza merytoryczna wykazuje, że spuścizny wielu najwybitniejszych uczonych wpływają do archiwum w trybie darowizn. Zakupy dotyczą głównie materiałów osób, które nie pozostawiły swym spadkobiercom większych środków materialnych. Stąd też, zwłaszcza w początkowych latach akcji gromadzenia, zakupy spełniały częściowo rolę zapomóg dla wdów i sierot, z czego Władze Polskiej Akademii Nauk w pełni zdawały sobie sprawę. Ten aspekt był istotny w okresie kiedy sytuacja gospodarcza odbudowywanego z gruzów państwa nie pozwalała na pełniejsze regulowanie położenia materialnego pewnej części ludności. Obecny stan gromadzenia tej grupy materiałów wskazuje na nasilającą się tendencję do zrównoważenia liczby darów /i przekazów nieodpłatnych/ z liczbą zakupów.

2.1.3. Stosunkowo mniejszą rolę spełniają depozyty - jakkolwiek w nich również zawarte są istotne, a niejednokrotnie bardzo cenne dokumenty działalności naukowej. Depozyty pochodzą zarówno od osób żyjących, które na pewien czas rezerwują sobie prawo dysponowania swymi materiałami archiwal-

nymi, jak i od rodzin twórców dawno zmarłych. W większości przypadków depozyty mają tendencję do przechodzenia na trwałe do zbiorów. Przykładem może być zbiór prof. S. Helaszyńskiego, który stopniowo deponował swe cenne materiały w Oddziale Archiwum PAN w Poznaniu od połowy lat sześćdziesiątych, by później, w roku 1974 w formie uroczystej przekazać je na własność Archiwum.

3. Inne materiały archiwalne

3.1. Mniejsze znaczenie z punktu widzenia archiwalnego ma gromadzenie materiałów archiwalnych wtórnych lub pochodnych. Są one jednak istotne dla niektórych badań, zwłaszcza jeśli bierze się pod uwagę podstawową ideę, w myśl której działa Archiwum PAN - ideę tworzenia zbiorów dokumentacyjnych umożliwiających źródłowe badania nad dziejami nauki i techniki polskiej.

3.1.1. Mamy tu przede wszystkim na uwadze mikrofilmy, fotografie i fotokopie /kserokopie/. Nie zagłębiając się bliżej w ten złożony problem, ograniczyć się można do zasygnalizowania, że zbiory tego typu mogą wydatnie uzupełnić luki w posiadanych materiałach archiwalnych, a nawet tworzyć całe zespoły zastępcze. Taką metodą posługiwano się, by skompletować zespół akt Towarzystwa Naukowego Krakowskiego, które w latach 1815-1856 działało jako "Towarzystwo Naukowe z Uniwersytetem Krakowskim złączone". Niektóre akta tego okresu, przerośnięte organicznie z aktami rektora i dziekanatów Uniwersytetu Jagiellońskiego znajdują się w Archiwum tego

Uniwersytetu. Mikrofilmowanie umożliwiło scalenie zespołu. Podobnie rzecz się miała z materiałami, spuścizny archiwalnej A.M.Skałkowskiego, której część dostała się do zbiorów Biblioteki Głównej Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu, podczas gdy główny zrąb przeszedł do zbiorów Archiwum PAN.

Przykładem rekonstrukcji nie istniejącego zespołu jest zgromadzenie w Archiwum PAN zbioru mikrofilmów i fotokopii rękopisów prac naukowych Joachima Lelewela zachowanych po II Wojnie Światowej w zbiorach polskich.

3.1.2. Innym typem gromadzenia materiałów zastępczych jest tworzenie w Archiwum PAN kolekcji. Istnieją więc w Archiwum otwarte, uzupełniane na bieżąco kolekcje tek bio-bibliograficznych, w których gromadzi się pojedyncze dokumenty, związane z życiem i działalnością naukową poszczególnych uczonych. Istnieje przy tym zawsze możliwość rozwinięcia odpowiedniej teki w zespół - w razie przekazania dla zbiorów Archiwum większej partii materiałów danej osoby. Innego typu kolekcją jest zbiór tek zagadnieniowych - chodzi tu o pojedyncze lub bardzo niewielkie grupy dokumentów pochodzących z instytucji lub organizacji naukowych, poszczególnych ich imprez np. zjazdów lub jubileuszów.

3.1.3. Bardzo istotnym elementem uzupełniającym - szczególnie ważnym z uwagi na poważne zniszczenia archiwów polskich w czasie obu wojen światowych - jest gromadzenie druków /wydawnictw/ urzędowych instytucji i organizacji naukowych. Ten zbiór dokumentacyjny, funkcjonujący jako część składowa biblioteki Archiwum PAN, jest stale uzupełniany -

z dążeniem do utworzenia kompletnych serii sprawozdań, składowów osobowych towarzystw naukowych różnego typu, wyższych uczelni itp. Podkreślić należy, że publikacje objęte pojęciem "druków dokumentacyjnych" zaczynają się w Polsce od końca XVIII wieku i biegną poprzez cały XIX wiek, przy czym są do dziś w powszechnym coraz warstającym zastosowaniu.

3.1.4. Charakter dokumentacyjny nosi też tak zwana rezerwa wieczysta wydawnictw Polskiej Akademii Nauk. Jest to zbiór biblioteczny jednolity proveniencyjnie /łącznik determinujący stanowi ujęcie danej pozycji w planie wydawniczym PAN/, przechowujący w 3 egz. każdą pozycję wydaną przez PAN. Gromadzenie tej rezerwy zostało Archiwum PAN powierzono z dniem 1 stycznia 1970 r.

3.2. Krótkiej wzmianki wymaga też gromadzenie zbioru materiałów dokumentacyjnych, nie mieszczących się w tradycyjnym pojęciu materiałów archiwalnych sensu stricto. Chodzi o gromadzenie w Archiwum PAN kolekcji medali naukoznawczych, zbiorów grafiki, zbiorów kartograficznych, dokumentacji technicznej, wycinków prasowych dotyczących problemów naukoznawczych.

4. Rozpatrując skuteczność gromadzenia z punktu widzenia podstawowego zadania Archiwum PAN jakim jest tworzenie bazy dokumentacyjnej do źródłowych badań nad dziejami nauki polskiej stwierdzić można co następuje:

4.1. W materiałach pochodzenia kancelaryjnego mamy do czynienia głównie z dokumentacją związaną z zagadnieniami organizowania życia naukowego. W materiale tego typu stosun-

kowo mniej jest źródeł dotyczących procesu badawczego i twórczej pracy naukowej. Elementy takie spotykamy w tych materiałach przede wszystkim w postaci sprawozdań z wykonanych lub prowadzonych prac badawczych, ekspertyz naukowych, sprawozdań z wyjazdów badawczych, w aktach związanych z wydawnictwami /zarówno w postaci przedstawianych tekstów jak i w ich ocenach/, w dokumentacji nagród różnego typu, dokumentacji wniosków patentowych i wdrożeniowych.

4.2. W materiałach pochodzenia prywatnego proporcje zasadniczo się zmieniają. Tutaj zazwyczaj więcej jest dokumentacji pracy twórczej na różnych etapach jej wykonywania. Szczególnej wagi nabiera tu niejednokrotnie dokumentacja warsztatowa. Wydaje się przy tym, że skierowanie głównej uwagi na "inedita", to jest teksty niepublikowane, przynosi tylko częściowe i wątpliwe wyniki. W tej mierze wskazana jest daleko posunięta ostrożność. Często, abstrahuując od innych przypadków, teksty niepublikowane zostały zdyskwalifikowane przez samego autora, bądź jako niedojrzałe /nie zakończone badania, nie sprawdzone wyniki itp./, bądź jako nieaktualne, nie odpowiadające jego rzeczywistym poglądom. Polowanie na prace "gotowe do druku" a nie publikowane może okazać się pułapką - czyhającą na zapalonego archiwistę - myśliciela. Większe możliwości dokumentacyjne kryje - jak się wydaje - dokumentacja warsztatowa badań. Te pierwotne źródła zawierają nieraz informacje pierwszorzędnej wagi zazwyczaj tylko częściowo wykorzystane przez twórcę spuścizny. Ważne też są dokumenty działalności organizacyjno-naukowej twórcy

spuścizny oraz jego korespondencja. Wszystkie te grupy materiałów archiwalnych wzajemnie się uzupełniają, krzyżując na wielu płaszczyznach i w wielu przekrojach. Wydobyć tych związków potwierdzających lub kwestionujących dane uzyskane na podstawie analizy jednej grupy źródeł to zadanie archiwisty - badacza.

V KONFERENCJA

ARCHIWÓW AKADEMII NAUK KRAJÓW SOCJALISTYCZNYCH

W dniach od 3 do 7 września 1979 r. w Sofii odbyła się Konferencja przedstawicieli archiwów akademii nauk krajów socjalistycznych, na której Archiwum PAN reprezentowała delegacja w składzie:

- prof. dr Zygmunt Kolankowski - przewodniczący delegacji,
- dr Stanisław Chankowski - członek delegacji,
- mgr Ewa Wasiak - członek delegacji.

Ponadto w Konferencji wzięli udział przedstawiciele następujących archiwów:

- Archiwum AN ZSRR: delegacja 3-osobowa z przewodniczącym dyrektorem Archiwum dr Borysem W. Lewszynem,
- Centralne Archiwum Cz.SAN: delegacja 2-osobowa z przewodniczącym dr Jindrzichem Schwippelem,
- Centralne Archiwum SAN: delegacja 1-osobowa - dyrektor Archiwum dr Josef Klačka,
- Centralne Archiwum AN NRD: delegacja 3-osobowa z przewodniczącą dr Christą Kirsten, dyrektorem Archiwum,
- Archiwum WAN: delegacja 2-osobowa z przewodniczącym, dyrektorem Archiwum dr László Szűllosy,
- Archiwum Naukowe BAN: delegacja 5-osobowa z przewodniczącym dyrektorem Archiwum dr Dawidem Koenem

oraz przedstawiciele Głównego Zarządu Archiwów Państwowych przy Radzie Ministrów LRB, archiwów centralnych i okręgowych.

Konferencję otworzył wiceprezydent Bułgarskiej Akademii Nauk członek BAN prof. dr Dymitr Kosew.

W ciągu 4 dni odbyło się 7 posiedzeń konferencji. Drugiemu posiedzeniu przewodniczył prof. dr Z. Kolankowski. W czasie konferencji wysłuchano 9 referatów i 6 komunikatów dotyczących problemów gromadzenia, przechowywania i udostępniania materiałów archiwalnych, nadto nowych tendencji w budownictwie archiwalnym /1 referat/ i problemów metrologii w publikacjach dokumentalnych /1 referat/. Zarówno referaty jak i komunikaty wywołały szereg interesujących głosów w dyskusji.

Delegacja polska przedstawiła referat pt. "Gromadzenie materiałów archiwalnych w Archiwum PAN" /prof. dr Z. Kolankowski/ oraz brała żywy udział w dyskusjach.

Na ostatnim posiedzeniu Konferencji wytyczono program współpracy archiwów akademii nauk krajów socjalistycznych na najbliższe lata, postanowiono podjąć kroki zmierzające do zacieśnienia wzajemnych kontaktów zarówno dwu- jak i wielostronnych oraz przyjęto rezolucję, którą opracowała komisja redakcyjna, pracująca pod przewodnictwem prof. dr Z. Kolankowskiego.

W ramach V Konferencji odbyło się spotkanie jej uczestników z I zastępcą dyrektora Głównego Zarządu Archiwów Państwowych przy Radzie Ministrów PRL doc. S. Filipową. Następna, VI Konferencja przedstawicieli archiwów akademii nauk krajów socjalistycznych odbędzie się w 1983 r. w Budapeszcie.

R E Z O L U C J A

V KONFERENCJI ARCHIWÓW AKADEMII NAUK
KRAJÓW SOCJALISTYCZNYCH

W dniach od 3 do 7 września 1979 r. obradowała w Sofii V Konferencja Archiwów Akademii Nauk Krajów Socjalistycznych, w której wzięli udział przedstawiciele archiwów akademii nauk: Ludowej Republiki Bułgarii, Czeskiej i Słowackiej Republiki Socjalistycznej, Niemieckiej Republiki Demokratycznej, Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, Węgierskiej Republiki Ludowej i Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich. Konferencję zagał wiceprezes Bułgarskiej Akademii Nauk, Dymitr Kosev. Podczas obrad odczytano list z życzeniami sukcesów i pozdrowieniami dla uczestników obrad przesłany przez akademika V.Vanečka. W Konferencji wzięli także udział przedstawiciele Głównego Zarządu Archiwów Państwowych przy Radzie Ministrów LRB; uczestnicy obrad zostali ponadto przyjęci przez jego kierownictwo.

Zgodnie z rezolucją IV Konferencji /w 1975 r./ V Konferencja poświęcona była następującym zagadnieniom:

1. Rola archiwów w badaniach nad historią nauki.
2. Zagadnienia i formy publikacji naukowych archiwów oraz sprawa wydania międzynarodowej bibliografii archiwów krajów socjalistycznych.

3. Zagadnienia dotyczące oceny wartości i gromadzenia w archiwach akademii, m.in. dokumentacji naukowej.

4. Współczesne tendencje w budownictwie gmachów archiwalnych.

Obrady Konferencji cechował wysoki poziom naukowy i ideowo-polityczny; referaty oparte były na podstawach metodologii marksistowsko-leninowskiej. Rozpatrywano ważne zagadnienia specjalistyczne dotyczące działalności archiwów akademii nauk, jak również problemy, których opracowanie wykracza poza zakres zainteresowań tych archiwów i stanowi wkład w rozwój teorii i praktyki archiwalnej w krajach socjalistycznych.

Uczestnicy Konferencji z zadowoleniem stwierdzają dalszy ożywiony i owocny rozwój współpracy archiwów akademii w okresie między IV a V Konferencją. Wzajemna wymiana doświadczeń roboczych, informacji, a także kontakty osobiste w ramach wielostronnej i dwustronnej współpracy przyczyniły się do podniesienia na wyższy poziom działalności naukowej i organizacyjnej tych archiwów.

Konferencja stwierdziła, iż nastąpił dalszy rozwój archiwów akademii jako placówek naukowych i podtrzymuje apel poprzednich konferencji o przyznanie statusu placówek naukowo-badawczych tym archiwom, które go jeszcze nie posiadają.

Uchwały IV Konferencji zostały zasadniczo wykonane. Niektóre zmiany tematyki badawczej spowodowane zostały nowymi tendencjami w rozwoju archiwistyki w poszczególnych krajach i akademiach nauk. Pomyślnie rozwijała się współpraca nad wydaniem międzynarodowej bibliografii archiwów akademii

nauk krajów socjalistycznych. Opublikowano prace z zakresu historii nauki, prace dotyczące spuścizn, wydawnictwa dokumentów i opracowania informacyjne; studiowano zagadnienia gromadzenia i oceny wartości różnych rodzajów dokumentów oraz inne aktualne problemy archiwistyki, a także zagadnienia wyposażenia archiwów we współczesne środki materialno-techniczne.

Korzystne okazało się powołanie - zgodnie z uchwałą IV Konferencji - grup roboczych do opracowania poszczególnych zagadnień naukowych, jak: bibliografia międzynarodowa, terminologia archiwalna, gromadzenie dokumentacji naukowej w archiwach akademii nauk.

Konferencja uważa za niezbędne rozszerzenie współpracy w celu bardziej efektywnego opracowania aktualnych problemów naukowych, związanych z tworzeniem pełnowartościowych zbiorów dokumentów archiwalnych i ich wykorzystania z korzyścią dla budownictwa socjalistycznego.

W celu dalszego rozwoju współpracy naukowej Konferencja podjęła następujące uchwały:

1. Wszystkie archiwa wezmą udział w przygotowaniu międzynarodowej bibliografii pt. "Archiwa akademii nauk krajów socjalistycznych - bibliografia", która będzie publikowana w postaci informacji ekspresowej na zasadach przedstawionych na Konferencji przez Archiwum AN ZSRR jako koordynatora tej pracy i zatwierdzonych przez nią.

2. Uznać jako główny przedmiot obrad VI Konferencji temat: "Zadania archiwów akademii nauk w organizacji informacji retrospektywnej" w celu zapewnienia postępu społeczno-

ekonomicznego społeczeństwa socjalistycznego", w związku z tym archiwa akademii nauk krajów uczestniczących we współpracy opracują następujące zagadnienia:

- 2.1. Archiwum Naukowe BAN - badania nad historią placówek naukowych Bułgarskiej Akademii Nauk.

- 2.2. Centralne Archiwum AN NRD - naukowe opracowanie i wykorzystywanie spuścizn naukowych w Centralnym Archiwum AN NRD - zagadnienia metodyczne związane z przygotowaniem przewodnika po CA AN NRD.

- 2.3. Archiwum Węgierskiej Akademii Nauk - metodyka opracowania i wykorzystywania nagrań dźwiękowych w Archiwum WAN.

- 2.4. Archiwum PAN - specyfika aparatu naukowo-informacyjnego dotyczącego spuścizn po uczonych.

- 2.5. Archiwum AN ZSRR - organizacja informacji retrospektywnej w Archiwum AN ZSRR. Aparat naukowo-informacyjny archiwum jako narzędzie rozwoju informacji retrospektywnej.

- 2.6. Centralne Archiwum Czechosłowackiej AN - aparat naukowo-informacyjny Archiwum Cz AN.

- 2.7. Centralne Archiwum Słowackiej AN - zagadnienia gromadzenia dokumentacji placówek naukowych w Archiwum SAN.

3. Konferencja uważa, iż bardzo ważnym zadaniem archiwów akademii nauk jest publikacja źródeł do historii nauki i historii placówek naukowych, zwłaszcza protokołów posiedzeń władz akademii, jej komisji itd.

Konferencja uważa za celowe kontynuowanie pracy grup roboczych: bibliografii międzynarodowej /koordynator Archiwum AN ZSRR/, kwalifikowania do przechowania dokumentacji nau-

kowej /koordynator Archiwum AN ZSRR/ i postanawia utworzyć grupę roboczą do spraw zorganizowania w archiwach informacji retrospektywnej i aparatu naukowo-informacyjnego /koordynator centralne Archiwum SAN/.

5. W związku z faktem, iż w krajach socjalistycznych powołane zostały narodowe komisje do spraw terminologii archiwalnej przy zarządach archiwów państwowych, Konferencja uznaje za celowe kontynuowanie pracy w tym zakresie w ramach wymienionych komisji i przekazanie im zebranych materiałów.

6. Konferencja uważa za niezbędne rozszerzanie osobistych kontaktów pracowników naukowych archiwów akademii nauk w celu lepszego wykorzystania doświadczeń roboczych oraz udoskonalenie wymiany wydawnictw naukowych i informacyjnych.

7. W celu podwyższenia kwalifikacji pracowników naukowych archiwów akademii nauk krajów socjalistycznych uznaje się za niezbędną realizację współpracy w zakresie organizowania szkół archiwistów.

7.1. Konferencja zwraca się do Władz Polskiej Akademii Nauk z prośbą o zorganizowanie w Archiwum PAN pierwszej szkoły archiwistów według programu, który zostanie opracowany w trybie roboczym.

8. Konferencja uważa za celowe - dla dalszego postępu prac wymienionych w rezolucji - włączenie ich do planów wielostronnej i dwustronnej współpracy akademii nauk oraz do własnych planów akademii nauk.

9. Konferencja uważa za celowy udział przedstawicieli archiwów akademii nauk krajów socjalistycznych w Międzynarodowym Kongresie Archiwów /w Londynie 1980 r./, w celu zwiększenia

szenia wpływu metodologii marksistowsko-leninowskiej na ogólne tendencje rozwojowe archiwistyki.

10. Zgodnie z dotychczasową praktyką V Konferencja zleca jej organizatorowi - Archiwum BAN - opublikowanie materiałów konferencji w językach rosyjskim i niemieckim.

11. Konferencja z zadowoleniem przyjmuje do wiadomości gotowość Archiwum Węgierskiej AN zorganizowania VI Konferencji archiwów akademii krajów socjalistycznych w 1983 r. w Budapeszcie, przy jaknajszerszym udziale przedstawicieli archiwów akademii nauk krajów socjalistycznych.

V Konferencja archiwów akademii nauk krajów socjalistycznych przedkłada niniejszą rezolucję do zatwierdzenia władzom poszczególnych akademii nauk¹.

¹ Rezolucja ta zatwierdzona została w październiku 1979 r. przez I Zastępcę Sekretarza Naukowego PAN prof. dr T. Orłowskiego /pismo Biura Współpracy Naukowej z Zagranicą PAN nr Bz-5-50/79 z dnia 19 października 1979 r./.

INWENTARZE ARCHIWALNE

W 22 numerze "Biuletynu Archiwum PAN" Redakcja publikuje 4 inwentarze spuścizn uczonych, reprezentujących różne dyscypliny naukowe. Równocześnie z okazji 20-lecia wydania 1 numeru "Biuletynu", wybrano do publikacji opracowania dokonane zarówno w Archiwum PAN w Warszawie, jak i we wszystkich jego 3 Oddziałach.

Mgr Rita Majkowska z Oddziału krakowskiego przedstawia, liczący 70 jednostek i 5 aneksów, inwentarz materiałów znakomitego historyka sztuki i archeologa Włodzimierza Demytrykiewicza /1859-1937/.

Archiwum PAN w Warszawie ogłasza, opracowany pod kierunkiem mgr Elżbiety Sztraj, inwentarz materiałów Kazimierza Drewnowskiego /1881-1952/; profesora i dwukrotnego rektora Politechniki Warszawskiej. Inwentarz obejmuje 73 jednostki + 3 aneksy.

Mgr Paweł Porwoł, kierownik Oddziału w Zabrzu, publikuje, liczący 78 jednostek i 7 aneksów, inwentarz spuścizny Stanisława Kossutha /1893-1968/, specjalisty w dziedzinie górnictwa węglowego i jego historii.

Mgr Maria Adamczewska-Jackowiak z Oddziału poznańskiego opracowała, liczący 80 jednostek i 18 aneksów, inwentarz

materiałów Bronisława Niklewskiego /1879-1961/ profesora Wydziału Rolniczo-Leśnego Uniwersytetu im.A.Mickiewicza w Poznaniu.

NAJWAŻNIEJSZE SKRÓTY WYSTĘPUJĄCE W INWENTARZACH

AN	- Akademia Nauk	j. łac.	- język łaciński
ANT	- Akademia Nauk Technicznych	j. niem.	- język niemiecki
AU	- Akademia Umiejętności	j. pol.	- język polski
BAN	- Bułgarska Akademia Nauk	j.w.	- jak wyżej
b.d.	- bez daty	k.	- karta
CA	- Centralne Archiwum	klej.	- klejone
cz.	- część	KOZ	- Komisja Oceny Zakupów
Cz.BAN	- Czechosłowacka Akademia Nauk	1./w ko-	- list, listy
CZPW	- Centralny Zarząd Przemysłu Węglowego	respon-	- luźne
egz.	- egzemplarz	dencji/	- Ludowa Republika Bułgarii
fot.	- fotografia	1.	- maszynopis
GIG	- Główny Instytut Górnictwa	LRB	- metr bieżący
im.	- imienia	masz.	- następne
j.	- jednostka	mb.	- numer
j. ang.	- język angielski	nn.	- NRD
j. franc.	- język francuski	nr	- Niemiecka Republika Demokratyczna
		odb.	- odbitka
		ok.	- około

opr.	- oprawny	st.	- starszy
PAN	- Polska Akademia Nauk	sygn.	- sygnatura
PAU	- Polska Akademia Umiejętności	sz.	- szyte
poł.	- połowa	szt.	- sztuka
pow.	- powielany	t.	- tom
poz.	- pozycja	tabl.	- tablica
pp.	- pułk piechoty	UJ	- Uniwersytet Jagielloński
PW	- Politechnika Warszawska	UW	- Uniwersytet Warszawski
r.	- rok	Vol.	- Volumen
red.	- redakcja	WAN	- Węgierska Akademia Nauk
rkp.	- rękopis	wg	- według
rys.	- rysunek	WSR	- Wyższa Szkoła Rolnicza
s.	- strona	wyd.	- wydanie
SAN	- Słowska Akademia Nauk	Wydz.	- Wydział
SPIGH	- Stowarzyszenie Polskich Inżynierów Górniczych i Hutniczych	z.	- zeszyt
		zał.	- załącznik
		zob.	- zobacz

Rita Majkowska

Kraków

MATERIAŁY WŁODZIMIERZA DEMETRYKIEWICZA

Włodzimierz Demetrykiewicz, syn Józefa, lekarza powiatowego i Antoniny z Kuszpecińskich, urodził się 9 września 1859 r. w Złoczowie /Tarnopolskie/. Nauki początkowe /1866-1869/ pobierał prywatnie, zdając egzaminy w Sanoku. W latach 1871-1878 uczęszczał do Gimnazjum w Rzeszowie i Tarnowie, gdzie otrzymał świadectwo dojrzałości z wynikiem celującym. W latach 1878-1882 studiował w Uniwersytecie Jagiellońskim na Wydziale Prawno-Politycznym, uzyskując 28 lipca 1884 dyplom doktorski z prawa, a w latach 1884-1887 na Wydziale Filozoficznym historię sztuki i archeologię. Te ostatnie studia uzupełniał w latach 1890-1891 na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu w Wiedniu.

Od roku 1887 członek korespondent wiedeńskiej Centralnej Komisji dla zabytków historycznych i pomników sztuki, początkowo poświęcił całkowicie swoją działalność sprawie ochrony zabytków przeszłości w Galicji. Przez szereg lat piastował honorowy urząd konserwatora Galicji Zachodniej, najpierw sekcji II /1891-1901/, potem sekcji I /1902-1912/

w powiatach Bochnia, Brzesko, Dąbrowa, Kolbuszowa, Mielec, Nisko, Pilzno, Ropczyce, Tarnobrzeg, Tarnów, Rzeszów. Był sekretarzem Biura Koła Konserwatorów Galicji Zachodniej /1889-1895/ i redaktorem wydawanych przez Koło Komunikatów. Zrażony jednak brakiem zrozumienia jego nowoczesnych poglądów konserwatorskich, tak ze strony władz jak i profesjonalistów, po objęciu funkcji kustosa Muzeum Archeologicznego Akademii Umiejętności w Krakowie /1894/ cały swój wysiłek poświęcił badaniom prehistorycznym oraz problemom organizacyjnym i naukowym Muzeum, którego dyrektorem został mianowany dopiero 30 kwietnia 1928 r. Funkcję tę sprawował do końca życia. Wiedzę muzealną i prehistoryczną pogłębiał w czasie podróży naukowej, odbytej w roku 1899/1900 /w ramach stypendium Akademii Umiejętności z fundacji Zenona Pileckiego/ po Szwecji, Danii, Niemczech, Węgrzech i Rosji. W czasie tej podróży pracował w tamtejszych muzeach pod kierunkiem znanych specjalistów prehistorii Oskara Monteliusa w Sztokholmie, Sophusa Nylkera w Kopenhadze i Józefa Hampela w Budapeszcie.

Karierę uniwersytecką rozpoczął późno, bo w roku 1905, wtedy, gdy możliwości jego w Muzeum Archeologicznym Akademii Umiejętności wydawały się być zamknięte; habilitował się wówczas z prehistorii /przygotowywana habilitacja z prawa nie doszła do skutku/ na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego, otrzymując następnie w 1907 r. godność profesora tytularnego. Tutaj też, jednak dopiero dużo później, bo w 1919 r. uzyskał tytuł profesora nadzwyczajnego /a tym samym nowoutworzoną katedrę prehistorii/, tytuł zaś profesora zwyczajnego w 1921 r..

Członek Komisji Historii Sztuki Akademii Umiejętności /od 1888/, Komisji Archeologicznej /od 1889/, Komisji Antropologicznej /od 1894/, Bibliograficznej /od 1903/, sprawował tam szereg funkcji: sekretarza Komisji Historii Sztuki /1893-1895/, Komisji Antropologicznej /1896-1918/, wiceprezesa tejże /1926/, przewodniczącego Komisji Antropologii i Prehistorii /1932-1937/ oraz redaktora jej wydawnictw. Wybrany członkiem korespondentem Akademii Umiejętności w 1903 r., czynnym w 1930 r., był powoływany do grona wielu towarzystw polskich i zagranicznych: jako członek honorowy sekcji archeologii Królewskiego Muzeum Czeskiego w Pradze /1904/, członek korespondent Instytutu Archeologii w Wiedniu /1905/, członek rzeczywisty Towarzystwa Starożytników w Królewcu /1900/, Towarzystwa Antropologicznego w Wiedniu, członek Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk /1916/, członek honorowy Polskiego Towarzystwa Prehistorycznego /1924/ i jego honorowy prezes /1936/, członek honorowy Towarzystwa Opieki nad Zabytkami Przeszłości w Warszawie /1933/.

W czerwcu 1930 r. obchodził Włodzimierz Demetrykiewicz jubileusz siedemdziesięciolecia urodzin, z okazji którego została wydana książka pamiątkowa z pracami wielu uczonych prehistoryków polskich i zagranicznych. W uznaniu zasług za wielostronną działalność był kilkakrotnie odznaczany: Krzyżem Kawalerskim orderu Franciszka Józefa /1901/, Krzyżem Komandorskim orderu "Polonia Restituta" /1928/, Medalem Dziesięciolecia Odzyskanej Niepodległości /1928/ oraz złotym Krzyżem Zasługi /1936/.

Zmarł w Krakowie 14 kwietnia 1937 r.

Działalność organizatorska i naukowa Włodzimierza Demetrykiewicza początkowo skupiała się na zagadnieniach z dziedziny historii sztuki i ochrony zabytków. Prawnik, specjalizujący się w ustawodawstwie konserwatorskim, doskonalił wiedzę z zakresu europejskiego konserwatorstwa, weryfikował swoje poglądy od strony praktycznej w trakcie licznych podróży - z racji pełnionej funkcji - po okręgach konserwatorskich, zbierając równocześnie bogate materiały naukowe do opisu zabytków sztuki i prehistorii. Rzecznik gruntownej reformy konserwatorstwa galicyjskiego, prowadził na szeroką skalę akcję wśród konserwatorów galicyjskich, na zjazdach konserwatorskich, na łamach prasy i w publikacjach, dążąc do unowocześnienia i ujednolicenia ustawodawstwa konserwatorskiego oraz stworzenia autonomicznej instytucji konserwatorskiej w Galicji. Nowoczesne jego poglądy, wprowadzone w życie dopiero w niepodległej Polsce, pozostały wówczas jedynie na papierze w publikacjach m.in.: "Opieka prawna w Austrii dla zabytków sztuki i pomników historycznych ze szczególnym uwzględnieniem stosunków galicyjskich" /Kraków 1885/, "Konserwatorstwo zabytków archeologicznych. Studium ze stanowiska dziejów kultury i nauki porównawczej prawa" /Kraków 1886/, "Konserwatorstwo zabytków w Galicji i kwestia jego zasadniczej reformy" /Lwów 1890/. Zniechęcony niemożnością realizacji swoich zamierzeń, obejmując po Gotfrydzie Ossowskim w 1895 r. opiekę nad Muzeum Archeologicznym Akademii Umiejętności, skupił zainteresowania na badaniach naukowych z prehistorii Polski, która to dziedzina w ramach wyodrębnionej z nauki o starożytnościach archeologii, zaczęła wówczas stawiać samo-

dzielne kroki. W. Demetrykiewicz był właśnie twórcą tej dyscypliny w Polsce, prezentującym nowoczesny sposób patrzenia na zagadnienia prehistorii oraz mistrzem pierwszych archeologów Polski tej miary co Włodzimierz Antoniewicz, Roman Jakimowicz, Rudolf Jamka, Józef Kostrzewski. Mimo olbrzymich trudności ze strony władz Akademii, nieustraszenie walczył o odpowiednią rangę Muzeum Archeologicznego Akademii Umiejętności /lokal, personel/, o jego nowoczesną organizację, poszerzenie i opracowywanie zbiorów, które powiększyły się trzykrotnie w okresie jego działalności. Równocześnie, najpierw jako docent prywatny, dążył do samodzielności reprezentowanej przez siebie dyscypliny na Uniwersytecie Jagiellońskim /Katedrę Archeologii zamieniono na Katedrę Archeologii Klasycznej/, co udało mu się osiągnąć dopiero w nowopowstałym państwie polskim, kiedy uzyskał tytuł profesora prehistorii Polski. Niestety z powodu słabnącego zdrowia nie mógł już wtedy rozwinąć działalności dydaktycznej.

Prace wykopaliskowe Demetrykiewicza prowadzone na terenie Galicji, publikacje ich wyników, prace syntetyczne oraz systematyczna inwentaryzacja zabytków prehistorycznych zapewniają mu trwałe miejsce w historii archeologii Polski.

Materiały Włodzimierza Demetrykiewicza w Oddziale Archiwum PAN w Krakowie pochodzą ze starego zasobu i z daru Z. Kowalskiej w 1957 r. Wstępne prace porządkowe, mające na celu połączenie obu pierwszych grup, przeprowadzone przez mgr A. Kamińskiego, nie zostały zakończone. Dalsze prace, wraz z nadaniem im ostatecznego układu, prowadzone były przez mgr Ritę Majkowską - z dużymi przerwami - w latach 1967, 1969, 1976.

Grupa materiałów przechowywanych w Oddziale Archiwum PAN jest zachowanym fragmentem spuścizny W. Demetrykiewicza, której znaczna część uległa zniszczeniu, część zaś w formie odprysków znajduje się w innych zbiorach rękopiśmiennych. Największa partia materiałów znajduje się w archiwum Muzeum Archeologicznego w Krakowie /ok. 1 mb./. Zawiera ona rękopisy prac archeologicznych, materiały warsztatowe głównie z archeologii, fragmenty materiałów działalności konserwatorskiej i muzealnej w Akademii Umiejętności, dydaktycznej na Uniwersytecie Jagiellońskim, korespondencji oraz sprawozdań z wycieczek archeologicznych. Pozostałe fragmenty spuścizny przechowują: Biblioteka PAN w Krakowie - odprysk mat. konserwatorskich /sygn. 3851, 6957/ i Wojewódzkie Archiwum Państwowe w Krakowie w ramach zespołu Grona Konserwatorów Galicji Zachodniej. Warto zaznaczyć, że Demetrykiewicz skrupulatnie prowadził własne archiwum - niestety zachowane tylko we fragmentach /świadczą o tym wzmianki w j.10/, do którego niejednokrotnie sporządzał odpisy interesujących go pism urzędowych; również systematycznie gromadził i przechowywał materiały zebrane w terenie, podczas wyjazdów konserwatorskich.

Materiały w Oddziale Archiwum PAN nie obrazują całości wielostronnej działalności twórcy spuścizny. Fragmentaryczność spuścizny spowodowała wiele trudności w kwalifikacji materiałów, w tworzeniu grup, jak też przy sporządzaniu jednolitego inwentarza. Ostatecznie zostały wyodrębnione grupy tematyczne, które ukazują przegląd zawartości inwentarza /s.45/.

W grupie I twórczości naukowej występują jedynie materiały warsztatowe do opracowywanych przez Demetrykiewicza prac i artykułów z zakresu ochrony zabytków oraz odpisy ustaw do przygotowywanego podręcznika, zawierającego zbiór ustaw i rozporządzeń z zakresu ochrony i konserwacji zabytków w Galicji, przeznaczonego do użytku konserwatorów i miłośników pamiątek historycznych. Do materiałów warsztatowych został zakwalifikowany, zachowany we fragmencie, brudnopis pracy o interpretacji przepisów prawnych, mający służyć Demetrykiewiczowi jako praca habilitacyjna na Wydziale prawa UJ /zob. spis bibliograficzny prac W. Demetrykiewicza j.39, k.34/. W tym dziale znalazły również miejsce, tak ze względu na formę jak i fragmentaryczność, nieliczne brudnopisy artykułów. Wśród nich znajdują się opracowania z zakresu ochrony zabytków m.in. fragment "Referatu 14 wniosków w sprawie tymczasowej reformy konserwatorstwa w Galicji oraz kilka wniosków do reformy tzw. radykalnej" /dedykowanego Mikołajowi Zyblikiewiczowi/ oraz rękopisy artykułów: "Kamienica św. Jacka czyli Zerwikaptur w Krakowie" /druk 1885/, "Das gemeinsame Renaissance - Grabdenkmal der zwei Brüder Grafen Tarnowski in der Domkirche von Tarnow" /druk 1896/. Materiałom warsztatowym nadano układ rzeczowy, wewnątrz zaś jednostek - najczęściej - układ chronologiczny.

W grupie II - wobec braku materiałów obrazujących bogatą działalność twórcy spuścizny, na szczególną uwagę zasługują akta W. Demetrykiewicza jako konserwatora sekcji I /zabytki przedhistoryczne/ i II /zabytki sztuki/ w Galicji Zachodniej, zawierające głównie korespondencję wychodzącą i

wpływającą i w sprawach konserwacji zabytków w danej miejscowości. Została ona podzielona według układu zasugerowanego przez twórcę spuścizny na jednostki obejmujące materiały dotyczące konserwacji zabytków w poszczególnych powiatach. W ramach powiatów wydzielono sprawy ogólne dotyczące całego powiatu i szczegółowe dotyczące poszczególnych miejscowości. Wewnątrz zaś tych ostatnich wprowadzono układ chronologiczny, bez oddzielania korespondencji wychodzącej od wpływającej i podziału na adresatów, tak ze względu na częste sporządzanie przez Demetrykiewicza odpowiedzi na wolnej stronie pisma otrzymanego, jak i dla zachowania toku danej sprawy. Układ ten zastosowano we wszystkich jednostkach grupy II. Z uwagi na łączenie na wspólnych kartach brudnopisów pism wychodzących do różnych adresatów i niemożność ich rozdzielania, w każdym takim przypadku najcelowszym okazał się system odsyłaczy. W materiałach działalności znalazły się też pojedyncze pisma, będące śladem działalności Demetrykiewicza w Komisji Antropologicznej i w Muzeum Akademii Umiejętności.

Niezmiernie ubogo reprezentowana jest działalność wydawnicza zawierająca jedynie korespondencję w sprawie pracy "Vorgeschichte Galiziens" do wydawnictwa "Die Österreichisch - Ungarische Monarchie in Wort und Bild".

Bogata grupa materiałów - w porównaniu z pozostałymi - są materiały biograficzne, ukazujące szczeble kształcenia się Demetrykiewicza oraz jego rozwój naukowy, karierę zawodową /jej blaski i cienie/ jako prawnika, konserwatora, docenta i profesora UJ, współpracownika AU i PAU. Tutaj znajdują się również liczne notatki ze studiów prawniczych /głów-

nie z wykładów/, częściowo z archeologicznych, zyciorysy i charakterystyka własnej działalności naukowej.

W grupie, którą stanowi fragment korespondencji, skromnej jeżeli chodzi o liczbę nadawców i adresatów /wśród nich: Zygmunt Hendel, Władysław Łuszczkiewicz, Sławomir Odrzywołski, Stanisław Tomkowicz/, mającej charakter bardziej osobisty niż obrazującej kontakty naukowe, powtarza się ta sama sytuacja, co w materiałach działalności konserwatorskiej. Dlatego też w korespondencji wychodzącej, w razie złączenia pism do różnych odbiorców, zastosowano również system odsyłaczy. Koncepty pism Demetrykiewicza, pisane ołówkiem, najczęściej nie zawierają bliższych wskázówek ani co do adresata, ani też nie są datowane, co sprawiało wiele kłopotów w ustaleniu tożsamości adresatów, których w wielu przypadkach nie udało się ustalić. Całość korespondencji, podzielona na wychodzącą i wpływającą, posiada układ alfabetyczny.

Ciekawą grupę tworzą materiały rodzinne, wśród których na uwagę zasługują dokumenty osobiste i uniwersyteckie oraz materiały dotyczące praktyki lekarskiej w Wiedniu, w Gaunersdorf, Złoczowie, Sanoku i Tarnowie ojca Demetrykiewicza - lekarza powiatowego Józefa. Obok nich znajdują się, skromnie tu reprezentowane, akta matki Antoniny i brata Mieczysława. Powyższej grupie nadano układ rzeczowy, stopniując według ilości i ich ważności.

Inwentarz zamykają materiały obce w układzie chronologicznym, zawierające kilka listów A. z Potockich Nakwaskiej, szczątki materiałów Zofii Strońskiej, narzeczonej Demetry-

kiewicz, projekty statutu Muzeum Narodowego w Krakowie oraz wycinki z gazet i odbliski prac obcych.

Zespół opatrzony sygnaturą K.III-5, po uporządkowaniu liczy 70 jednostek i obejmuje 0,90 mb. akt.

ŹRÓDŁA I BIBLIOGRAFIA

1. Materiały biograficzne W.Demetrykiewicza zob. A PAN - Oddział w Krakowie, sygn. K.III-5, j.31-42.
2. Korespondencja Sekretariatu Generalnego AU i PAU, Archiwum PAN, Oddział w Krakowie.
3. Fragment materiałów W.Demetrykiewicza, Muzeum Archeologiczne w Krakowie /bez sygnatury/.
4. Teczka osobowa i habilitacyjna, Archiwum UJ, sygn. S II-619, WF II-12.
5. Fragment archiwum Grona Konserwatorów Galicji Zachodniej w Krakowie, Biblioteka PAN w Krakowie, sygn. 3851, 6957.
6. Zespół Grona Konserwatorów Galicji Zachodniej, Wojewódzkie Archiwum Państwowe w Krakowie, sygn. GK-8-9, 13-14, 31, 41, 42.
7. Członkowie Akademii Umiejętności oraz Polskiej Akademii Umiejętności 1872-1952, opracowała E.Nieciowa, Wrocław 1973, s.55
8. R.Jamka: W.Demetrykiewicz, twórca archeologii Polski, w setną rocznicę urodzin, "Z Otchłani Wieków", R.25: 1959, z.5, s.313-316.
9. R.Majkowska: Starania W.Demetrykiewicza o reformę konser-

watorską w Galicji w latach 1885-1895, "Rocznik Biblioteki PAN w Krakowie". R.XXV: 1979, w druku.

10. PSB t.V, s.102-103.

11. Rocznik PAU, 1902/1903, s.30-31, 1936/1937, s.95-96,

PRZEGLĄD ZAWARTOŚCI INWENTARZA

	Pozycja inwentarza
I. Materiały twórczości naukowej - materiały warsztatowe	1 - 8
II. Materiały działalności konserwatorskiej oraz fragment materiałów działalności w AU i PAU	9 - 29
III. Materiały działalności wydawniczej	30
IV. Materiały biograficzne	31 - 50
V. Korespondencja	51 - 52
1. Wychodząca	51
2. Wpływająca	52
VI. Materiały rodzinne	53 - 62
VII. Materiały obce	63 - 70
Aneksy 1-5	

I. MATERIAŁY TWÓRCZOŚCI NAUKOWEJ - MATERIAŁY WARSZTATOWE

1. Fragment brudnopisu pracy o interpretacji przepisów prawnych
Rozdziały 3, 4a, 6, 8, 9, 10 /niezrealizowana praca habilitacyjna/.

B.d., rkp., l., k.106

2. Teksty, fragmenty tekstów, opracowań, artykułów, memoriałów, wystąpień w sprawie reformy ustawodawstwa i urzędów konserwatorskich oraz inwentaryzacji zabytków na terenie Galicji.

1878, 1889 i b.d., rkp., j.pol. i niem., l., k.165

3. Odpisy ustaw, rozporządzeń, obwieszczeń, okólników, sprawozdań itp. władz centralnych austriackich i krajowych galicyjskich dotyczące opieki nad zabytkami.

1884, 1887 i b.d., rkp., j.pol. i niem., l., k.102

4. Wypisy z literatury, odpisy ustaw, notatki, objaśnienia i uwagi W.D. z dziedziny konserwatorskiej i inwentaryzacji zabytków na terenie Europy /Austria, Czechy, Francja, Prusy, Węgry, Włochy/.

1884-1890 i b.d., rkp. i druk., j.niem., pol., franc. i włoski, l. i sz., k.143

5. Bruliony artykułów z archeologii i historii sztuki

Teksty, fragmenty tekstów, korespondencja w sprawie druku

1885, 1896 i b.d., rkp., j.pol. i niem., l., k.21

6. Wypisy i notatki bibliograficzne z zakresu archeologii, historii sztuki /głównie dotyczące zabytków Krakowa/ oraz krótkie opisy bibliograficzne z sygnaturami książek znajdujących się w Gabinecie Archeologicznym, w Gabinecie Historii Sztuki i w Akademii Umiejętności.

B.d., rkp., l. i sz., k.70

7. Życiorysy malarzy europejskich /stan roboczy/

Teksty, notatki bibliograficzne

B.d., rkp., l., k.73

8. Fotografie zabytków sztuki /Ilnik w Turczańskim, Bochnia, Sandomierz/

B.d., szt.6

II. MATERIAŁY DZIAŁALNOŚCI KONSERWATORSKIEJ

ORAZ FRAGMENT MATERIAŁÓW DZIAŁALNOŚCI

W AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI

9. Akta konserwatora zabytków sekcji I /zabytki przedhistoryczne/ i II /zabytki sztuki/ oraz sekretarza Grona Konserwatorów Galicji Zachodniej

Korespondencja wpływająca i wychodząca z wiedzy - ską Komisją Centralną dla zabytków historycznych i pomników sztuki

1890-1906, rkp., j.niem., l., k.80

10. Akta konserwatora zabytków sekcji I i II

Korespondencja wpływająca i wychodząca /brudnopisy listów, sprawozdań i rozliczeń z objazdów/ z sekretarzem Grona Konserwatorów Galicji Zachodniej Stanisławem Krzyżanowskim

1894-1898, b.d., rkp., l., k.131

11. J.w.

Korespondencja wychodząca do instytucji, redakcji czasopism i osób prywatnych w sprawach reformy konserwatorstwa galicyjskiego i konserwacji zabytków

1885-1902, b.d., rkp., l., j.pol. i niem., k.59

12. Akta konserwatora zabytków sekcji I i II

Oryginały, odpisy, brudnopisy pism urzędowych Główna Konserwatorów Galicji Zachodniej, gromadzone do własnego użytku

1888-1912, b.d., rkp., j.pol. i niem., l., k.42

13. J.w. Sekcja II

Korespondencja wpływająca i wychodząca w sprawach konserwacji i ochrony zabytków w podległym W.D. okręgu tarnowsko-rzeszowskim /powiaty: Bochnia, Brzesko, Dąbrowa, Kolbuszowa, Mielec, Nisko, Pilzno, Ropczyce, Rzeszów, Tarnobrzeg/. Fragment dotyczący całości spraw okręgu

1892-1894, rkp., l., k.20

14. J.w.

Korespondencja wpływająca i wychodząca w sprawach konserwacji i ochrony zabytków w poszczególnych powiatach okręgu tarnowsko-rzeszowskiego: powiat Bochnia /ogólna, dotycząca miejscowości: Bochnia, Lipnica, Łopczyca, Niepołomice, Trzciana, Wiśnicz/

1892-1899, rkp., l., k.156 + 1 fot.

15. J.w.

J.w. powiat Brzesko /ogólna, dotycząca miejscowości: Czchów, Dębno, Domosławice, Gnojnik, Szczepanów, Tymowa, Wojnicz, Zakliczyn/

1886-1898, rkp., j.pol. i niem., l., k.154 + 1 fot. + 1 plan

16. J.w.

J.w. powiat Dąbrowa /ogólna, dotycząca miejscowości: Bolesław, Oleśno, Żabno

1894-1898, rkp., l., k.44 /1 fot./

17. J.w.

J.w. powiat Kolbuszowa /ogólna/

1894, rkp., l., k.22

18. Akta konserwatora zabytków sekcji I i II

Korespondencja wpływająca i wychodząca w sprawach konserwacji i ochrony zabytków w poszczególnych powiatach okręgu tarnowsko-rzeszowskiego: powiat Mielec /ogólna/

1894, rkp., l., k.19

19. J.w.

J.w. powiat Nisko /ogólna, dotycząca miejscowości: Bieliny/

1893-1898, rkp., j.pol. i niem., l., k.104

20. J.w.

J.w. powiat Pilzno /ogólna, dotycząca miejscowości: Lubeża, Pilzno/

1894, 1901-1903, rkp., l., k.28

21. J.w. sekcja II

J.w. powiat Ropczyce /ogólna, dotycząca miejscowości: Brzeźnica/

1894, rkp., l., k.43

22. J.w.

J.w. powiat Tarnobrzeg /ogólna/

1894, rkp., l., k.22

23. J.w.

J.w. powiat Tarnów /ogólna, dotycząca miejscowości: Krużlowa, Tarnów/

1893-1899, b.d., rkp., j.pol. i niem., l., k.50

24. J.w.

J.w. powiat Rzeszów /ogólna, dotycząca miejscowości: Boguchwała, Borek Stary, Czudec, Hyżno, Krasno, Łąka, Malawa, Przewrotno/

1893-1898, rkp., j.pol. i niem., l., k.155

25. J.w.

J.w. powiat Rzeszów /dotycząca miejscowości: Rzeszów, Staromieście, Strzyżów, Trzciana, Tyczyn, Wola Rafałowska/

1893-1899, rkp., j.pol. i niem., l., k.183 + 1 rys.

26. Akta konserwatora zabytków sekcji II

Korespondencja wychodząca /głównie/ i wpływająca w sprawach ochrony i konserwacji zabytków w miejscowościach spoza okręgu W.D.: Biezdziędza, Biskupice, Gdów, Kalwaria Zebrzydowska, Kozy, Kraków, Krosno, Lusławice, Łazany, Nowe Miasto, Nowy Targ, Oświęcim, Rohatyn, Ryglisz, Wadowice, Wieliczka/ 1892-1898, rkp., j.pol. i niem., l., k.74

27. J.w. sekcja I i II

Książki oddawcze pocztowe urzędowych przesyłek konserwatorskich
1891-1904, rkp., druk., sz., k.146

28. J.w.

Informacje o zawartości zbiorów prywatnych, kościelnych i publicznych do użytku wiedeńskiej Komisji Centralnej dla zabytków historycznych i pomników sztuki. Fragment
1890, b.d., rkp., j.pol. i niem., l., k.23

29. Fragment materiałów działalności W.D. w Akademii Umiejętności i w Polskiej Akademii Umiejętności, jako sekretarza sekcji archeologicznej Komisji Antropologicznej AU i kustosa Muzeum AU i PAU

Korespondencja, memoriały
1897, 1899, 1921, 1923, b.d., rkp. i masz., j.pol. i niem., l., k.19

III. MATERIAŁY DZIAŁALNOŚCI WYDAWNICZEJ

30. Korespondencja wpływająca, zamówienie, umowa w sprawie pracy W.D. "Vorgeschichte Galiziens" do wydawnictwa "Die Österreichisch - Ungarische Monarchie in Wort und Bild"
Oryginały, odpisy
1892-1902, rkp. i druk, j.pol. i niem., l., k.25

IV. MATERIAŁY BIOGRAFICZNE

31. Metryka chrztu, akt zgonu, nekrolog, świadectwa niezdolności do służby wojskowej, paszport, zaświadczenia, fotografie

Oryginały, odpisy
1870-1937, rkp. i druk., j.lac., niem. i pol., l., k.16 + 3 fot.

32. Świadectwa szkolne, świadectwa ubóstwa, dokumenty dotyczące studiów na UJ i Uniwersytecie w Wiedniu

Oryginały, odpisy
1866-1891, 1901, rkp. i druk, j.lac., niem. i pol., l., k.91

33. Oryginał dyplomu doktorskiego z prawa UJ

1884, pergamin + pieczęć woskowa w metalowej puszcze

34. Stypendia i dotacje dla W.D. na badania naukowe

Oryginały i odpisy
1882-1905, rkp., j.pol. i niem., l., k.15

35. Świadectwa rządowych egzaminów prawniczych i zawiadomienie o praktyce sądowej

Oryginały, odpisy
1880-1884, 1901, rkp., j.pol. i niem., l., k.14

36. Dokumenty pracy konserwatorskiej

Oryginały, odpisy
- 1881-1917, rkp. i masz., j.pol. i niem., l., k.36

37. Nominacje, korespondencja i zapiski dotyczące pracy naukowej na UJ oraz spraw emerytalnych

Oryginały, odpisy
1905-1936, rkp., j.pol. i niem., l., k.36

38. Dyplomy, powołania na członka Akademii Umiejętności, Jej Komisji oraz innych towarzystw naukowych; mianowania na kustosa i dyrektora Muzeum Archeologicznego AU i PAU
Oryginały, odpisy
1888-1936, rkp., masz. i druk, j.pol. i niem., l., k.48
39. Akta dotyczące nadania odznaczeń: krzyża kawalerskiego orderu Franciszka Józefa, komandorskiego Orderu Odrodzenia Polski, Medalu Dziesięciolecia Odzyskania Niepodległości, Złotego Krzyża Zasługi
Oryginały, odpisy, korespondencja
1901, 1928, 1936, rkp. i masz., j.pol. i niem., l., k.8
40. Telegramy z okazji jubileuszu 70-lecia urodzin W.D.
Oryginały, odpisy
1930, rkp. i masz., l., k.8. Zob. aneks 1
41. Życiorysy, charakterystyka własnej działalności naukowej, społecznej, poglądów prawniczych; bibliografia prac
1920, 1931, b.d., rkp. i masz., l., k.45
42. Wizytówki, rachunki, sprawy podatkowe, spisy książek, notatki
1898-1914 i b.d., rkp., masz. i druk, l., k.26
43. Notatki ze studiów, skrypty:
Prawo niemieckie: wykład M. Bobrzyńskiego
Prawo polskie prywatne - j.w.
1897, b.d., rkp., sz.k.164
44. J.w.: Główne zasady systemu prawa polskiego /wykład/
1880, rkp. sz., k.17
45. J.w.: Prawo handlowe - wykład E. Fiericha
1881, b.d., rkp., rkp.pow., sz., k.445
46. J.w.: Postępowanie sądowe cywilne /wykład/
1882, rkp.pow., sz., k.368+10
47. J.w.: Prawo cywilne /wykład/
B.d., rkp., sz., k., s.181-924+1

48. Notatki ze studiów, skrypty: Historia i instytucje prawa rzymskiego /wykład/
B.d., rkp.pow., sz., l., s.176+81+47, k.4
49. J.w.: Prawo wekslowe /wykład/
B.d., rkp., sz., l., s.356, k.1
50. J.w. Notatki bibliograficzne, wypisy dotyczące archeologii, bibliografii, numizmatyki i historii sztuki /wewnątrz 5 brudnopisów listów W.D. do N.N., k.65-73, 79/
1879, b.d., rkp., druk, j.pol. i niem., sz., k.123

V. KORESPONDENCJA

51. Wychodząca od osób prywatnych i instytucji B-U
1886-1913, b.d., rkp., j.pol. i niem., l., k.71.
Zob. aneks 2
52. Wpływająca od osób prywatnych i instytucji B-Z
1885-1937, b.d., rkp., l., k.123, j.pol. i niem.
Zob. aneks 3

VI. MATERIAŁY RODZINNE

Józef Demetrykiewicz /ojciec/

53. Dokumenty osobiste: świadectwo chrztu, ślubu, zgonu
Oryginały, odpisy
1798, 1830, 1858, 1881, rkp., j.łac., niem. i pol., l., k.13
54. Zaświadczenia, świadectwa szkolne i uniwersyteckie ze studiów medycznych we Lwowie i Wiedniu
1840-1857, rkp., j.łac. i niem., l., k.54

55. Dyplomy: doktora medycyny, doktora chirurgii, magistra położnictwa Uniwersytetu w Wiedniu
Oryginały, kopie
1857, 1864, pergamin z pieczęciami woskowymi, szt.3; rkp., j.lac., l., k.12
56. Materiały dotyczące praktyki lekarskiej w Wiedniu, w Gaunersdorf, w Złoczowie, Sanoku i Tarnowie
1855-1879, rkp., j.pol. i niem., l., k.168
57. Notatki medyczne z okresu studiów oraz wiersze i inne drobne zapiski
B.d., rkp., j.pol. i niem., l. i sz., k.85
58. Materiały dotyczące choroby i śmierci
1881-1882, rkp., l., k.9

Antonina Demetrykiewicz /matka/

59. Akta starań o pensję wdowią, o dotacje na wychowanie synów oraz notatki
1881-1886, 1896, rkp., j.pol. i niem., l. i sz., k.38
60. Korespondencja wychodząca do osób prywatnych i instytucji i wpływająca od osób prywatnych
1843, 1845, 1881-1898, rkp., l., k.176

Mieczysław Demetrykiewicz /brat/

61. Fragment materiałów biograficznych
Podania, głównie z okresu szkolnego
1878-1886, b.d., rkp., l., k.12
62. Korespondencja wpływająca od osób prywatnych
1882-1937, rkp., l., k.21. Zob. aneksa 5

VII. MATERIAŁY OBCE

63. Listy A. z Potockich Nakwaskiej
Oryginały, odpisy
1806, 1815, rkp., l. i sz., k.13
64. Notatki z wykładów prawa hipotecznego studenta prawa Jacy
B.d., rkp., sz., k.124
65. Arkusz posiadłości gruntowej Sianki, własność rodziny Stroińskich
B.d., 1903, rkp. i druk., l., k.22
66. Projekt statutu Muzeum Narodowego w Krakowie oraz dwa odpisy pism J.Pagaczewskiego i J.Mycielskiego do dziekanatu Wydziału Filozoficznego UJ w odpowiedzi na pismo Prezydium Zjazdu delegatów muzeów historyczno-artystycznych
1922, rkp. i druk., l., k.8
67. Dwa streszczenia pracy Z.Bocheńskiego: "Les casques polonais du moyen âge. Présenté le 1 juin 1929, dans la séance de la Commission d'Antropologie et Préhistoire", "Die frühmittelalterlichen Helme. "Prace Komisji Antropologicznej PAU", 1930, z.3
1930, rkp., masz. i druk., j.franc. i niem., l., k.18
68. Zofia Stroińska: Stylistyka francuska
B.d., rkp., sz., k.5 /zapisanych/
69. Wycinki z gazet, reklamy, mapy
Druk, l., k.40, szt.3
70. Odbitki prac obcych:
S.Kutrzeba - W sprawie historii miast w Polsce, odb. z Pamiętnika III Zjazdu Historyków Polskich w Krakowie, s.12

M.Potocki - Sprawozdanie z czynności konserwatorskich co do utrzymania i restauracji dawnych pomników w części Wsch. Galicji na czas od r. 1870-74, Lwów 1874, s.31
 G.Worobjew - Miasto Tykocin, odb. z Pamiętnika III Zjazdu Historyków Polskich w Krakowie, s.16 /fragment/
 S.Zakrzewski - Malowidła w podziemnej bazylice św. Klemensa w Rzymie, odb. z "Rozpraw Wydz. Historyczno-Filozoficznego", t.XLV, s.16.

A N E K S 1

J. 40. Telegramy z okazji jubileuszu 70-lecia urodzin W.D.

Antoniewicz Włodzimierz	Muzeum Archeologiczne Warszawa
Czerwiński Sławomir	Towarzystwo Naukowe we Lwowie /Oswald Balzer/ Twardowski Kazimierz
Departament Nauki i Szkół Wyższych /Witold Suchodolski/	

A N E K S 2

J. 52. Korespondencja wychodząca

Bibliographisches Bureau, Berlin 1890, 1.2	Kunstanstalt für Port- raitmalerei Atelier Weissenstein, Praga 1900, 1.2
Dyrekcja Budowy Gmachu Uniwersyteckiego, Kraków b.d., 1.1	Kuszepeńscy Albina i Teo- dor 1899, 1.1
Jaworski Franciszek 1913, 1.1	

Redakcja Kuriera B.d., 1.1	Stroński Stanisław i Wan- da 1899, b.d., 1.7 + 1 zał. list J.Dziedzica do NN Urząd Pocztowy, Kraków 1895, 1.1
Sapieżyna ? + list do NN B.d., 1.2	Listy do nierozpoznanych adresatów 1879, 1886, 1889, b.d., 1.14 /5 l. zob. j.50, k. 65-73, 79/
Smolka Stanisław 1895, 1.1; zob. j.9 k.51	

A N E K S 3

J. 51. Korespondencja wpływająca

Bibliographisches Bureau, Berlin 1890, 1.5	Gordon J. 1885, 1.1
Demetrykiewicz Antonina 1897-1898, 1.5	Hendel Zygmunt 1896, 1899, 1.3
Demetrykiewicz Mieczysław 1885, 1899, 1.2 + tele- gram	Huściszewski Z. 1899, 1.1
Dyrekcja Ruchu Kolei Pań- stwowych, Kraków 1894, 1.1	Jabłońska Anna 1928-1932, 1.7
Dziedzic Józef 1900, 1.2	Jaworski Franciszek 1913, 1.1
Freytag Lucjan 1925, 1.1	Koebner'sche Buchhandlung, Breslau 1907, 1.1
	Kraus 1899, telegram

Krieger I. B.d., 1.1	Post und Telegrafien Direction für Galizien, Lemberg
Kuszepeńska Albina 1899, 1911, 1914, 1.3	1891, 1.1
Kuszepeński Teodor 1898, 1899, 1.3	Prysakówna Jadwiga 1900, 1901, 1.4
Luszczykiewicz Władysław 1895, 1.2	Rydel Józef 1921, 1.1
Milkowski Władysław, Księgarnia Katolicka w Krakowie 1896, 1.1	Sokołowski Marian B.d., bilet
Nouber Józefa 1899, 1.1	Stroiński Stanisław i Wanda B.d., telegram
Nitsch Kazimierz B.d., 1.1 /fragment/	Stroiński Stanisław 1900, 3 telegramy
Odrzywołski Sławomir 1894, 1895, 1.1 + 2 bilety	Tomkowicz Stanisław 1893, 1895, b.d., 1.3
Okulicki K.W. 1893, 1.1	Trzepiński J. B.d., 1.1
Orkisz Michał 1898, 1.2	Zawiliński Roman 1899, 1.1
Pawłowicz 1898, 1.1	Listy podpisane: Zośka 1937, 1.1
	Listy niezidentyfikowane 1884, b.d., 1.2

A N E K S 4

J. 60. Korespondencja wychodząca i wpływająca Antoniny Demetrykiewicz

W y c h o d z ą c a

Dyrekcja Poczty w Lwowie
B.d., 1.1

Kuszepeński A.
1843, 1845 i b.d., 1.3
/zał. list Franciszki
Kuszepeńskiej matki A.D./

W p ł y w a j ą c a

Demetrykiewicz Mieczysław
1885-1887, b.d., 1.53

Kuszepeński Teodor
1882, 1887, 2 bilety

Demetrykiewicz Włodzimierz
1897-1898, 1.12

Nawrocka Dora
B.d., bilet

Dröslar Rudolf
B.d., bilet

List nieustalonego nadawcy
B.d., 1.1

A N E K S 5

J. 62. Korespondencja wpływająca Mieczysława Demetrykiewicza

Bizuk
1899, 1.1

Rubczyński Witold
1886, 1.1

Demetrykiewicz Włodzimierz
1900, telegram

Śmieciński /?/ Jan
1899, 1.1

Jabłońska Anna
1935, 1.1

List podpisany: Zofia
1937, 1.3

Kuszepeńscy Teodor i Albina
1887, 2 bilety

List nieustalonego nadawcy
1882, 1.1

Elżbieta Sztraj
Warszawa

MATERIAŁY KAZIMIERZA DREWNOWSKIEGO

Kazimierz Drewnowski urodził się 4 marca 1881 r. w Stanisławowie jako syn Ignacego i Marii z Konieckich. Do gimnazjum uczęszczał we Lwowie i tu w 1899 r. uzyskał świadectwo dojrzałości. Studia odbył na Politechnice Lwowskiej, gdzie otrzymał w 1903 r. dyplom inżyniera. W latach 1903-1905 studiował na Politechnice w Zurychu, następnie odbył studia praktyczne we Lwowie, Wiedniu i Fryburgu.

Pracę dydaktyczną rozpoczął K.Drewnowski w Szkole Technicznej we Lwowie, gdzie pracował do 1907 r. W latach 1907-1914 prowadził zajęcia na Politechnice Lwowskiej.

Po wybuchu I wojny światowej Drewnowski wstąpił do Legionów Polskich, gdzie pełnił szereg funkcji wojskowych, m.in. był adiutantem przy Radzie Regencyjnej. Po uzyskaniu niepodległości był w wojsku polskim szefem służby łączności w Naczelnym Dowództwie, następnie inspektorem wojsk łączności w Ministerstwie Spraw Wojskowych, komendantem Głównej Szkoły Artylerii i Inżynierii. W 1922 r. przeszedł w stan spoczynku w stopniu pułkownika.

W 1920 r. K.Drewnowski zawarł związek małżeński z Haliną Moczulską.

Już w 1916 r. związał się z Politechniką Warszawską, gdzie zaczął wykładać jako pierwszy polski wykładowca elektrotechniki. W czasie swej wieloletniej pracy naukowo-dydaktycznej na Politechnice Warszawskiej Drewnowski pełnił funkcję rektora w latach 1928/29 oraz funkcję dziekana Wydziału Elektrycznego w latach 1933/34. K.Drewnowski w swojej działalności naukowo-dydaktycznej kładł szczególny nacisk na rozwój metod laboratoryjnych, wprowadzając osobne zajęcia w laboratorium. Od 1919 r. zajmował się głównie miernictwem elektrycznym, z czym wiązało się objęcie stanowiska zastępcy profesora, a od 1923 r. profesora zwyczajnego Katedry Elektrotechniki Mierniczej. Będąc zwolennikiem koncepcji łączenia badań naukowych z dydaktyką poprzez lokalizowanie ośrodków badawczych w politechnikach, był inicjatorem budowy nowoczesnego gmachu Elektrotechniki P.W., gdzie znalazł pomieszczenie kierowany przez niego Zakład Miernictwa Elektrycznego i Wysokich Napięć ze specjalną halą do prób wysokonapięciowych. Laboratoria przez niego organizowane stały na najwyższym poziomie i były wyposażone w najnowocześniejszą aparaturę.

W 1939 r. K.Drewnowski ponownie został wybrany rektorem Politechniki Warszawskiej. Dzień przejmowania przez niego obowiązków rektora był jednocześnie dniem ataku hitlerowskiego na Polskę. K.Drewnowski przystąpił natychmiast do organizowania drużyn pracy, które pod jego kierownictwem zabezpieczały gmachy, urządzenia i zbiory, ratowały je przed zniszczeniem lub wywiezieniem.

Pierwsze lata okupacji hitlerowskiej K.Drewnowski spędził w Warszawie, gdzie w dalszym ciągu zajmował się pracą dydaktyczną, biorąc udział w organizacji tajnego nauczania, poszerzając program niektórych przedmiotów w szkołach zawodowych zorganizowanych jego staraniem. Działał w Szkole Elektrycznej i Państwowej Wyższej Szkole Technicznej, dwuletniej szkole inżynierskiej drugiego stopnia dla absolwentów szkół zawodowych. Od 1942 r. był zastępcą dyrektora Państwowej Wyższej Szkoły Technicznej. Dzięki jego staraniom uzyskano pozwolenie na działalność na rzecz przemysłu dla dziewięciu zakładów badawczych, co stworzyło wielu pracownikom naukowym szansę przetrwania okupacji. Dnia 10.XI.1942 r. Drewnowski został aresztowany w czasie akcji, mającej na celu wyniszczenie inteligencji polskiej. Początkowo był więziony na Pawiaku, następnie w obozach koncentracyjnych na Majdanku i w Dachau. Pobyty w obozach nie załamał go. W Dachau napisał pracę na temat substancji radioaktywnych. Po wyzwoleniu obozu w 1945 r. udał się do Belgii. Tu w Brukseli zorganizował, a następnie kierował Polskim Ośrodkiem Wyższych Studiów w Belgii, w którym skupili się Polacy zwolnieni z obozów w Niemczech.

W maju 1947 r. K.Drewnowski powrócił do kraju i podjął pracę dydaktyczną na Politechnice Warszawskiej. Powrócił również do pracy organizacyjno-naukowej, był m.in. pełnomocnikiem Rady Wydziału Elektrycznego do spraw naukowo-badawczych oraz członkiem Komisji Scalenkowej Politechniki i Szkoły Inżynierskiej im. H.Wawelberga i S.Rotwanda. Zajmował się również problemem odbudowy zniszczonych gmachów Politechniki Warszawskiej oraz budową nowych.

K.Drewnowski był inicjatorem szeregu przedsięwzięć mających na celu ujednolicenie polskiego słownictwa elektrotechnicznego. Pierwszy raz postawił ten problem na V Zjeździe Techników Polskich we Lwowie w 1910 r. Wniosek ten był wynikiem pracy nad słownictwem elektrycznym, które prowadził od 1908 r. przy Lwowskim Towarzystwie Politechnicznym. Następnie kierował pracami Centralnej Komisji Słownictwa przy Stowarzyszeniu Elektryków Polskich /SEP/, od 1917 r. był przez kilka lat przewodniczącym Komitetu Wielkiej Sieci SEP. Wynikiem tych prac było wydanie w 1936 r. polskiego słownika elektrycznego w pięciu językach, a następnie w 1938 r. słownika technicznego Akademii Nauk Technicznych /ANT/. W okresie powojennym K.Drewnowski, jako przewodniczący Komisji Słownictwa Elektrycznego kontynuował prace nad wydaniem polskiego słownika elektrycznego, współpracował z Polskim Komitetem Normalizacyjnym i Głównym Urzędem Miar. K.Drewnowski był członkiem wielu polskich stowarzyszeń naukowych m.in. Stowarzyszenia Politechnicznego we Lwowie, Stowarzyszenia Elektryków Polskich, Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Polskich w Belgii i Holandii, Towarzystwa Naukowego Warszawskiego /od 1949 r./, brał czynny udział w I Kongresie Nauki Polskiej. Był wiceprezesem dwóch stowarzyszeń międzynarodowych: Międzynarodowej Komisji Elektrotechnicznej oraz Międzynarodowego Komitetu Wielkich Sieci Elektrycznych, brał udział w Międzynarodowym Kongresie Inżynierów w Paryżu w 1946 r.

K.Drewnowski był odznaczony Krzyżem Virtuti Militari V klasy, Orderem Polonia Restituta IV klasy, Krzyżem Niepod-

ległości oraz odznaczeniem francuskim - Legion d'Honneur IV klasy.

Zmarł nagle 22 września 1952 r. w Zakopanem i tam został pochowany na Starym Cmentarzu.

Materiały Kazimierza Drewnowskiego zostały zakupione przez Archiwum PAN w 1956 r. od jego żony, Haliny. W wyniku prac porządkowych, prowadzonych przez grupę studentów Zakładu Archiwistyki Uniwersytetu M.Kopernika w Toruniu pod kierunkiem mgr E.Sztraj, materiały spuścizny podzielono na 6 zasadniczych grup, które przedstawia przegląd zawartości inwentarza.

W pierwszej grupie, materiałów twórczości naukowej, wyodrębniono: a/ prace naukowe i dydaktyczne, w skład których wchodzi monografia z okresu międzywojennego o elektrycznych przyrządach pomiarowych /j.1, 2/, praca napisana w Dachau o substancjach radioaktywnych /j.3/, prace związane z zajęciami praktycznymi /ćwiczeniami/ w Laboratorium Miernictwa Elektrycznego, prace dotyczące miernictwa elektrycznego, pomiarów elektrycznych oraz pomiarów elektroenergetycznych i wysokonapięciowych; b/ referaty o przyrządach pomiarowych i organizacji wyższego szkolnictwa techniczno-inżynierskiego; c/ recenzje i opinie o pracach osób trzecich, przeznaczonych do druku; dotyczą one słownika chemicznego, miernictwa telekomunikacyjnego, uchybu przypadkowego w pomiarach elektrycznych oraz teorii transformatora; d/ materiały warsztatowe z zakresu problemów normalizacji. Należy tu zaznaczyć, że we wstępie do pracy pt. "Pomiary elektroenergetyczne i wysokonapięciowe" /wyd. 1950 r., j.18/, wymienione są trzy części

składowe, ostatnia jednak została wydana oddzielnie przez Tadeusza Oleszyńskiego, który ją opracował.

Drugą grupę stanowią materiały działalności organizacyjno-naukowej, dydaktycznej i wydawniczej. Dzieli się ona na następujące podgrupy: a/ działalności organizacyjno-naukowej w kraju, w skład której wchodzi m.in. materiały Stowarzyszenia Elektryków Polskich i I Kongresu Nauki Polskiej; b/ działalności w komisjach słownictwa i znakownictwa elektrycznego m.in. Komisji Słownictwa Elektrycznego; c/ działalności w polskich stowarzyszeniach technicznych działających za granicą, jak Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Polskich w Belgii i Holandii, Stowarzyszenie Techników Polskich w W.Brytanii; d/ działalności w organizacjach międzynarodowych m.in. w Międzynarodowej Komisji Elektrotechnicznej; e/ materiały działalności naukowo-dydaktycznej dotyczące głównie Centrum Wyższych Studiów Polskich w Belgii /1945-1947/; f/ materiały wydawnicze.

Trzecia grupa składa się z materiałów biograficznych twórcy spuścizny, z których należy wymienić: życiorys, bibliografię własnych prac, zaświadczenia funkcyjne i wojskowe, legitymacje, paszport, sprawy zdrowotne i urlopowe, sprawy finansowe. Do grupy tej włączono również dyplom członkowski Towarzystwa Naukowego Warszawskiego.

Czwartą grupę stanowi korespondencja, podzielona na wpływającą i wychodzącą, ułożona alfabetycznie według nadawców i adresatów. Nazwiska korespondentów uwidocznione zostały w załączonym do inwentarza aneksie.

Grupa piąta - materiały o twórcy spuścizny, zawiera nekrologi /klepsydry/, elegię na śmierć profesora oraz korespondencję w sprawie pośmiertnego wydania pracy pt. "Pomiary elektryczne".

Grupa szósta zawiera materiały rodzinne i obce m.in. paszport i legitymację żony oraz statuty Naczelnej Organizacji Technicznej i Stowarzyszenia Inżynierów i Techników.

Inwentarz uzupełniają 3 aneksy informujące dokładniej o zawartości jednostek /j.30, 67, 68/ oraz załącznik /j.73/ w postaci fotokopii przedwojennych artykułów twórcy spuścizny zamieszczonych we lwowskim "Czasopiśmie Technicznym".

Spuścizna K.Drewnowskiego została uporządkowana przy pomocy studentów Uniwersytetu im. M.Kopernika w Toruniu odbywających praktyki zawodowe w Archiwum PAN. Jej rozmiar wynosi ok. 1 mb. Inwentarz składa się z 73 jednostek i 3 aneksów. Spuściznie nadano w Archiwum PAN sygn. III-28.

ŹRÓDŁA I BIBLIOGRAFIA

1. Materiały K.Drewnowskiego, Archiwum PAN sygn. III-28
2. "Czy wiesz kto to jest" pod red. S.Łoży, Warszawa 1938
3. A.Peretiatkowicz i M.Sobieski "Współczesna kultura polska", Poznań 1938
4. Politechnika Warszawska. Skład osobowy i plan studiów na rok akademicki 1935/36, Warszawa 1938
5. "Politechnika Warszawska 1919-1969", Warszawa 1963
6. Politechnika Warszawska, Rektorzy Politechniki 1826-1976. Warszawa 1967

PRZEGLĄD ZAWARTOŚCI INWENTARZA

	Pozycja inwentarza
I. Materiały twórczości naukowej	1 - 32
a/ prace naukowe i dydaktyczne	1 - 28
b/ referaty	29
c/ recenzje i opinie	30
d/ materiały warsztatowe	31 - 32
II. Materiały działalności naukowej	33 - 64
a/ materiały działalności organizacyjno-naukowej w kraju	33 - 41
b/ materiały działalności w komisjach słownictwa i znakownictwa elektrycznego	42 - 50
c/ materiały działalności w polskich stowarzyszeniach technicznych za granicą	51 - 53
d/ materiały działalności w organizacjach międzynarodowych	54 - 59
e/ materiały działalności dydaktycznej	60 - 63
f/ materiały działalności wydawniczej	64
III. Materiały biograficzne	65 - 66
IV. Korespondencja	67 - 68
V. Materiały o twórcy spuścizny	69 - 70
VI. Materiały rodzinne i obce	71 - 72
Załączniki	73
Aneksy	

I. MATERIAŁY TWÓRCZOŚCI NAUKOWEJ

a/ Prace naukowe i dydaktyczne

1. Elektryczne przyrządy pomiarowe i metody pomiarów
Monografia
Przed 1939 /?/, rkp., l., k.266
2. Elektryczne przyrządy pomiarowe
Praca cz.I /fragmenty/
1939, rkp. i masz., l., k.17
3. O substancjach radioaktywnych
Praca napisana w Dachau
1945, masz., k.9
4. Ogólne uwagi o miernictwie elektrycznym
Artykuł, na odwrocie uwagi dydaktyczne
B.d., rkp. i masz., l., k.25
5. Laboratorium Miernictwa Elektrycznego. Z.I: Wstęp do pomiarów elektrycznych, wyd.II
Praca
1948, rkp. i masz., l., k.185
6. J.w.
Praca, wyd.III
1949, rkp. i masz., l., k.220
7. J.w.
Praca, wyd.IV. Zawiera spis publikacji Zakładu Miernictwa Elektrycznego
1949, rkp. i masz., l., k.303
8. J.w.
Praca, wyd.IV, egz. zdekompletowany
1949, masz., l., k.245

9. Laboratorium Miernictwa Elektrycznego. Z.I: Wstęp do pomiarów elektrycznych, wyd.II
Praca, wyd.IV, egz. zdekompletowany
1949, masz., rkp., l., k.219
10. Objasnienia do ćwiczeń w Laboratorium Miernictwa Elektrycznego. Pomiarów wstępne. Z.I: Wstęp do pomiarów elektrycznych
Praca, 2 egz. pełne, 2 zdekompletowane, przedmowa i spis treści, z.I-III
1948-1949, rkp. i masz., l., k.234
11. J.w. Z.II: Pomiarów podstawowe
Praca
B.d., rkp. i masz., l., k.196
12. J.w. Z.II: Pomiarów podstawowe
Praca
B.d., 2 egz. masz., l., k.139
13. J.w. Z.III: Pomiarów podstawowe
Praca. 3 egz. niepełny, przedmowa do z.III, spis treści
1948-1949, masz., l., k.201
14. J.w. Z.III: Pomiarów energetyczne i pomiarów wysokonapięciowe
Praca
B.d., rkp. i masz., l., k.219
15. Ćwiczenia laboratorium II Miernictwa Elektrycznego
B.d., rkp. i 2 niepełne egz. masz., k.54
16. Program wykładów i ćwiczeń laboratoryjnych kursu magisterskiego Miernictwa Elektrycznego
1952, rkp. i masz., l., k.50
17. Metoda prostownikowa pomiaru wysokiego napięcia przy użyciu prostowników suchych
Artykuł
B.d., rkp., l., k.11

18. Pomiary elektroenergetyczne i wysokonapięciowe. Cz.I:
Pomiary wysokonapięciowe
Praca
1950, rkp. i masz., l., k.157
19. Pomiary elektryczne. Cz.I: Pomiary podstawowe, cz.II:
pomiaru stosowane
Praca, wyd.II. Spis treści podręczników i publika-
cji Zakładu Miernictwa Elektrycznego
1950-1951, rkp., masz., l., k.224
20. J.w. Cz.I: Pomiary podstawowe
Praca, wyd.II, rozszerzone
1950, rkp. i masz., l., k.222
21. J.w. Cz.II: Pomiary stosowane
Praca, wyd.II rozszerzone, zawiera spis podręczni-
ków i publikacji ZME
1950, rkp. i masz., l., k.109
22. J.w. Cz.I: Pomiary podstawowe, cz.II: pomiary stosowane
Praca, egz. zdekompletowany
1950-1951, masz., l., k.188
23. J.w.
Wstęp i plan pracy
1952, masz., l., k.7
24. Mostki pomiarowe
Artykuł
B.d., masz., l., k.18
25. Przyrządy magnetoelektryczne: mierniki i liczniki
Artykuł
B.d., rkp. i masz., k.22
26. Miernictwo techniki świetlnej
Plan pracy
B.d., rkp. i masz., l., k.8
27. Fragmenty artykułu o galvanometrze
B.d., rkp. i masz., l., k.11

28. Kartki luźne - dublety prac i kartki niezidentyfikowane
B.d., rkp. i masz., l., k.85

b/ Referaty

29. Referaty o organizacji szkolnictwa wyższego: Studia
Techniki Świetlnej. Szkoły politechniczne a szkoły inży-
nieryjne. Studia na wydziale elektrycznym.
1948, 1952, rkp. i masz., l., k.13

c/ Recenzje i opinie

30. Recenzje i opinie o pracach osób obcych przygotowanych
do druku
1949-1952, rkp. i masz., l., k.44. Zob. aneks 1,

d/ Materiały warsztatowe

31. Rozporządzenia i zarządzenia dyrektora Głównego Urzędu
Miar z lat 1925-1939
1925-1939, masz. i druk., l., k.42
32. Normy i wzorce, klasyfikacje, nomenklatura częstotliwości
jednostki, przyrządy pomiarowe
1920-1950, masz. i druk., k.78

II. MATERIAŁY DZIAŁALNOŚCI NAUKOWEJ

a/ Działalność
organizacyjno-naukowa w kraju

33. Polski Komitet Wysokich Sieci Elektrycznych
Sprawy organizacyjne
1948, masz., l., k.5

34. Państwowy Instytut Elektrotechniczny

Materiały dotyczące odbudowy Hali Wysokich Napięć
i Biblioteki

1947-1948, rkp. i masz., l., k.37

35. Główny Instytut Elektrotechniki

Umowy o budowę gmachów na Polu Mokotowskim, rachunki

1950, rkp. i masz., k.15

36. J.w. Materiały związane z II etapem projektów zabudowy terenów w Międzyzlesiu i na Polu Mokotowskim

1950, rkp. i masz., k.22

37. J.w. Ekspertyza dla Międzyzlesia

Wytyczne, protokoły, plany, zaproszenia

1951, rkp. i masz., k.22

38. IX Konferencja Miernictwa Elektrycznego

Programy, korespondencja, kwestionariusze

1950, masz., l., k.10

39. Stowarzyszenie Elektryków Polskich

Programy prac komisji, konferencje, sprawy budżetowe

1939-1952, rkp., masz., l., k.289

40. Podkomisja Transformatorów Miernikowych Komisji XIII Elektrycznych Przyrządów Pomiarowych

Protokoły z posiedzeń

1948-1952, masz., k.33

41. I Kongres Nauki Polskiej

Diariusz Biura I, referat prof. K.D. /3 redakcje/, uwagi na temat referatów, korespondencja

1951-1952, rkp. i masz., l., k.54

b/ Działalność
w komisjach słownictwa
i znakownictwa elektrycznego

42. Komisja Słownictwa Elektrycznego

Organizacja Komisji

1947-1950, masz., l., k.6

43. J.w.

Prace nad "Słownictwem elektrycznym"

1951-1952, rkp. i masz., l., klej., k.46

44. Materiały z prac Słowińskiego Komitetu Współpracy Normalizacyjnej i Konferencji Rzeczników Współpracy Gospodarczej w dziedzinie normalizacji

1947-1948, masz., k.41

45. Komisja Definicji i Symboli, Komisja Znakownictwa

Protokoły z posiedzeń, plan pracy

1947-1952, masz., k.56

46. Program prac i sprawozdania z działalności Centralnej Komisji Norm Elektrycznych

Protokoły

1947-1949, masz., k.30

47. Przepisy i normy dotyczące elektrycznych przyrządów pomiarowych m.in. projekty norm, projekty przepisów, przepisy, znaki

1948-1951, masz. i druk, l., k.160

48. Materiały związane z praktycznym wprowadzeniem Układu MKS /metr, kilogram, sekunda/

1948-1952, rkp. i masz., l., k.140

49. Znakownictwo elektryczne - projekty, uwagi, symbole

1949, masz., l., k.34

50. Przepisy i normy dotyczące elektrycznych przyrządów pomiarowych

1950-1951, masz., l., k.123

c/ Polskie stowarzyszenia
techniczne działające
za granicą

51. Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Polskich w Belgii
i Holandii

Statuty, komunikaty, zawiadomienia, kwestionariusze
1945-1946, masz., l., k.3

52. Stowarzyszenie Techników Polskich w W. Brytanii

Korespondencja, komunikaty
1945-1946, masz., l., k.10

53. Zjazd Polskich Stowarzyszeń Technicznych na obczyźnie

Korespondencja, projekty, komunikaty, protokoły
1946, masz., l., k.45

d/ Organizacje międzynarodowe

54. Międzynarodowy Kongres Inżynierii w Paryżu

Programy, korespondencja
1945-1946, masz., l., k.12

55. Międzynarodowa Komisja Elektrotechniczna

Uwagi prof. K.D. o MKE, korespondencja, komisje
specjalistyczne
1939-1951, rkp., masz. i druk., k.199

56. Conference internationale des grands reseaux electriques

Organizacja, regulamin, członkowie
1939-1951, masz., l., k.47

57. J.w.

Działalność naukowa, administracja, finanse
1946-1952, masz., l., k.163

58. J.w.

Korespondencja
1945-1952, masz., l., k.117

59. Materiały informacyjne i formularze /biuletyny informacyjne "L'Industriel"/

1946-1960, druk, l. i sz., k.61

e/ Materiały działalności
dydaktycznej

60. Materiały i projekty dotyczące organizacji wyższych studiów technicznych w Polsce

1943-1948, masz., druk, k.58

61. Centrum Wyższych Studiów Polskich w Belgii

Organizacja, regulamin i skład personalny
1945-1947, masz., l., klej., k.26

62. J.w.

Działalność Centrum WSP
1945-1947, masz., l., k.30

63. J.w.

Korespondencja
18 V 1945, druk, l., k.1

f/ Materiały działalności
wydawniczej

64. Materiały wydawnicze

Zlecenia, umowy o pracę autorską, protokoły z posiedzeń konferencji wydawniczej
1951-1952, masz. i druk., l., k.9

III. MATERIAŁY BIOGRAFICZNE

65. Życiorys, zaświadczenia funkcyjne i wojskowe, legitymacje, sprawy zdrowotne i urlopowe

1912-1952, rkp., masz. i druk., l., k.45

66. Dyplom członkowski Towarzystwa Naukowego Warszawskiego
1940, masz. i druk., k.4

IV. KORESPONDENCJA

67. Korespondencja wychodząca A-Z
1948-1952, rkp. i masz., l., k.28, zob. aneks 2
68. Korespondencja wpływająca A-Z
1947-1952, rkp. i masz., l., k.38, zob. aneks 3

V. MATERIAŁY O TWÓRCY SPUSZCZNY

69. Nekrologi, elegia, wyciągi z prasy
1952-1953, masz. i druk., l., k.5
70. Korespondencja w sprawie pośmiertnego wydania pracy "Pomiary elektryczne"
1953-1958, rkp. i masz., l., k.66

VI. MATERIAŁY RODZINNE I OBCE

71. Materiały rodzinne
Paszport i legitymacja żony
1936-1946, druk, sztuk 2
72. Statuty Naczelnej Organizacji Technicznej, Stowarzyszenia Inżynierów i Techników, przepisy o miarach i opłatach
1947-1948, masz. i druk, k.34

Z A Ł ą C Z N I K I

73. Fotokopie artykułów prof. K.D., zamieszczonych w lwowskim "Czasopiśmie Technicznym"
1907, l., fot.16

A n e k s 1

- J. 30. Recenzje i opinie o pracach osób obcych przygotowanych do druku

1. Jelonek A., Kuryłowicz J., Łapiński M., Sicińska Z.: "Miernictwo telekomuniacyjne", t.I.
2. Ładziński R.: "Zarys teorii transformatora".
3. Praca zbiorowa: "Miernictwo elektryczne".
4. Piechowicz T.: "Materiały do słownika chemicznego", cz.I "Pierwiastki".
5. Trzetrzewiński S.: "Uchyb przypadkowy w pomiarach elektrycznych".

A n e k s 2

- J. 67. Korespondencja wychodząca 1948-1952

Dziekan Wydziału Elektrycznego Politechniki
Wrocławskiej
1951, l.1
Jakubowski J.W.
1951-1952, l.21

Państwowe Wydawnictwo Naukowe
1951-1952, l.3
Państwowe Wydawnictwa Techniczne
1951, l.1

Szumilin W.	Listy osób nieustalonych
1949, 1.1	1951-1952, 1.4
Warchałowski Edmund	
1948-1952, 1.7 + zał.	

A n e k s 3

J. 68. Korespondencja wpływająca 1947-1952

Dziedzic Jerzy	Politechnika Gdańska
1949, 1.1	1951, 1.2
Główny Instytut Elektro- techniki	Politechnika Warszawska
1949-1951, 1.3	1950-1952, 1.4
Ministerstwo Oświaty	Polska Akademia Nauk
1948, 1.1	1952, 1.1 + zał.
Ministerstwo Przemysłu	Staniewicz L.
1947-1948, 1.4	1949-1951, 1.2
Państwowa Komisja Pla- nowania Gospodarczego	Stowarzyszenie Architek- tów RP
1951, 1.1	1947, 1.1
Państwowy Instytut Te- lekomunikacyjny	Szumski W.
1949-1950, 1.4	1952, 1.1
Państwowe Wydawnictwo Naukowe	Turski I.
1951-1952, 1.4	1952, 1.1
Państwowe Wydawnictwa Techniczne	Ulaamse Technische Krig- Universiteit Gent
1951-1952, 1.4	1949, 1.1 + zał.
	Zakład Ubezpieczeń / Spo- łecznych
	1948, 1.1

Paweł Porwoł.

Zabrze

MATERIAŁY STANISŁAWA KOSSUTHA

Stanisław Kossuth urodził się 2 października 1893 r. w Myszkowie. W roku 1910 uzyskał maturę w prywatnej polskiej szkole handlowej w Kielcach, po czym przez rok studiował na Wydziale Chemicznym Uniwersytetu w Liège, następnie przez rok był wolnym słuchaczem chemii Uniwersytetu Jagiellońskiego i uczęszczał jednocześnie do Szkoły Nauk Politycznych. W roku 1912 rozpoczął studia w Akademii Górniczej w Przybramie /obecnie Czechosłowacja/, którą ukończył w 1919 r. z dyplomem inżyniera górniczego, nostryfikowanym w 1932 r. w Akademii Górniczej w Krakowie. W czasie studiów przez trzy lata /1914-1917/ służył w 5 pp. I Brygady Legionów Polskich, gdzie został dwukrotnie odznaczony Krzyżem Walecznych i Orderem Virtuti Militari V klasy /j.66/.

Po ukończeniu studiów podjął pracę w prywatnych kopalniach rud galmanu i węgla kamiennego w Zagłębiu Dąbrowskim oraz kopalni węgla brunatnego w Poznańskim. Następnie w latach 1923-1937 pracował w polskich władzach górniczych na Śląsku. Jako referent techniczny w Okręgowym Urzędzie Górni-

czym w Katowicach, a od 1926 r. naczelnik tego urzędu, prowadził badania nad tapaniami i metanem, dzięki którym znacznie polepszył się stan bezpieczeństwa w górnośląskich kopalniach węgla. W tym okresie brał również czynny udział w pracach Stowarzyszenia Polskich Inżynierów Górniczych i Hutniczych /SPIGH/, pełniąc funkcję sekretarza oraz wiceprezesa Koła Śląskiego i Zarządu Głównego. W ramach Stowarzyszenia prowadził szeroko rozwiniętą akcję odczytową dla robotników - górników oraz wydawniczą - popularnych broszur z zakresu obsługi maszyn górniczych i podziemnej eksploatacji węgla, a także akcję stypendialną dla młodzieży robotniczej, uczęszczającej do szkoły górniczej w Tarnowskich Górach. Z chwilą przejęcia "Przeglądu Górniczo-Hutniczego" przez SPIGH w styczniu 1930 r., S.Kossuth został z ramienia Stowarzyszenia naczelnym redaktorem tego czasopisma, którym był aż do 1938 r. Przez 10 lat /1929-1939/ przewodniczył Komisji Pojednawczo-Arbitrażowej w Katowicach. W roku 1937 został służbowo przeniesiony do pracy w Ministerstwie Przemysłu i Handlu w Warszawie, gdzie aż do wybuchu II wojny światowej sprawował funkcję naczelnika Wydziału Górnictwa Węglowego. Na tym stanowisku przyczynił się do ograniczenia swobody działania obcego i prywatnego kapitału w górnictwie na rzecz państwa oraz rozbicia niektórych monopolii węglowych.

W pierwszych latach okupacji S.Kossuth prowadził w Warszawie detaliczny skład węgla, a od wiosny 1941 r. był kierownikiem technicznym firmy "Torf" w Radomiu, którą w styczniu 1945 r. przekazał do upaństwowienia. W czasie wojny należał do utworzonej w 1940 r. m.in. z jego inicjatywy pod-

ziemnej organizacji polskich inżynierów górniczych, która opracowywała plany przejęcia górnictwa po wyzwoleniu kraju przez polskie władze.

Zgodnie z wcześniejszymi ustaleniami tej organizacji, wyjechał z pierwszym transportem na Śląsk, gdzie w dniu 13 lutego 1945 r. rozpoczął pracę w przemyśle węglowym na eksponowanych stanowiskach w Centralnym Zarządzie Przemysłu Węglowego /zastępcy naczelnego dyrektora do spraw technicznych, sekretarza generalnego, zastępcy naczelnego dyrektora do spraw ogólnych, zastępcy generalnego dyrektora, członka rady techniczno-gospodarczej/. W okresie pracy w CZPW opracował szereg zagadnień górniczo-ekonomicznych dotyczących m.in. możliwości eksportu polskiego węgla, inwestycji kapitałnych w górnictwie węgla kamiennego i brunatnego, racjonalnej eksploatacji złóż. Brał udział w pracach delegacji polskiej na posiedzeniach Europejskiej Organizacji Węglowej /European Coal Organisation - ECO/, za co uzyskał nagrodę ówczesnego ministra przemysłu i handlu.

Za działalność konspiracyjną w czasie okupacji hitlerowskiej nad organizacją przemysłu węglowego i prace przy jego uruchamianiu po wyzwoleniu kraju został odznaczony w styczniu 1946 r. Złotym Krzyżem Zasługi.

W latach 1945-1948 S.Kossuth sprawował też szereg innych funkcji, a mianowicie: członka Państwowej Rady Geologicznej, przewodniczącego Komitetu Administracyjnego Centrali Zbytu Węgla, członka Rady Naukowej ówczesnego Instytutu Naukowo-Badawczego Przemysłu Węglowego /przemianowanego później na Główny Instytut Paliw Naturalnych, a następnie Główny

ny Instytut Górnictwa/ oraz członka Komitetu Naukowego Zakładu Mechanicznej Przeróbki Węgla. W roku 1945 został również naczelnym redaktorem "Przeglądu Górniczego"/do 1950 r./, później członkiem kolegium redakcyjnego, kierując działem geologii, przeróbki i chemii węgla. Omówienia półwiekowej egzystencji tego czasopisma dokonał w 1 numerze "Przeglądu" z 1954 r. /Pięćdziesięciolecie "Przeglądu Górniczego"/.

W listopadzie 1948 r. S.Kossuth przeszedł do pracy w Głównym Instytucie Górnictwa na stanowisko kierownika Działu Koordynacji Prac Naukowych /późniejszy Dział Planowania i Organizacji/, a od 1950 r. również naczelnego redaktora wydawnictwa naukowego "Prace Głównego Instytutu Górnictwa". W GIG zajmował się układaniem pierwszych rocznych planów prac naukowo-badawczych i planu 6-letniego, organizował grupy robocze opracowujące różne zagadnienia z zakresu górnictwa i sam brał udział w pracach takich grup, m.in. dla oznaczania urabialności węgla, dla klasyfikacji stropu, dla wykreślenia mapy chemiczno-geologicznej węgla w Zagłębiu Górnośląskim. Prowadził również badania nad przebiegiem naturalnego odmetanowania pokładów węgla, których wyniki ogłosił w "Przeglądzie Górniczym", nr 10, 1952 r. /j.78-6/, a także zajmował się geograficznym rozmieszczeniem różnych typów węgla w pokładach siódłowych Zagłębia Górnośląskiego /j.78-10/. Był współautorem popularno-naukowej broszury, zatytułowanej "Górnictwo w Polsce" /j.78-5/. Śledził też badania nad urabialnością węgla w ZSRR /o nowych etapach tych badań pisał w "Przeglądzie Górniczym", 1953 r., nr 11 oraz warunkami tworzenia się genetycznych typów węgla i ich związku z cyklami

sedymentacji w Zagłębiu Donieckim /"Przegląd Górniczy", nr 11 z 1955 r. Żywo interesował się osiągnięciami górnictwami radzieckiej i w polskich czasopismach fachowych zamieszczał omówienia artykułów uczonych ZSRR i innych krajów.

Jednocześnie też Kossuth rozpoczął badania nad historią polskiego górnictwa węglowego, publikując rozprawy na ten temat m.in. w "Gospodarce Węglem" /j.78-7/, "Wiadomościach Górniczych" /"Początki roboty strzelniczej w kopalniach", 1957, nr 10/, "Przeglądzie Górniczym" /j.78-17/ i innych. Uwieńczeniem tych badań była książka pt. "Górnictwo węglowe na Górnym Śląsku w połowie XIX wieku" /Katowice 1965, Wyd. "Śląsk"/. W ramach prac nad historią górnictwa S. Kossuth opracował szereg artykułów dotyczących rozwoju techniki górnictwa, które zamieścił m.in. w "Studiach z dziejów górnictwa i hutnictwa" /j.78-11/, "Materiałach z Prac Państwowej Rady Górnictwa" /j.78-13/, "Monografii polskiego górnictwa węglowego" /j.78-19/, "Przeglądzie Górniczym" /j.78-14, 16/, "Wiadomościach Górniczych" /j.78-15/ i innych. Równoległe z tymi pracami opracował spisy Polaków - absolwentów Akademii Górniczych w Szemnicach na Słowacji, we Freibergu saskim /j.13/ oraz w Leoben w Austrii /j.15/ i w Przybramie w Czechosłowacji /j.14/.

Za całokształt działalności naukowej S.Kossuth 2 lipca 1959 r. uzyskał tytuł docenta. W GIG pozostał aż do chwili przejścia na emeryturę, tj. do września 1965 r., nadal jednak prowadził badania naukowe, głównie z zakresu historii górnictwa.

Zmarł 20 maja 1968 r. w Katowicach.

Materiały S.Kossutha zostały zakupione przez Archiwum Polskiej Akademii Nauk w 1975 r. od wdowy, Marii Kossuthowej z Katowic w ilości ok. 0,43 mb. We wrześniu 1979 r. Jerzy Jaros przekazał ponadto do Oddziału Archiwum PAN w Zabrzu pięć rękopiśmiennych opracowań S.Kossutha pochodzących z okresu okupacji, które włączono do nabytych wcześniej materiałów. W trakcie porządkowania spuściznę podzielono na 7 omówionych niżej zasadniczych grup.

W grupie pierwszej, materiałów twórczości naukowej, znajdują się rękopisy i maszynopisy publikowanych i nie publikowanych prac naukowych Kossutha oraz egzemplarze prac drukowanych opatrzone jego odręcznymi uwagami. Prace te zostały ułożone tematycznie, poczynawszy od opracowań związanych z problematyką geologiczną, poprzez prace z zakresu ogólnie pojętego górnictwa i jego historii do bardziej już szczegółowych zagadnień z tej dziedziny, dotyczących polskich kopalń węgla, roli nauki w górnictwie, rozwoju techniki górniczej i handlu węglem. Prace naukowe zamyka kilka krótkich opracowań z zakresu zastosowania elektryczności w dawnym przemyśle górnośląskim. Wymienione tematy stanowią odbicie rozległych badań naukowych S.Kossutha, wśród których dominuje zainteresowanie historią górnictwa na Śląsku; prace na ten temat zasługują na szczególną uwagę, ponieważ wyszły spod pióra autora "o wieloletnim doświadczeniu praktycznym i rozległej wiedzy technicznej, której niestety brakuje zdecydowanej większości historyków przemysłu"^x. Cenną pracą jest

^x W. Długoborski, Stan i potrzeby badań nad historią górnictwa na ziemiach polskich /w:/ Górnictwo polskie w tysiącletnim okresie istnienia państwa polskiego. "Materiały z Prac Rady Górnictwa". Warszawa 1961, z.30, ser.E/2/, s.13.

tu obszerna niedrukowana rozprawa nt. polskiej inteligencji technicznej do roku 1945 /j.12/. Na uwagę innego rodzaju zasługują materiały obrazujące etapy powstawania ostatecznych wersji poszczególnych prac, jak np. rozdziału do III t. "Zarysu dziejów górnictwa na ziemiach polskich w l. 1945-1965" /j.6/, który ukazał się później jako "Szkice z dziejów górnictwa w Polsce Ludowej" pod kierunkiem J.Mitregi, czy artykułu pt. "Dąbrowskie kopalnie węgla kamiennego w I poł. XIX w." /j.11/.

W grupie materiałów twórczości naukowej znajdują się również recenzje prac przeznaczonych do druku, które wraz z opinią wydanych w latach 1957-1967 "Studiów z dziejów górnictwa i hutnictwa" zostały wyszczególnione w aneksie 2, a także 2 dokonane przez S.Kossutha przekłady z języka czeskiego wytycznych głównego higienisty CSRS.

Stosunkowo bogato reprezentowane są w spuściznie materiały warsztatowe. Zawierają one notatki i wypisy z literatury odnoszące się do zagadnień związanych z historią polskiego górnictwa w różnych okresach i techniki górniczej, przede wszystkim studiów Polaków w zagranicznych Akademii Górniczych: we Freibergu, Leoben, Szemnicach i Przybramie. Na uwagę zasługuje tu korespondencja S.Kossutha z inżynierami górniczymi, przeważnie już nie żyjącymi, w której znaleźć można m.in. informacje o polskich organizacjach na zagranicznych uczelniach górniczych. W materiałach tych znajduje się również wykaz 20 polskich inżynierów, którzy w latach 1862-1921 ukończyli studia górnicze na Uniwersytecie w Liège /j.40/, unikalne zdjęcia Polaków, którzy studiowali w Akade-

mił Górniczej w Przybramie /j.43/, a także odrisy i fotokopie dawnych map górniczych /j.48 i 49/.

Drugą grupę tworzą materiały działalności naukowej, organizacyjno-naukowej, organizacyjnej i redakcyjnej. Odnoszą się one m.in. do współpracy naukowej S.Kossutha z Głównym Instytutem Paliw Naturalnych /obecnym Głównym Instytutem Górnictwa/, Zespołem Prawa Górniczego Urzędu Rady Ministrów, Instytutem Historii Kultury Materialnej PAN, działalności w Wyższym Urzędzie Górniczym, przedwojennym i powojennym Stowarzyszeniu Inżynierów i Techników Górnictwa, Europejskiej Organizacji Węglowej i GIG a także współpracy z redakcjami poszczególnych periodyków. Do grupy materiałów działalności organizacyjnej zostały też przydzielone szczególnie interesujące opracowania Kossutha z okresu okupacji /"Polski przemysł węglowy w przeszłości i w przyszłości", "Możliwości rozwoju przemysłu torfowego w G./energalnej/ G./uberni/ na tle sytuacji węglowej", "Kierunki rozwoju przemysłu węglowego", "Dochód przedsiębiorstwa", "O racjonalny handel węglem"/, związane z jego przynależnością do konspiracyjnej organizacji inżynierów oraz powojenne już wspomnienia na temat powstania i funkcjonowania tej organizacji /j.57/.

Trzecią grupę stanowią materiały biograficzne, w których znajduje się obszerna autobiografia doprowadzona do roku 1911. Stanisław Kossuth przedstawił w niej, poprzez pryzmat wspomnień swojej młodości spędzonej w Kielcach, szereg zagadnień dotyczących tego okresu. Zawiera ona również sporo informacji na temat rodu Kossuthów. W grupie tej znalazły się też kopie kilku życiorysów pisanych na użytek za-

interesowanych instytucji, prócz tego materiały związane z przyznanymi Kossuthowi stopniami i tytułami naukowymi. Tu również znajduje się bibliografia prac S.Kossutha, zestawiona przez niego samego, pisma dotyczące zatrudnienia na poszczególnych stanowiskach, umowy i honoraria autorskie. Odrębną jednostkę tworzą pisma w sprawie posiadanych odznaczeń, dyplomy nadania stopni górniczych oraz materiały związane z 40-leciem pracy w górnictwie.

Korespondencję przychodzącą S.Kossutha umieszczono w grupie czwartej. Nazwiska korespondentów rozpisane alfabetycznie uwidocznione są w aneksie 6. Wśród nich występuje nazwisko znanego historyka górnictwa i archiwisty, J.Jarosa, którego pisma dotyczą również kwerend, a także nie zidentyfikowanej osoby z Budapesztu zajmującej się ustaleniem rodu Kossuthów.

W grupie piątej - materiałów o twórcy spuścizny - znalazły się m.in. opinie osób trzecich o kwalifikacjach i dorobku naukowym S.Kossutha oraz recenzje jego trzech wspomnianych tu już opracowań na temat Polaków - słuchaczy obcych akademii górniczych.

W materiałach obcych - w grupie szóstej - znajduje się maszynopis opracowania B.Krupińskiego w sprawie rozwoju zdolności produkcyjnych górnictwa oraz 14 nadbitków artykułów osób trzecich z odręcznymi dedykacjami dla S.Kossutha, które ułożono alfabetycznie.

Inwentarz materiałów Kossutha zamyka załącznik, w którym podano spis drukowanych egzemplarzy jego prac nauko-

wych, znajdujących się w spuściźnie, ułożonych chronologicznie.

Spuścizna Stanisława Kossutha opatrzona jest w Archiwum PAN - Oddział w Zabrzu sygnaturą Z.III-3.

ŹRÓDŁA I BIBLIOGRAFIA

1. Materiały Stanisława Kossutha. Archiwum PAN - Oddział w Zabrzu, sygn. Z.III-3, j.62-67.
2. J.Jaros: Opinia o spuściźnie aktowej doc.mgra inż. Stanisława Kossutha. Sosnowiec 1975. Masz. Archiwum PAN - Oddział w Zabrzu, dokumentacja aktowa z r. 1975. 401-4.
3. T.Axentowicz: Bibliografia polskiego piśmiennictwa górniczego za okres 1951-1956. Katowice 1960. Masz. pow.
4. "Przegląd Górniczy". 1968, nr 7-8, s.383-384.
5. "Trybuna Robotnicza". 1968, nr 121, s.2.
6. "Kwartalnik Historii Nauki i Techniki". 1970, nr 1, s.123-125.
7. Ludzie trzydziestolecia. Praca zbiorowa. Katowice 1974, s. 235-239.
8. Śląski Słownik Biograficzny. T.1. Katowice 1977, s.131-132.
9. J.Jaros: Dzieje polskiej kadry technicznej w górnictwie /1136-1976/. Warszawa - Kraków 1978, s.203-206, 276 i in.
10. Przewodnik po zespołach i zbiorach Archiwum PAN. Wrocław 1978, s.280-281.

PRZEGŁĄD ZAWARTOŚCI INWENTARZA

	Pozycja inwentarza
I. Materiały twórczości naukowej	1-49
1. Prace naukowe	1-28
A. Geologia	1-2
B. Górnictwo /ogólnie/	3-6
C. Kopalnie węgla w Polsce	7-11
D. Górnictwo a nauka	12-17
E. Historia techniki górniczej	18-23
F. Handel węglem	24-25
G. Przemysł górnośląski a elektryczność	26-28
2. Recenzje i opinie	29
3. Tłumaczenia	30
4. Materiały warsztatowe	31-49
II. Materiały działalności naukowej, organizacyjno-naukowej, organizacyjnej i redakcyjnej	50-61
1. Działalność naukowa	50-52
2. Działalność organizacyjno-naukowa	53-54
3. Działalność organizacyjna	55-60
4. Działalność redakcyjna	61
III. Materiały biograficzne	62-70
IV. Korespondencja wpływająca	71
V. Materiały o twórcy spuścizny	72-75
VI. Materiały obce	76-77
VII. Załącznik	78

I. MATERIAŁY TWÓRCZOŚCI NAUKOWEJ

1. Prace naukowe

A. Geologia

1. O tradycjonalizmie w geologii

B.d., rkp., l., k.4

2. Typy węgla a budowa geologiczna Górniośląskiego Zagłębia Węglowego

B.d., masz., l., k.7

B. Górnictwo /ogólnie/

3. Górnictwo

Po 1961, rkp. i masz., l., k.6+7

4. Polska jako kraj górniczy

Po 1963, rkp., l., k.9

5. Górnictwo węglowe w Polsce

Po 1962, masz., l., k.15

6. Zarys dziejów górnictwa na ziemiach polskich w latach 1945-1965

Wersja ostateczna i jej wcześniejsze, nieidentyczne odpowiedniki

1963-1966, rkp. i masz., l., k.70+46+71

C. Kopalnie węgla w Polsce

7. Z historii kopalń węgla w Polsce /do r. 1939/

B.d., masz., l., k.9

8. Górniośląskie kopalnie węgla kamiennego w 1859-1860 r. /fragment/

B.d., rkp., l., k.28

9. Opracowanie dotyczące górniośląskich kopalń węgla

B.d., rkp., l., j.niem., k.5

10. Rozwój dąbrowskich kopalń węgla do poł. XIX w.

B.d., rkp., l., k.3

11. Dąbrowskie kopalnie węgla kamiennego w I poł. XIX w.

Kilka wersji

B.d., rkp., l., k.1+8+9+3

D. Górnictwo a nauka

12. Polska inteligencja górnicza do 1945 r.

Oprawne wraz z pismami osób trzecich dotyczącymi pracy /2 egz. całości i 1 fragment/. Opinia J.Ja-rosa o pracy

1966-1970, rkp. i masz., l. i opr., k.53+73+73+17+1

13. Polacy - słuchacze Akademii Górniczych we Freibergu /Saksonia/ i w Szemnicach /Słowacja/

Praca drukowana z rękopiśmiennymi poprawkami autora, notatki

1960, rkp., masz. i druk., l. i sz., k.10 + s.27

14. Polacy - słuchacze Akademii Górniczej w Przybramie /Czechy/

Praca drukowana, z dodatkowymi wyjaśnieniami autora do wydania II

1961, druk., sz., s.34

15. Polacy - słuchacze Akademii Górniczej w Leoben

1964, rkp., masz. i druk. /egz. roboczy/, l. i sz., k.38 + s.58 + k.3

16. Zaplecze naukowe górnictwa węglowego w 20-leciu PRL

Po 1963, masz., l., k.19

17. Wkład polskiej nauki górnictwa do techniki w 20-leciu
1964, rkp. i masz., l., k.2+3

E. Historia techniki górniczej

18. Rozwój urabiania węgla
B.d., rkp., l., k.3+1
19. Od niecek i skrzyń włóczych do wozów kopalnianych
B.d., rkp., l., k.2
20. Opracowanie dotyczące mechanizacji przewozu podziemnego
B.d., rkp., l., k.2
21. Opracowanie dotyczące sposobów przewozu urobku
B.d., rkp., j.pol. i niem., l., k.7+6
22. Początki roboty strzelniczej w kopalniach
1957, rkp., masz. i druk., l. i sz., k.5+7, s.3
23. Cykl artykułów o rozwoju techniki górniczej dla czasopisma "Górnik" oraz projekt dalszych artykułów z tego zakresu
1968, rkp. i druk. /wycinki/, l., k.17. Zob. aneks 1

F. Handel węglem

24. Stosunki międzynarodowe w handlu węglem
Opracowanie, program pięciu wykładów na ten temat i pismo w tej sprawie do dyrekcji Centrali Zbytu Węgla
1950, rkp. i masz., l., k.7+2+1
25. Opracowanie dotyczące zbytu węgla na Górnym Śląsku
B.d., rkp., l., k.2

G. Przemysł górnośląski a elektryczność

26. Zastosowanie elektryczności w przemyśle na Górnym Śląsku do ok. 1914 r.
1966, masz., l., k.12
27. Elektrownie górnicze, hutnicze i zawodowe na Górnym Śląsku do ok. 1914 r.
1966, masz., l., k.9
28. Początki stosowania elektryczności w kopalniach i hutach górnośląskich
1966, masz., l., k.4

2. Recenzje i opinie

29. Teksty recenzji i opinii wraz z dotyczącą ich korespondencją
1965-1968, rkp. i masz., l., k.24. Zob. aneks 2

3. Tłumaczenia

30. Ochrona zdrowia przed szkodliwymi wpływami hałasu oraz mechanicznych drgań i wibracji
Tłumaczenie z j. czeskiego
Po 1967, rkp. i masz., l., k.43+18

4. Materiały warsztatowe

31. Notatki i wypisy z literatury dotyczące różnych zagadnień z historii górnictwa
B.d., rkp. i masz., l., k.136

32. Notatki dotyczące górnośląskiego górnictwa węglowego w XIX wieku
B.d., rkp. i masz., l., k.54
33. Materiały związane z przygotowaniem III tomu pracy zbiorowej pt. "Zarys dziejów górnictwa na ziemiach polskich w latach 1945-1965"
Protokoły z posiedzeń Komitetu Organizacyjnego, notatki do wystąpień S.K. na posiedzeniach owego Komitetu, projekty spisu treści i konspekty przygotowywanej pracy, opinia o niektórych rozdziałach, korespondencja
1963-1966, rkp. i masz., l., k.35
34. Notatki dotyczące poszczególnych kopalń węgla kamiennego na Górnym Śląsku w 1860 r. /zaczepnięte głównie z "Wochenchrift des Vereins für Berg- und Hüttenwesen"/
B.d., rkp., sz. /brulion/, k.84
35. Notatki z literatury dotyczące m.in. techniki górniczej i historii kopalń
B.d., rkp., sz. /zeszyt/, k.10
36. Wypisy z literatury, notatki i materiały drukowane dotyczące historii techniki górniczej do poł. XIX w. i śląskich kopalń węgla
1955 i b.d., rkp., masz. i druk., l. i sz., k.91, s.17
37. Notatki z literatury dotyczące techniki strzelniczej w kopalniach
B.d., rkp., l., k.3
38. Notatki, wypisy z literatury, fotografie dotyczące historii wiertnictwa górniczego
B.d., rkp., l., k.8 + fot.3
39. Wypisy z literatury dotyczące Schlesischer Verein für Berg- und Hüttenwesen /Śląskie Stowarzyszenie dla Górnictwa i Hutnictwa/, wypadków w górnictwie, techniki górniczej, energii atomowej
B.d., rkp., sz. /brulion/, k.39

40. Wypisy z literatury i notatki dotyczące różnych problemów z zakresu historii górnictwa oraz polskich studentów na zagranicznych i polskich uczelniach górniczych
B.d., rkp., sz. /brulion/, k.71
41. Materiały dotyczące Polaków - studentów Akademii Górniczych we Freibergu i w Szemnicach oraz akademickiego związku "Sarmatia"
Spisy immatrykulowanych, korespondencja, fotografie
B.d., rkp. i masz., l., k.114 + fot.2
42. Materiały dotyczące Polaków - studentów Akademii Górniczej w Leoben
Korespondencja z b. Leobeńczykami, odpowiedzi na ankietę, notatki, fotografia
B.d., rkp. i masz., l., k.108 + 1 fot.
43. Materiały dotyczące Akademii Górniczych w Leoben, Przybramie, Szemnicach
B.d., rkp., masz. i druk., l. i sz., k.7+10, s.72, fot.3
44. Notatki dotyczące szkoły górniczej w Wieliczce
B.d., rkp., l., k.6
45. Notatki i wypisy z literatury dotyczące polskiej inteligencji górniczej
B.d., rkp., l., k.15
46. Notatki dotyczące zjazdów górników i hutników polskich
B.d., rkp., l., k.6
47. Fotokopie ilustracji z pracy H.Heintzmanna: O przygotowaniu i eksploatacji pokładów węgla kamiennego w śląskich okręgach górniczych ze szczególnym uwzględnieniem Górnego Śląska /opisy na odwrocie/
B.d., l. szt.20+1
48. Mapki górnicze
Rysunki ołówkiem na kalce
B.d., l., szt.4

49. Fotokopie map górniczych Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego dotyczące lat: 1800, 1842, 1852, 1867, 1898, 1919

Szt.6

II. MATERIAŁY DZIAŁALNOŚCI NAUKOWEJ, ORGANIZACYJNO-NAUKOWEJ, ORGANIZACYJNEJ I REDAKCYJNEJ

1. Działalność naukowa

50. Główny Instytut Paliw Naturalnych
Propozycja udziału w komisji badającej samozapalność węgla
1949, masz., l., k.1
51. Zespół Prawa Górniczego Urzędu Rady Ministrów
Pisma dotyczące współpracy
1958-1960, masz., l., k.2
52. Instytut Historii Kultury Materialnej PAN
Sprawa recenzowania pracy doktorskiej Danuty Molendy
1962, masz., l., k.6

2. Działalność organizacyjno-naukowa

53. Powojenne projekty dotyczące organizacji Ministerstwa Górnictwa i Głównej Dyrekcji Węglowej
Przed 1949, masz., l., k.3+2
54. Państwowa Rada Geologiczna
Prośby o przybycie na posiedzenia i porządek dzienny tych posiedzeń
1949, masz., l., k.2

3. Działalność organizacyjna

55. Wyższy Urząd Górniczy
Fotografie z nie zidentyfikowanego posiedzenia z udziałem S.K., objaśnienia na odwrocie
1935, szt.2
56. Stowarzyszenie Polskich Inżynierów Górniczych i Hutniczych
Sprawozdanie z działalności Stowarzyszenia za 1937 r. z powojennymi adnotacjami S.K.
1937, rkp. i druk., sz., s.100
57. Tajna organizacja inżynierów działająca podczas okupacji
1940-1944, 1963-1964, rkp. i masz., l., k.58. Zob. aneks 3
58. European Coal Organisation
1946-1948, rkp. i druk., l. i sz., s.93 + k.1, fot.1. Zob. aneks 4
59. Główny Instytut Górnictwa
1954-1966, masz. i druk., l. i sz., s.18 + k.6, fot.1. Zob. aneks 5
60. Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Górnictwa
Pisma związane z działalnością S.K. w Kole Katowickim
1958-1964, masz., l., k.2

4. Działalność redakcyjna

61. Pisma dotyczące współpracy S.K. z komitetami redakcyjnymi czasopism: "Przegląd Górniczy", "Kwartalnik Historii Kultury Materialnej", "Wiadomości Górnicze", "Wiadomości Ekonomiczne z Zagranicznego Górnictwa Węglowego"
1963-1968, rkp. i masz., l., k.6

III. MATERIAŁY BIOGRAFICZNE

62. Autobiografia oraz kilka wersji życiorysu S.K.
B.d. i 1948-1952, rkp. i masz., l., k.46+1+8+1
63. Stopnie i tytuły naukowe
Protokół z egzaminu państwowego na Wydziale Górniczym uczelni w Przybramie oraz materiały dotyczące nadania tytułu naukowego docenta
1954-1956, rkp. i masz., l., k.4+4+7
64. Bibliografie prac S.K. zestawione przez autora
B.d., rkp. i masz., l. i sz. /zeszyt/, k.8+7
65. Pisma dotyczące zatrudnienia i przeszerzegowania, nominacje, umowy o pracę, zaświadczenia
1948-1965, masz. i druk., l., k.17
66. Odznaczenia i dyplomy
1955-1962, rkp., masz. i druk., l., k.4+3+2
67. Umowy i honoraria autorskie, zlecenia wydawnicze
1957-1966, rkp. i masz., l., k.13
68. Pisma dotyczące zaległości finansowych
1947-1952, masz., l., k.3
69. Notatki z wykładów dr J.Kuhla z krystalografii, prowadzonych w GIG
1951, rkp., sz. /zeszyt/, k.13
70. Zdjęcie fotograficzne /na odwrocie podpis: Wymarsz na spotkanie z Chruszczowem/
B.d., szt.1

IV. KORESPONDENCJA WPŁYWAJĄCA

71. Osoby B-S
1959-1967, rkp. i masz., l., k.42. Zob. aneks 6

V. MATERIAŁY O TWÓRCY SPUSZCZNY

72. Opinie osób trzecich o kwalifikacjach i dorobku naukowym S.K.
1954 - po 1958, masz., l., k.14
73. Recenzja prac S.K.: Polacy - słuchacze Akademii Górniczych we Freibergu /Saksonia/ i w Szemnicach /Słowacja/, Polacy - słuchacze Akademii Górniczej w Przybramie /Czechy/, Polacy - słuchacze Akademii Górniczej w Leoben
1965, druk /"Kwartalnik Historii Kultury Materialnej" - nr 1/1965, s.222-223
74. Podziękowanie Archiwum UJ dla Działu Koordynowania Publikacji GIG za ofiarowanie prac S.K.
1964, masz., l., k.1
75. List J.Jarosa do żony S.K.
1975, rkp., k.1

V. MATERIAŁY OBCE

76. Bolesław Krupiński: Rozwój zdolności produkcyjnych górnictwa
B.d., masz., l., k.20 + tabl.8
77. Prace drukowane osób trzecich dedykowane S.K.
1952-1966, druk., sz. Zob. aneks 7

VII. ZAŁĄCZNIK

78. Drukowane egzemplarze prac S.K.
1948-1967, druk., sz. Zob. aneks 8

A n e k s 1

- J. 23. Cykl artykułów o rozwoju techniki górniczej dla czasopisma "Górnika" oraz projekt dalszych artykułów z tego zakresu

Młotem i żelazkiem, 1968, nr 1

Początki roboty strzelniczej, 1968, nr 2

Od prochu strzelniczego do kombaínu, 1968, nr 3

Transport urzeczku z kopalni na powierzchnię, 1968, nr 5

Od dreptaka do maszyny parowej, 1968, nr 6

Parowe maszyny wyciągowe, 1968, nr 8

Projekt serii artykułów na temat historii techniki w "Górniku" 1968, masz., l., k.1

A n e k s 2

- J. 29. Teksty recenzji i opinii wraz z dotyczącą ich korespondencją

Wójcik Z.: Zagadnienie usytuowania archiwów wojewódzkich widziane oczyma górnika, 1965

Uwagi S.K. w sprawie "Studiów z dziejów górnictwa i hutnictwa" za okres 1957-1967

Jaros J.: Historia górnictwa węglowego w Zagłębiu Górnośląskim w latach 1914-1945, 1968

Molenda D.: Czesko-polskie kontakty w górnictwie kruszcowym XV-XVII w.; Początki polskiego szkolnictwa górniczego i udziału Akademii Górniczej w Bańskiejszczańnicy w kształceniu polskich fachowców, 1967

Tradycje górnicze ziemi bytomskiej/praca zbiorowa/, 1967

A n e k s 3

- J. 57. Tajna organizacja inżynierów działająca podczas okupacji

Opracowania na temat perspektyw rozwoju przemysłu węglowego po wojnie, 1940-1944

Wyciąg z przemówienia B.Krupińskiego /wg taśmy magnetofonowej/ na posiedzeniu Rady Naukowej GIG, dotyczący m.in. działalności S.K. w okresie okupacji /dopiski S.K. korygujące wypowiedź B.Krupińskiego/, 1963

Wspomnienia S.K. na temat okupacyjnej działalności inżynierów górniczych, opracowane dla W.Biernackiego, 1963

Listy W.Biernackiego do S.K. dotyczące przygotowywanych przez nich wspomnień o podziemnej organizacji inżynierów, 1963-1964

Biernacki W., Kossuth S.: Podziemna organizacja górnictwa węglowego w czasie okupacji, 1964

List J.Jarosa z adresami instytucji mogących zainteresować się okupacyjnymi wspomnieniami S.K. i W.B., 1964

A n e k s 4

- J. 58. European Coal Organisation

Notatka dotycząca członkostwa, celów, struktury i zasad funkcjonowania ECO

Fotografia - I rocznica istnienia ECO

European Coal Organisation 1945 to 1947. Brief description and history /broszura/

A n e k s 5

J. 59. Główny Instytut Górnictwa

Projekt pisma w j. ros. do Akademii Nauk ZSRR i pismo na temat tego projektu do Ministerstwa Górnictwa

Zaproszenie na obchód 10-lecia GIG oraz Dnia Górnika
Ogłoszenie o odczycie S.K.: "Sztuka górnictwa w kopalniach węgla na Śląsku w pocz. XIX w."

Borecki M.: Działalność GIG. Druk. "Nauka Polska". R. 11:1963, nr 1, s.57-75 /skreślenia, uzupełnienia, komentarze S.K./

Pisma związane z działalnością S.K. jako dyrektora GIG
Fotografia - wejście do głównego gmachu Zakł.V GIG

A n e k s 6

J. 71. Korespondencja wpływająca

Biernacki Władysław
1966, 1.2

Brzeski Roman
1964, 1.1

Czastka Jan
1964, 1.2

Goetel Walery
1957-1964, 1.3

Jahoda Karol
1963, 1.2

Jaros Jerzy
1960-1963, 1.9

Knothe Jan
1962, 1.1

Krauze Ignacy J.T.
1961-1962, 1.3

Molenda Danuta
1962-1964, 1.3

Pazdur Jan
1961-1968, 1.2

Raczyński
1963, 1.1

Riman Alois
1959, 1.1

Śpiewak Florian
1967, 1.1
Szefer
1967, 1.1

Listy do nieustalonych nadawców
1956, 1960-1965, 1.10

A n e k s 7

J. 77. Prace drukowane osób trzecich dedykowane S.K.

Długoborski W.: Geneza koncernów górnośląskich. "Sobótka". 1966, nr 1, s.180-191

Dygacz A.: Temat pracy w śląskich pieśniach ludowych. "Opolski Rocznik Muzealny". T.1: 1963, s.133-148

Ihnatowicz A., Lason M., Żyła M.: Effect of treatment with pyridine and alcoholic caustic potash solution on some chemical and sorption properties of coal. "Fuel". London. Vol.41:1962. No.4, s.313-322

Jaros J.: Organizacja rządowej administracji górniczej na Śląsku w latach 1769-1922. "Archeion". T.26: 1956, s.187-213

Keckowa A.: "Bałwany" wielickie. "Kwartalnik Historii Kultury Materialnej". R.6:1958, nr 4, s.620-642

Keckowa A.: "Kunegunda" - żupa Lubomirskich w Sierozy. "Studia i Materiały z Dziejów Nauki Polskiej". Seria D, 1958, z.1, s.67-157

Krygier E., Molenda D., Saładziak A.: Inwentaryzacja zabytków górniczych w powiecie olkuskim. "Kwartalnik Historii Kultury Materialnej". R.12:1964, nr 3, s.479-493.

Kuhl J.: Kristalltonsteine die in Kohlenflüzen als vulkanische Elemente zu betrachten sind, als leitführende Horizonte bei der Parallelstellung der Flüze im oberschlesischen Kohlenbecken. "Freiberger Forschungshefte". 1960, Heft C 80, S.149-157

Kuhl J.: Przyczynek do poznania tufogenicznych skał karbonu Górnego Śląska. "Rocznik Polskiego Towarzystwa Geologicznego". R.22:1952, z.3, s.187-209

Mielecki T.: Węgiel. Wiadomości o własnościach i badaniu. Katowice 1957

Molenda D.: Nakład w małopolskim górnictwie kruszczowym w XV i XVI w. "Przegląd Historyczny". R.53:1962, z.4, s.673-694

Molenda D.: Początki polskiego szkolnictwa górniczego i udział Akademii Górniczej w Bańskiej Szczawnicy w kształceniu polskich fachowców. "Z dejin vied a techniki na Slovensku". Bratislava. t.4:1966, s.61-70

Pazdur J.: Przyczynek do interpretacji "Officyny" W.Roździeńskiego. "Kwartalnik Historii Kultury Materialnej". R.11:1963, nr 3-4, s.591-599

Pazdur J.: Uwagi o problemie tradycji narodowych w górnictwie polskim. "Kwartalnik Historii Kultury Materialnej". R.12:1965, nr 1, s.3-10

J. 78. Drukowane egzemplarze prac S.Kossutha

Podstawy gospodarcze planowania wydobywania węgla brunatnego. "Węgiel". 1948, nr 4, s.3-5

Zagadnienie węgla koksującego. "Węgiel". 1948, nr 10, s.1-3

Polski węgiel na terenie międzynarodowym. "Węgiel". 1948, nr 12, s.4-8

Znaczenie wynalazczości w górnictwie. "Biuletyn Wynalazczości Przemysłu Węglowego". 1949, nr 1-2, s.4-6

Górnictwo w Polsce /współautorstwo/. B.m. 1949

Badania małogazonosnych pokładów węgla. "Przegląd Górniczy". 1952, nr 10, s.359-361

Z historii rozwoju polskiego górnictwa węglowego. "Gospodarka Węglem". 1953, nr 12, s.250-253

Osiągnięcia polskiego górnictwa węglowego w ciągu 10-lecia. "Gospodarka Węglem". 1955, nr 1, s.1-4

Prace badawcze nad zagadnieniem oszczędności węgla. "Gospodarka Węglem". 1955, nr 12, s.262-265

Geologiczne rozmieszczenie typów węgla w pokładach siódzowych w Zagłębiu Górnos Śląskim. "Przegląd Górniczy", 1957, nr 5, s.234-242

Wczesnokapitalistyczna technika górnictwa węglowego na Śląsku w świetle współczesnej nauki. "Studia z dziejów górnictwa i hutnictwa". T.2:1958, s.359-366

Z historii walk z pożarami podziemnymi w kopalniach węgla kamiennego w Zagłębiu Górnos Śląskim. 1961, nr 6, s.207-212

Zarys rozwoju techniki górniczej w kopalniach węgla w Zagłębiu Górnos Śląskim do poł. XIX w. "Materiały z Prac Państwowej Rady Górniczej", 1961, z.30, s.22-52. Streszczenie tegoż w: "Wiadomości Górnicze". B.d., s.405-408

Wielkie sztolnie odwadniające w Górnos Śląskim Zagłębiu Węglowym. "Przegląd Górniczy", 1962, nr 7-8, s.460-465

Rodzaje energii stosowane w kopalniach węgla w Zagłębiu Górnos Śląskim do 1914 r. "Wiadomości Górnicze". 1962, nr 9, s.322-328

Z dziejów wiertnictwa w Polsce do 1914 r. "Przegląd Górniczy", 1963, nr 1, s.52-56

Pierwsze sortownie i płuczki węgla w Zagłębiu Górnos Śląskim. "Przegląd Górniczy", 1963, nr 7-8, s.324-328

Historyczny kalendarzyk górnictwa węglowego w Zagłębiu Górnos Śląskim do 1914 r. "Przegląd Górniczy", 1964, nr 1, s.33-40

Zarys historyczny rozwoju metod eksploatacji w polskim górnictwie węglowym do 1914 r. /w:/ Monografia polskiego górnictwa węglowego. Systemy eksploatacji węgla. Katowice 1964, s.46-67

Z historii odkrycia Lwowsko-Wołyńskiego Zagłębia węgla kamiennego. "Wiadomości Górnicze", 1965, nr 4, s.117-119

O jakość węgla w dawnym górnictwie polskim. "Wiadomości Górnicze", 1966, nr 7-8, s.257-263

Budowa pierwszego tunelu. "Wiadomości Górnicze", 1967, nr 3, s.80-82

Rozwój elektryfikacji w Zagłębiu Górnośląskim do 1914 r. "Wiadomości Górnicze", 1967, nr 5, s.146-150

Maria Adamczewska-Jackowiak

Poznań

MATERIAŁY BRONISŁAWA NIKLEWSKIEGO

Bronisław Niklewski urodził się 8 września 1879 r. w Inowrocławiu jako syn Filipa i Marii z Dobiejewskich. W kwietniu 1899 r. ukończył 9-klasowe niemieckie gimnazjum w Inowrocławiu i w tym samym roku rozpoczął studia na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Berlińskiego. Studiował głównie chemię, botanikę, fizykę. W 1902 r. zdał egzamin dla chemików i w 1903 r. przeniósł się do Lipska. W Lipsku pracował początkowo jako asystent w miejskim Instytucie u dra Armina Rohriga, następnie rozpoczął studia w Instytucie Botanicznym. Pod kierunkiem wybitnego specjalisty prof.dra Wilhelma Pfeffera rozpoczął pracę na temat: "Przemiana materii w drzewach w okresie zimowym", na podstawie której w 1905 r. otrzymał stopień doktora.

Do kraju powrócił Niklewski pod koniec 1905 r. i od 1 września tegoż roku podjął pracę jako asystent w pracowni wybitnego botanika prof. dr Mariana Raciborskiego w Akademii Rolniczej w Dublanach. Rozpoczął tutaj badania nad biologicznym utlenieniem wodoru przez bakterie wodorowe. Dzięki

tym badaniom Niklewski stał się sławny w świecie naukowym.

W toku dalszej pracy naukowej Niklewski skierował swoje zainteresowania na dziedzinę zagadnień rolniczych. 1 października 1906 r. mianowany został asystentem w Stacji Doświadczalnej Chemii Rolnej w Dublanach. Na stanowisku tym pozostał do 1909 r. W roku 1907 przeszedł do Zakładu Chemii Rolnej prowadzonego przez prof. dr Józefa Mikułowskiego-Pomorskiego. W rok później mianowany został adiunktem przy Katedrze Rolnictwa Akademii Rolniczej w Dublanach, kierowanej przez prof. dr Kazimierza Miczyńskiego.

W tym samym roku na Uniwersytecie Lwowskim nostryfikowany został doktorat Niklewskiego. W 1909 r. habilitował się on z dziedziny fizjologii roślin i mikrobiologii na Wydziale Przyrodniczym tegoż Uniwersytetu. W latach 1910-1911 pracował jako asystent w Katedrze Rolnictwa Akademii Rolniczej w Dublanach. W 1911 r. powołany został na stanowisko kierownika Oddziału Bakteriologii Gleby przy Katedrze Chemii Rolnej tejże Akademii. W 1913 r. objął kierownictwo Stacji Doświadczalnej Chemii Rolnej w Dublanach. Równocześnie z tym stanowiskiem przejął także kierownictwo Stacji Doświadczalnej Kultury Torfowisk. W latach 1916-1918 Niklewski wykładał botanikę na Uniwersytecie Lwowskim. W 1918 r. Uniwersytet Jagielloński zaproponował mu objęcie Katedry Fizjologii Roślin po zmarłym prof. dr Emilu Godlewskim. Niklewski nie skorzystał z tej propozycji, ponieważ w tym czasie stała się aktualna sprawa utworzenia Uniwersytetu Poznańskiego, do którego postanowił się przenieść. W 1919 r. B. Niklewski objął począt-

kowo kierownictwo Katedry Botaniki na Uniwersytecie Poznańskim, a równocześnie na polecenie rektora Heliodora Świącickiego pracował nad organizacją Wydziału Rolniczo-Leśnego tegoż Uniwersytetu. W okresie od kwietnia do sierpnia 1919 r. B. Niklewski był pierwszym dziekanem Wydziału Rolniczo-Leśnego. Na nowo utworzonym Wydziale objął Katedrę Fizjologii Roślin i Chemii Rolnej, którą prowadził z przerwą wojenną do roku 1947.

Na początku wojny - w listopadzie 1939 r. - B. Niklewski wysiedlony został do Ostrowca Świętokrzyskiego. Stamtąd udał się do Zamościa, a następnie do Dzierżni koło Zamościa, gdzie objął kierownictwo gospodarstwa ogrodniczego, które prowadził do 1942 r. Zmuszony jednak ciężkimi warunkami wojennymi opuścił Dzierżnię i przeniósł się do Lublina, gdzie pracował w Lubelskiej Izbie Rolniczej jako referent do spraw nawozów organicznych, zaś po wyzwoleniu jako członek Zarządu Izby Rolniczej. W tymże roku przystąpił do organizowania w Lublinie Liceum Rolniczego dla Młodzieży Męskiej i Żeńskiej.

Po utworzeniu w Lublinie Uniwersytetu im. Marii Curie-Skłodowskiej B. Niklewski objął, na krótki okres, kierownictwo Katedry Fizjologii Roślin. W marcu 1945 r. powrócił do Poznania i z całą energią przystąpił do organizowania pracy naukowej i dydaktycznej na Wydziale Rolniczo-Leśnym. Z dniem 1 stycznia 1948 r. został przesunięty w stan spoczynku. Od lipca 1948 r. pełnił obowiązki adiunkta na Wydziale Żywności i Nawożenia Państwowego Instytutu Naukowego Gospodarstwa Wiejskiego w Bydgoszczy.

Dzięki uprzejmości prof. dr Feliksa Terlikowskiego Niklewski mógł nadal prowadzić badania w Katedrze Gleboznawstwa Uniwersytetu Poznańskiego.

1 stycznia 1952 r. Niklewski podjął pracę na stanowisku kierownika Ośrodka Dokumentacji i Informacji Naukowej i Technicznej w Instytucie Przemysłu Włókien Łykowych w Poznaniu. W instytucie zainicjował wydawanie czasopisma naukowego "Notatki Dokumentacyjne", w którym pracownicy nauki ogłaszali swoje prace; zamieszczano w nim także przegląd literatury z dziedziny roślin przemysłowych.

Na początku 1957 r. B. Niklewski powrócił do pracy w Katedrze Fizjologii Roślin, którą prowadził do momentu przejścia na emeryturę w październiku 1960 r.

Prof. B. Niklewski był członkiem czynnym Polskiej Akademii Umiejętności, Polskiej Akademii Nauk Technicznych, członkiem Towarzystwa Naukowego Warszawskiego, Polskiego Towarzystwa Botanicznego. Był także współpracownikiem wielu instytucji rolniczych w Polsce. W uznaniu dużych zasług dla nauki polskiej odznaczony został Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski oraz Srebrnym i Złotym Krzyżem Zasługi.

Prof. dr B. Niklewski zmarł w Poznaniu 20 stycznia 1961 r.

W ciągu wielu lat swojej pracy naukowej B.N. zajmował się badaniami, dotyczącymi:

- fizjologii roślin - badaniami z fizjologii przemiany materii, pobierania soli mineralnych oraz badaniami na temat wpływu związków próchnicznych na rośliny;

- chemii rolnej - badaniami nad potrzebami pokarmowymi gleb i nawozami organicznymi;

- doświadczenia rolniczego - badaniami z zakresu nawożenia i uprawy roli.

Prace związane z doświadczalnictwem rolniczym prowadził Niklewski w zorganizowanym przez siebie "Wielkopolskim Związku Kół Doświadczalnych", którego siedzibą był Poznań. Prace w kołach prowadzone były w latach 1926-1939. Niklewski wykorzystywał materiały z prac doświadczalnych w swoich wykładach dla studentów oraz do szerokiej akcji odczytów publicznych.

Dużą zasługą prof. Niklewskiego była jego działalność w Towarzystwie "Siew" /1919-1947/, którego był współorganizatorem a później długoletnim prezesem. Towarzystwo "Siew" zajmowało się hodowlą nowych odmian zbóż, ziemniaków, łubinu, traw i niektórych roślin pastewnych.

W całokształcie 55-letniej działalności naukowej i pedagogicznej prof. Niklewskiego należy podkreślić zasługi jakie położył przy utworzeniu i organizowaniu Wydziału Rolniczo-Leśnego Uniwersytetu Poznańskiego w 1919 r. Dzięki jego nieustrudzonej energii i sile projekt zlokalizowania Wydziału na Solaczu, mimo sprzeciwu ówczesnego Zarządu Miasta, został zrealizowany.

Materiały rękopiśmienne po prof. Bronisławie Niklewskim zakupione zostały przez Archiwum Polskiej Akademii Nauk - Oddział w Poznaniu w dniu 13 października 1961 r. od córki, Krystyny Niewiteckiej. Spuścizna przed uporządkowaniem wynosiła 1,40 mb. - 38 pozycji spisu zdawczo-odbiorczego.

Stan materiałów był dobry. Wszystkie materiały znajdowały się w teczach i skoroszytach. Prace nad spuścizną B. Niklewskiego prowadzono w latach 1973-1974 zgodnie z obowiązującymi wytycznymi porządkowania materiałów rękopiśmiennych pochodzenia prywatnego. Wymogom tym odpowiada również dokonany podział materiałów.

Bogatą twórczość naukową prof. Niklewskiego reprezentują materiały zawarte w grupie prac naukowych, które usystematyzowano według następującego układu: A. fizjologia roślin /j.1-7/, B. nawożenie gleb /j.8-16/, C. uprawa roślin /zboź, ziemniaków, lnu /j.17-33/. Wewnątrz tych grup prace naukowe zgrupowano według układu rzeczowego. Podział ten odpowiada kierunkom badań prof. B. Niklewskiego.

W grupie 1 znajdują się więc - rękopisy i maszynopisy wielu prac, np. "Fizjologia roślin" - tom I tej pracy wydany został przez Wydawnictwo Poznańskie w 1933 r. /j.1-6/, "Nawożenie roślin na ziemiach polskich" wydanej przez Instytut Wydawniczy Ruchu Ludowego "Polska" w 1949 r. /j.11-12/. Rękopisy i maszynopisy dwóch nie wydanych monografii pt. "Kultura lnu w Polsce" i "Nasze zboża" /j.17-18, 20-26/, a także liczne prace związane z próchnicą gleby, nawożeniem: organicznym, mineralnym czy próchnicznym. Niektóre jednostki są obszerniejsze niż przewidują wytyczne porządki, ponieważ materiały znajdujące się w teczach tworzą całość, która przy podziale uległaby rozbiciu. Hasła i materiały do "Słownika encyklopedycznego terminologii biologicznej" /j.34-35/ ułożone są w porządku alfabetycznym. Jednostki liczą ok. 350 kart, niewskazane bowiem było rozbijanie całości słownika,

zaś kartki, na których poszczególne hasła zostały napisane są na bardzo cienkim papierze, małego formatu.

Materiały związane z pracą nad sposobami zalesienia wydm nadmorskich reprezentowane są przez notatki z doświadczeń przeprowadzonych w latach 1948-1949 /j.36/.

Nielicznie w materiałach B. Niklewskiego reprezentowane są wykłady, przeważnie z dziedziny nawożenia gleb, prowadzone dla studentów Wydziału Rolniczo-Leśnego Uniwersytetu Poznańskiego.

W dziale recenzji i opinii znajdują się wspomnienia i oceny działalności oraz oceny prac naukowych, doktorskich i habilitacyjnych pracowników Wydziału Rolniczo-Leśnego Uniwersytetu Poznańskiego /j.39-40/.

W pracach popularno-naukowych przeważają artykuły publikowane przez prof. Niklewskiego w czasopismach rolniczych, dotyczące problematyki nawożenia gleb. Materiały warsztatowe /j.37-38/ obejmują wypisy z prac naukowych, rysunki i zdjęcia z doświadczeń, a także zestawienia literatury fachowej polskiej i zagranicznej.

Do materiałów działalności naukowej, organizacyjnej i dydaktycznej zaliczono jednostki dotyczące Wydziału Rolniczo-Leśnego U.P. i jego Zakładów Naukowych. Działalność dydaktyczną profesora związaną z jego pracą w Katedrze Fizjologii Roślin i Chemii Rolnej i w Katedrze Sadownictwa U.P. reprezentują materiały z ćwiczeń laboratoryjnych, spisy wykładów oraz wyniki egzaminów.

Jednostki 56 i 61 ukazują m.in. działalność prof. Niklewskiego w Polskiej Akademii Umiejętności - w Wydziale Ma-

tematyczno-Przyrodniczym, Polskiej Akademii Nauk Technicznych, towarzystwach naukowych, Izbach Rolniczych w Lublinie, Poznaniu i Rzeszowie.

Materiały zawarte w j.62-65 dotyczą rozwoju doświadczalnictwa rolniczego na terenie Wielkopolski. Są to opisy doświadczeń przeprowadzonych na polach, zdjęcia i ilustracje z doświadczeń, a także książki kasowe Wielkopolskiego Związku Kół Doświadczalnych.

W materiałach biograficznych znajdują się autobiografie oraz oceny działalności naukowej, spisy prac prof. B. Niklewskiego, dyplomy uznania z lat 1929-1953. Korespondencja zarówno wychodząca, jak i przychodząca dotyczy wymiany poglądów na sprawy naukowe, czy doświadczalnictwa rolniczego a także spraw wydawniczych. W korespondencji zachowano układ twórcy spuścizny pozostawiając w porządku nie zmienionym listy przychodzące do profesora razem z kopiami jego odpowiedzi. Są to przeważnie listy w sprawach wydawniczych i polemik naukowych.

Materiały osób obcych wiążą się z działalnością organizacyjną i dydaktyczną na Uniwersytecie Poznańskim w okresie II wojny światowej. Są to materiały pozostawione przez prof. dr W. Gleisberga, który objął Katedrę po wysiedleniu prof. B.N. z Poznania. Odnoszą się one do spraw organizacyjnych Uniwersytetu, a także spraw nauki i nauczania w Katedrze.

Znajdują się tu także artykuły uczniów prof. Niklewskiego z dziedziny rolnictwa, księga pamiątkowa przedstawiająca rozwój Akademii Rolniczej w Dublanach oraz wykaz jej pracowników naukowych i słuchaczy w latach 1856-1909.

Załączniki do inwentarza obejmują tableau przedstawiające członków i profesorów Wydziału Rolniczo-Leśnego Sekcji Rolnej Uniwersytetu Poznańskiego, zdjęcie członków Koła Rolniczego - Poznań-Winiary, odbitki prac prof. Niklewskiego i czasopisma rolnicze.

W Archiwum Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, w Aktach Rektoratu pod sygn. 449 znajduje się poszyty akt osobowych prof. Niklewskiego z lat 1919-1934. Zawiera on jego życiorys, materiały działalności naukowej, deklaracje do wymiaru dodatku drożynianego, zaświadczenia o regulacji poborów, prośbę o zwolnienie ze stanowiska dziekana na rok 1922/21, upoważnienia, pozwolenia na urlop.

Spuścizna rękopiśmienna prof. Bronisława Niklewskiego liczy 80 jednostek i opatrzona jest sygnaturą Oddziału Poznańskiego Archiwum PAN P.III-17.

BIBLIOGRAFIA

1. Archiwum PAN, sygn. III-75. Materiały Kazimierza Bassalika /w j.21 - materiały Akademii Nauk Technicznych w Warszawie - znajduje się życiorys B.N./.
2. "Dzieje akademickich studiów rolniczych i leśnych w Wielkopolsce" /1919-1969/. Poznań 1970, s.36, 37, 38 i passim.
3. Dzieje Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu /1919-1969/. Poznań 1972, s.65, 75 i passim.
4. Kronika Wyższej Szkoły Rolniczej w Poznaniu - 1951/1952 do 1958/59. Poznań 1960, s.8, 22, 44 i passim.

5. A. Marciniak: spuścizny profesorów Wydziału Leśnego i Rolnego Uniwersytetu Poznańskiego i Wyższej Szkoły Rolniczej w Archiwum Polskiej Akademii Nauk w Poznaniu. "Roczniki WSR w Poznaniu". Dodatek do tomu 45. Poznań 1970 /na ss. 79-80 omówienie materiałów prof. dr Bronisława Niklewskiego/.
6. Nauka w Wielkopolsce. Przeszłość i teraźniejszość. Studia i materiały. Poznań 1973, s. 658, 659, 863 i passim.
7. Sprawozdania Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk za I i II kwartał 1961 r. Poznań 1961, s. 206-221 /bibliografia prac B.N./.
8. W. Szafer: Wspomnienia przyrodnika /Moi profesorowie - moi koledzy - moi uczniowie/. Wrocław 1973, s. 113, 143, rys. 27.
9. H. Szoldrska: Walka z kulturą polską. Uniwersytet Poznański podczas okupacji. Poznań 1948, s. 196-199 i passim.

PRZEGLĄD ZAWARTOŚCI INWENTARZA

	Pozycje inwentarza
I. Materiały twórczości naukowej	1-50
1. Prace naukowe	1-36
A. Fizjologia roślin	1-7
B. Nawożenie gleb	8-16
C. Uprawa roślin	17-33
D. Pozostałe prace	34-36
2. Wykłady	37-38
3. Recenzje i opinie o pracach osób trzecich	39-40

4. Prace popularno-naukowe	41-48
5. Materiały warsztatowe	49-51
II. Materiały działalności organizacyjno-naukowej, dydaktycznej i popularyzatorskiej	52-66
III. Materiały biograficzne	67-70
IV. Korespondencja	71-72
V. Materiały osób trzecich	73-76
VI. Załączniki	77-80
Aneksy 1-18	

I. MATERIAŁY TWÓRCZOŚCI NAUKOWEJ

1. Prace naukowe

A. Fizjologia roślin

1. Fizjologia roślin
 Fragmenty I redakcji
 1933, rkp. i masz., l., k. 243
2. Fizjologia roślin
 Redakcja II z poprawkami autora
 1933, rkp. i masz., l., k. 274
3. Fizjologia roślin
 Redakcja III
 1933, masz., l., k. 281
4. Fizjologia roślin
 Redakcja IV
 1933, masz., l., k. 286

5. Fizjologia roślin

Ilustracje do s.5-139

1933, rkp., l., k.70

6. Fizjologia roślin

Ilustracje do s.161-259

1933, rkp., l., k.88

7. Warunki rozwoju wyizolowanego końca korzenia

1939, rkp. i masz., j.ang. i pol., l., k.51

B. Nawożenie gleb

8. Prace o kwasach humusowych

1935-1958 i b.d., rkp. i masz., j.niem. i pol., l.,
k.60. Zob. aneks 1

9. The Influence of Humic Compound on Plant Development

1958, rkp., masz. i druk., j.ang., l., k.190

10. Nawóz organiczny

Opisy i wyniki doświadczeń

1948, 1950, rkp. i masz., l., k.109

11. Nawóz próchniczny

1951, rkp. i masz., l., k.303

12. Nawożenie organiczne

Przed 1961, masz., l., k.206

13. Nawożenie mineralne

Przed 1961, rkp., l., k.38

14. Nawożenie roślin na ziemiach polskich

Fragmenty II redakcji z uzupełnieniem autora

1949, rkp. i masz., l., k.138

15. Fragmenty prac i ilustracji dotyczących obornika

Przed 1961, rkp. i masz., l., k.49

16. Fragmenty prac związanych z torfowaniem i wapniowaniem gleb

Przed 1961, rkp., masz. i druk., l., j.niem. i pol.,
k.49

C. Uprawa roślin

17. Kultura lnu w Polsce

Fragmenty pracy

Przed 1961, rkp., l., k.484

18. Kultura lnu w Polsce

Fragmenty pracy

Przed 1961, 4 egz. masz., l., k.233

19. Nasze zboża

Fragmenty I redakcji

Ok. 1948, rkp. i masz., l., k.227

20. J.w.

Fragmenty II redakcji dotyczące uprawy zbóż

Ok. 1948, rkp. i masz., l., k.116

21. J.w.

Fragmenty III redakcji dotyczące uprawy pszenicy,

żyta oraz techniki pielęgnacji zbóż

Ok. 1948, rkp. i masz., l., k.236

22. J.w.

IV redakcja z poprawkami

Ok. 1948, rkp. i masz., l., k.391

23. J.w.

V redakcja

Ok. 1948, rkp. i masz., l., k.357

24. J.w.

VI redakcja

Ok. 1948, rkp. i masz., l., k.256

25. J.w.

Ilustracje

Ok. 1948, rkp., l., k.155

26. Prace związane z uprawą pszenicy i rzepaku w Polsce

Przed 1961, rkp. i masz., l., k.116

27. Uprawa ziemniaka w Polsce
I redakcja - brulion
1947, rkp., l., k.216
28. Uprawa ziemniaka w Polsce
II redakcja
1947, rkp. i masz., l., k.99
29. Uprawa ziemniaka w Polsce
Kopie maszynowe II redakcji
1947, 3 egz. masz., l., k.191
30. Uprawa ziemniaka w Polsce
III redakcja z poprawkami autora
1947, rkp. i 3 egz. masz., l., k.356
31. Uprawa ziemniaka w Polsce
Redakcja ostateczna z poprawkami i uzupełnieniami
autora. Recenzja o pracy
1947, rkp. i masz., l., k.333
32. Uprawa ziemniaka w Polsce
Ilustracje
1947, rkp. i masz., l., k.79
33. Prace dotyczące uprawy ziemniaka
1936-1948, rkp. i masz., l., k.72. Zob. aneks 2

D. Pozostałe prace

34. Słownik encyklopedyczny terminologii biologicznej
Litere A-M
1950-1951, rkp. i masz., l., k.1-392
35. J.w.
Litere N-Z
1950-1951, rkp. i masz., l., k.393-659
36. Doświadczenia nad sposobem zalesienia wydmy
1948-1949, rkp. i masz., l., k.19

2. Wykłady

37. Cykl wykładów o nawożeniu roślin
1947, masz., l., k.36
38. Tablice i fotografie dotyczące wykładów z fizjologii
roślin
Przed 1961, rkp. i masz., l., k.26, fot.I-V

3. Recenzje i opinie o pracach osób trzecich

39. Wspomnienia o pracownikach naukowych Wydziału Rolniczo-
Leśnego UP i oceny ich działalności
1945-1948, rkp. i masz., l., k.16. Zob. aneks 3
40. Opiny prac naukowych, doktorskich, habilitacyjnych pra-
cowników Wydziału Rolniczo-Leśnego UP
1945-1950, rkp. i masz., l., k.59. Zob. aneks 4

4. Prace popularno-naukowe

41. Prace związane z nawożeniem gleb
1931-1934, 1946-1947, rkp. i masz., l., k.108. Zob.
aneks 5
42. Prace związane z zagadnieniem próchnicy
1938-1948, przed 1961, rkp., masz. i druk., l.,
k.262. Zob. aneks 6
43. Prace dotyczące obornika
1945-1947, 1950, rkp. i masz., j.niem.i pol., l.,
k.213. Zob. aneks 7

44. Nawożenie buraków cukrowych
1946-1947, rkp. i masz., l., k.108
45. Prace dotyczące rozwoju kultury rolnej na wsi
1947 i przed 1961, rkp. i masz., l., k.102. Zob. aneks 8
46. Prace związane z kompostem i jego zastosowaniem w gospodarstwie
Przed 1961, rkp., masz. i druk., l., k.151
47. Prace dotyczące nawożenia gleb
Przed 1961, masz., l., k.161. Zob. aneks 9
48. Opinie i odpowiedzi na pytania czytelników i przedsiębiorstw państwowych
1948-1950, rkp. i masz., l., k.49

5. Materiały warsztatowe

49. Wypisy z prac naukowych
Przed 1961, rkp. i masz., l., k.59
50. Rysunki i zdjęcia z doświadczeń
Przed 1961, rkp., l., k.55, rys.26, fot.I-XXIX
51. Zestawienie literatury fachowej
Przed 1961, rkp. i masz., l., k.123

II. MATERIAŁY DZIAŁALNOŚCI ORGANIZACYJNO-NAUKOWEJ, DYDAKTYCZNEJ I POPULARYZATORSKIEJ

52. Wydział Rolniczo-Leśny Uniwersytetu Poznańskiego
Katedra Fizjologii Roślin i Chemii Rolnej. Własnoręczne notatki B.N. dotyczące ćwiczeń laboratoryjnych z nawożenia gleb przeprowadzonych przez studentów, spisy studentów biorących udział w ćwiczeniach
1924-1937, rkp. i masz., l., k.236

53. Wydział Rolniczo-Leśny Uniwersytetu Poznańskiego Katedra Fizjologii Roślin i Chemii Rolnej
Powstawanie zakładów naukowych i stacji doświadczalnych
1939-1949, rkp. i masz., l., k.140
54. J.w.
Organizacja Wydziału Rolniczo-Leśnego U.P.
1945-1951, rkp., masz. i druk., l., k.174. Zob. aneks 10
55. J.w. Sekcja ogrodnicza
Spisy wykładów, ćwiczeń i egzaminów przeprowadzonych w Sekcji oraz spisy wykładów, które miały być przeprowadzone w nowo projektowanych Katedrach Sadownictwa i Warzywnictwa
1946-1947, rkp. i masz., l., k.144
56. Polska Akademia Umiejętności, Wydział Matematyczno-Przyrodniczy
Spisy zgłoszonych kandydatur na członków PAU, zawiadomienia o walnych zgromadzeniach, zawiadomienia o posiedzeniach Wydziału, sprawozdanie ze Stacji Naukowej PAU w Paryżu /1949/.
1947-1949, rkp. i masz., l., k.51
57. Polska Akademia Nauk Technicznych
Statut Polskiej Akademii Nauk Technicznych, zawiadomienie o zebraniu, odpis pisma skierowanego do Min. Oświaty, dotyczącego rozwiązania PANT
1948-1949, masz. i druk., l., k.14
58. Uniwersytet Jagielloński
Sprawa kandydatury B.N. na Katedrę Fizjologii Roślin UJ
1945-1947, rkp. i masz., l., k.6
59. Materiały działalności naukowo-badawczej w instytucjach naukowych
1946-1947, rkp. i masz., l., k.15. Zob. aneks 11

60. Materiały działalności naukowej i organizacyjnej w towarzystwach naukowych
1947-1949, 1958, rkp., masz. i druk., l., k.47. Zob. aneks 12
61. Materiały działalności naukowej i organizacyjnej w Izbach Rolniczych w Lublinie, Poznaniu, Rzeszowie
1920, 1944-1946, rkp., masz. i druk., l., k.86
62. Materiały działalności naukowej związanej z przedsiębiorstwami przemysłowymi
1938, 1945-1952, masz., l., k.25. Zob. aneks 13
63. Materiały ogólne dotyczące rozwoju doświadczalnictwa w Polsce
Ok. 1930, rkp. i masz., l., k.268
64. Opisy doświadczeń i fotografie związane z doświadczalnictwem rolniczym
1919-1947, rkp. i masz., l., k.71, fot.I-X
65. Opisy doświadczeń i materiał ikonograficzny dotyczący doświadczalnictwa rolniczego
1950-1951, rkp. i masz., l., k.225
66. Materiały działalności administracyjnej w Wielkopolskim Związku Kół Doświadczalnych
1927-1947, rkp. i masz., opr. i l., k.110

III. MATERIAŁY BIOGRAFICZNE

67. Autobiografie B.N.
1947-1963, rkp. i masz., l., k.30
68. Ocena działalności naukowej i bibliografie prac B.N.
1947-1957, rkp. i masz., l., k.39
69. Dyplomy uznania dla B.N.
1929-1953, druk., l., k.46

70. Albumy z wycieczki do Wilna oraz objazdów naukowych po terenie Wielkopolski
1930, rkp. i masz., k.16

IV. KORESPONDENCJA

71. Korespondencja wychodząca
1931-1960, rkp. i masz., j.ang., niem. i pol., l., k.41. Zob. aneks 14
72. Korespondencja wpływająca
1936-1950, rkp. i masz., j.ang., niem. i pol., k.176. Zob. aneks 15

V. MATERIAŁY OSÓB OBCYCH

73. Materiały prof. dr Waltera Gleisberga, kierownika Katedry Fizjologii Roślin i Chemii Rolnej Reichsuniversität Posen. Sprawy organizacyjne
Ok. 1939, rkp., masz. i druk., j.niem., l., k.288
74. Prace seminaryjne i dyplomowe prowadzone w Katedrze Fizjologii Roślin i Chemii Rolnej Reichsuniversität Posen
Ok. 1939, rkp. i masz., j.niem. l., k.199
75. Księga pamiątkowa poświęcona Akademii Rolniczej w Dublanach /Ze zbiorów prof. dr W.Schramma/
1909, druk., sz., l.19
76. Artykuły osób obcych dotyczące rolnictwa
Przed 1961, rkp., masz. i druk., l., k.249. Zob. aneks 16

VI. ZAŁĄCZNIKI

77. Tableau przedstawiające członków i profesorów Wydziału Rolniczo-Leśnego, Sekcji Rolnej Uniwersytetu Poznańskiego 1923/1924 - 1925/1926, l., fot.1 /16,5 x 22 cm/
78. Tableau członków Koła Rolniczego - Poznań Winiary 1928, l., fot.1 /17 x 22,5 cm/
79. Prace związane z nawożeniem gleb i uprawą roślin 1907-1960, druk., sz., k.371. Zob. aneks 17
80. Czasopisma rolnicze 1928-1946, druk., k.155. Zob. aneks 18

A n e k s 1

J. 8. Prace o kwasach humusowych

1. Über die wissenschaftlichen Grundlagen einer rationellen Humuswirtschaft 1935, k.16
2. Wartość produkcyjna kwasów humusowych pochodzących z torfu niskiego 1958, k.25
3. Humisol - nowy nawóz organiczny Przed 1961, k.5

A n e k s 2

J. 33. Prace dotyczące uprawy ziemniaka

1. Czy cechy odmianowe ziemniaka są stałe, Przed 1961, k.8

2. Wpływ czynników klimatycznych na produkcję ziemniaka ,
Przed 1961, k.19
3. Jak zwiększyć plon ziemniaków 1948, k.31
4. Ziemniaki rakoodporne 1936, k.10

A n e k s 3

J. 39. Wspomnienia o pracownikach naukowych Wydziału Rolniczo-Leśnego U.P. i oceny ich działalności:

Barbackiego Stefana	Malarskiego Henryka
Garbowskiego Ludwika	Wodniczki Adama
Lastowskiego Wacława	

A n e k s 4

J. 40. Oceny prac naukowych, doktorskich, habilitacyjnych pracowników Wydziału Rolniczo-Leśnego U.P.

Barbackiego Stefana	Makowskiego Zygmunta
Czosnowskiego Jerzego	Mayera Jerzego
Deglara Juliusza	Misterskiego Władysława
Dudy Józefa	Nieć Heleny
Godlewskiego Emila	Latour-Pawłowskiej Haliny
Górskiego Mariana	Pawłowskiego Kazimierza
Grossberga Jerzego	Antoniego
Gumińskiego Stefana	Piotrowskiego Józefa
Kempianki Władysławy	Smoluchowskiego Michała
Komara Mariana	Somorowskiego Kazimierza
Kościelskiego Stanisława	Ślaskiego Jana
Kwiecińskiego Ryszarda	Węgrzynowicz Anny
Lastowskiego Wacława	Wierszyłowskiego Jerzego
	Wojciechowskiego Jana

A n e k s 5

J. 41. Prace związane z nawożeniem gleb

1. Sposób przygotowania nawozu z fekaliiw miejskich, względnie szlamu kanałowego
1931, k.5
2. Nawozy organiczne
"Pamiętnik IV Ogólnopolskiego Zjazdu Fachowo-Rolniczego" z dnia 7 i 8.III.1934, k.12
3. Plan nawożenia
"Chłopska Gospodarka", 1946, nr 10, k.9
4. Działanie nawozowe torfu
"Przegląd Rolniczy" 1947, nr 21/22, k.8
5. Jak nawozić glebę
Przed 1961, k.1
6. Nawożenie roli w małym gospodarstwie rolnym
Przed 1961, k.4
7. Nawożenie roślin gospodarczych
Przed 1961, k.5
8. Nawożenie roślin uprawnych
Przed 1961, k.21
9. O możliwościach podniesienia produkcji nawozów organicznych w gospodarstwie
Przed 1961, k.2
10. Syntetyczny nawóz organiczny
Przed 1961, k.28
11. Żyzność gleb i nawożenie
Przed 1961, k.4

A n e k s 6

J. 42. Prace związane z zagadnieniem próchnicy

1. Gospodarka próchnicowa
Przed 1961, k.7
2. Oddziaływanie związków próchnicznych na organizmy roślin
Przed 1961, k.18
3. Próchnica a roślina
Przed 1961, k.72
4. Próchnica gleby
Przed 1961, k.5
5. Próchnica jako czynnik produkcji roślin
1939, k.10
6. Próchnica jako nawóz roślinny i jako ogniwo procesów życiowych organizmu roślinnego
1939, k.20
7. Próchnica użyznia glebę
Przed 1961, k.2
8. Wartość produkcyjna rozpuszczalnej próchnicy kompostu
"Roczniki Nauk Rolniczych i Leśnych" t.50:1948, s.251-270, k.19
9. Wpływ próchnicy na roślinę
Przed 1961, k.8
10. Wpływ związków próchnicznych jak i ciał koloidalnych i suspensji mineralnych na rozwój systemu korzeniowego
Przed 1961, k.2
11. Wpływ związków próchnicznych na rozwój rośliny
"Acta Societatis Botanicorum Poloniae". Vol.XV:1938, s.61-109

A n e k s 7

J. 43. Prace dotyczące obornika

1. Czy gnoj powinien być przewietrzony
Przed 1961, k.2
2. Czy gnoj trzymać pod bydlęciem czy wywozić go na gnojownie
"Zagon Ojczysty", R.2:1945, nr 3, k.13
3. Czy można trzymać gnoj pod bydlęciem
Przed 1961, k.1
4. Czy należy wywozić gnoj w zimie
"Przegląd Rolniczy" 1947, nr 1-2, k.43
5. Czy obudowywanie gnojowni, rozpowszechnione w Niemczech jest racjonalne
1950, k.2
6. Czy zalecać można trzymanie gnoju pod bydlęciem w gospodarstwie wzorcowym
"Przegląd Rolniczy" 1946, nr 9-10, k.21
7. Czym zastąpić brak obornika
Przed 1961, k.6
8. Dobry gnoj - to bogactwo gospodarstwa
Przed 1961, k.1
9. Jak należy przechowywać gnoj ?
Przed 1961, k.5
10. Jaka jest produkcyjność gorąco fermentowanego obornika w porównaniu z obornikiem zwykłym sposobem układanym
Przed 1961, k.6
11. Jakich błędów przy gnojowaniu pól należy unikać
Przed 1961, k.2
12. Na czym polega wartość produkcyjna gnojpu
"Przegląd Rolniczy" 1946, nr 7-8, k.15

13. Oznaczenie wartości produkcyjnej obornika gorąco fermentowanego przy użyciu w terminie jesiennym i wiosennym
1951, k.2
14. Próby badawcze ... gorącego gnoju wg H.Krautz'a
Przed 1961, k.7
15. Przemiana azotu obornika
1926, k.20
16. Pryzmowanie gnoju
Przed 1961, k.1
17. Syntetyczny obornik
"Przegląd Rolniczy" 1946, nr 5-6, k.18
18. Wartość nawozowa gnoju
Przed 1961, k.8
19. Wartość produkcyjna gnojówki
Przed 1961, k.1
20. Wartość produkcyjna obornika w świetle badań
Przed 1961, k.1
21. Właściwe obchodzenie się z gnojem decyduje o wysokości plonów
Przed 1961, k.15
22. Zbieranie gnojówki i jej użytkowanie
Przed 1961, k.8

A n e k s 8

J. 45. Prace dotyczące rozwoju kultury rolnej na wsi

1. Azot w przyrodzie
Przed 1961, k.7
2. Jaka jest prognoza urodzaju na rok 1960
Ok. 1960, k.4

3. Kompromisy
"Przegląd Rolniczy" 1947, nr 7-8, k.31
4. Najmniejszy organizm świata i jego znaczenie w przyrodzie
Przed 1961, k.41
5. Nawożenie wiosną w 1946 r.
Ok. 1946, k.7
6. Praca nad podniesieniem kultury zagrody polskiej
Przed 1961, k.3
7. Walka o kulturę polskiej wsi - walką o kulturę polskiej zagrody
Przed 1961, k.2
8. Znaczenie próchnicy w gospodarce przyrody
Przed 1961, k.7

A n e k s 9

J. 47. Prace dotyczące nawożenia gleb

1. Obornik
Przed 1961, k.8
2. Przechowywanie obornika
Przed 1961, k.7
3. Głęboka stajnia
Przed 1961, k.8
4. Próchnica
Przed 1961, k.10
5. Gnojownia
Przed 1961, k.8
6. Metoda gorącej fermentacji obornika
Przed 1961, k.10
7. Kompost
Przed 1961, k.12

8. Oddzielne zbieranie gnojówki i wywożenie jej na pole
Przed 1961, k.8
9. Jak należy obchodzić się z gnojem w małych gospodarstwach
Przed 1961, k.8
10. Pora wywożenia i przeorywanie gnoju
Przed 1961, k.8
11. Wysokość dawek obornika
Przed 1961, k.10
12. Jak głęboko przeorywać gnoj
Przed 1961, k.4
13. Składniki pokarmowe a obornik
Przed 1961, k.6
14. Nawozy zielone
Przed 1961, k.12
15. O uprawie roślin przeznaczonych na przeorywanie
Przed 1961, k.8
16. O przeorywaniu nawozów zielonych
Przed 1961, k.6
17. Nasze łąki
Przed 1961, k.8
18. Wapno
Przed 1961, k.6
19. Wapnowanie gleb
Przed 1961, k.8
20. Czy można utrzymać produkcję roślinną bez próchnicy
Przed 1961, k.8

A n e k s 10

J. 54. Wydział Rolniczo-Leśny Uniwersytetu Poznańskiego

1. Pracownicy

Brzeźnicki Henryk	Karłowska Gabriela
Czartoryski Adam	Kempińska Władysława
Czerniewski Eugeniusz	Lachowski-Czechowicz
Domianowicz Zofia	Ludgard
Niklewska-Gumowska Zofia	Lityński Marian
Fenrych Wojciech	Łaszewska Helena
Gumiński Stefan	Moliński Stanisław
Hulewicz Dzierżykraj	Przyrembel Stanisław
Łączyńska-Hulewiczowa	Szerszeń bogumił
Teresa	

2. Zaświadczenia

Bogusławski Florian	Lityński Kazimierz
Buczek Józef	Lehmann Kazimierz
Eysymont Jerzy	Lossow Roman
Grabski Jerzy	Miczyński Kazimierz
Hause Oskar	Ogórkiewicz Bronisław
Jankiewicz Kazimierz	Tomaszewski Zygmunt
Jordan Stanisław	Świderski Bronisław
Kordus Michał	Zdrojewski Władysław

A n e k s 11

J. 59. Materiały działalności naukowo-badawczej w instytucjach naukowych

1. Instytut Nauki i Oświaty Rolniczej w Warszawie
1947, k.2
2. Instytut Pszczelarski w Lublinie
1946, k.1

3. Rolnicza Rada Naukowa Rejonu Poznańskiego
1947, k.12

A n e k s 12

J. 60. Materiały działalności naukowej i organizacyjnej w towarzystwach naukowych

1. Polskie Naukowe Towarzystwo Leśne - Zarząd Oddziału w Poznaniu
1948, k.1
2. Naukowe Towarzystwo Ogrodnicze
1947, k.1
3. Polskie Towarzystwo Botaniczne w Szczecinie
1951, 1958, k.3
4. Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk - Komisja Rolniczo-Leśna
1949, 1958, k.32
5. Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego
1947, k.3
6. Towarzystwo "Siew"
1947, k.6

A n e k s 13

J. 62. Materiały działalności naukowej związanej z przedsiębiorstwami przemysłowymi

1. Fabryka Wyrobów Ceramicznych - Krotoszyn - Przysieka, Spółka Akcyjna
1938, k.1

2. Naukowa Komisja Doradcza Przemysłu Nawozowego w Warszawie
1949, k.8
3. Przemysł Torfowy - Przedsiębiorstwo Państwowe Wyodrębnione, Dyrekcja w Elblągu
1952, k.10
4. Zjednoczenie Przemysłu Nawozów Sztucznych
1946, k.4
5. Zjednoczenie Przemysłu Nawozów Sztucznych i Gazów Przemysłowych
1945, k.2

A n e k s 14

J. 71. Korespondencja wychodząca

1. Sąd Grodzki w Poznaniu
1945, l.1
2. Kozłowska Aniela
1949, l.1
3. Kemula Wiktor
1947-1950, l.11
4. Russel E. John
1936, l.2
5. Lundegardh Henrik
1946, l.1
6. Skupiński Franciszek
1949, l.1
7. Zarząd Fabryki Przemysłu Fosforowego im. dr R. Maya
1949, l.1

A n e k s 15

J. 72. Korespondencja wpływająca

1. Biuro Sprzedaży Nawozów Sztucznych
1947, l.1 i 1 odpowiedź B.N.
2. Bogdański Kazimierz
1950, l.1 i 1 odpowiedź B.N.
3. Centralne Towarzystwo Organizacji i Kółek Rolniczych
1938, l.1
4. Chełkowski Maciej
1947, l.1
5. Chłopska Spółdzielnia Wydawnicza
1946, l.2 i 1 odpowiedź B.N.
6. Chroboczek Emil
1949, l.1
7. Departament Oświaty Rolniczej
Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych
1946, l.1
8. Dmochowski Jerzy
1947, l.1
9. "Dodatek Rolniczy Gazety Cukrowniczej" w Warszawie
1946-1947, l.2
10. Fulara Andrzej
1945-1949, l.2 i 1 odpowiedź B.N.
11. Gajewski Tadeusz
1949, l.1 i 1 odpowiedź B.N.
12. Garbowski Ludwik
1948, l.1
13. Gumiński K.
1945, l.1 i 1 odpowiedź B.N.

14. Hanousek J.
1949, 1.1
15. Instytut Naukowo-Wydawniczy Ruchu Ludowego "Pol-
ska"
1947, 1.1
16. Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa w War-
szawie
1950-1951, 1.1 i 1 odpowiedź B.N.
17. Jansz Karol
1948, 1.1
18. Kaye S.A.
1946, 1.1
19. Kemula Wiktor
1947-1949, 1.5 i 1 odpowiedź B.N.
20. Komar M.
1947, 1.1
21. Komitet Wydawniczy "Gospodarstwa Wiejskiego na Zie-
miach Nowoodzyskanych"
1945, 1.1
22. Kozłowska Aniela
1949, 1.1
23. Krzemieniewska Helena
1949, 1.2
24. Lityński Adam
1945, 1.2
25. Lossow Roman
1938-1939, 1.2, zob. j.54
26. Lundegardh Henrik
1945, 1.2
27. Lutosławski Jan
1939, 1949, 1.3
28. Łęczyńska Teresa
1945, 1.1

29. Maurer
1945, 1.1
30. Misterny Władysław
1947, 1948, 1.3 i 3 odpowiedzi B.N.
31. Niklewski Marian
B.d., 1.2
32. Olbrycht Tadeusz
1947, 1.1
33. Organizacja Zadrzewień Publicznych, Zakład Hodowli
Roślin
1950, 1.2
34. Państwowy Instytut Wydawnictw Rolniczych
1949, 1.2 i 3 odpowiedzi B.N.
35. Paszewski Adam
1945, 1949, 1.3
36. "Plon" - Ilustrowany Miesięcznik Rolniczo-Ogrodni-
czy
1939-1960, 1.12 i 21 odpowiedzi B.N.
37. Ponikowski Stefan
1938, 1.1
38. "Poradnik Plantatora"
1946, 1.3
39. Prat S.
1959, 1.1
40. Puchalski Tadeusz
1948, 1.1
41. Rolnicza Centrala Mięsa we Wrocławiu
1947, 1.1
42. Ruschmann /Institut für Bodenkunde und Pflanzener-
nährung und Forschungsanstalt/
1943, 1.2
43. Rylska Teresa
1945, 1.2

44. Simm Kazimierz
1950, 1.1 i 1 odpowiedź B.N.
45. Spółdzielnia Wydawnicza "Czytelnik"
1945, 1.2 i 3 odpowiedzi B.N.
46. Stryjecki Tadeusz
1950, 1.3 i 1 odpowiedź B.N.
47. Suski Jan
1950, 1.1 i 1 odpowiedź B.N.
48. Szerszeń Bogumił
1945, 1.1
49. Śmieciuszewska Irena
1946, 1.1
50. Świderski M.
1946, 1.1
51. "Wiedza Powszechna"
1950, 1.1
52. Wołoch Władysław
1946, 1.1
53. Zakład Anatomii i Cytologii Roślin Uniwersytetu
Łódzkiego
1949, 1.1
54. Zakłady Przemysłu Azotowego - Chorzów
1950, 1.1
55. Zarząd Państwowych Nieruchomości Ziemijskich w Poz-
naniu
1948, 1.2
56. Zjednoczone Łabryki Związków Azotowych w Mościcach
i w Chorzowie
1939, 1.1
57. Zjednoczenie Przemysłu Nawozów Sztucznych w Gliwi-
cach
1947, 1949, 1.1 i 6 odpowiedzi B.N.

58. Korespondencja nierozpoznana
1939, 1945, 1950, 1.6

A n e k s 16

J. 76. Artykuły osób obcych dotyczące rolnictwa

Buckhurst A.S.	Sondel Jan
Chmielewski Władysław	Ślaski Jan, zob. j.40
Dyduszyński Władysław	Stecki Konstanty
Laidler Konstanty	Wener Bogusław
Marciniak Jerzy	Wróblewski Antoni
Niklewski Marian	Żaliński Stanisław

A n e k s 17

J. 79. Prace związane z nawożeniem gleb i uprawą roślin

1. A.Karpiński, B.Niklewski: Über den Einfluss orga-
nischer Verbindungen auf den Verlauf der Nitrifi-
kation in unreinen Kulturen. Kraków 1907
2. B.Niklewski: Nawożenie czarnoziem na podstawie
doświadczeń polowych, wykonanych na Podolu Gali-
cyjskim w latach 1911-1913
3. B.Niklewski: Einige kristische Bemerkungen zur
Frage der chemischen Bodenanalyse. Berlin 1915
4. Tätigkeitsbericht der Landwirtschaftlich-chemi-
schen
Landes-Versuchs-Station in Dublany bei Lemberg
/Galizien/ für die Jahre 1914-1916. Wieden - Lipsk
1917
5. Źródła azotu w gospodarstwie rolnym
Odbitka w "Ziemiańska". Poznań 1921

6. Akcja doświadczalna
Odbitka z "Ziemianina". Poznań 1921
7. Stosowanie nawozów pomocniczych pod buraki cukrowe
Wydawnictwo Związku Stowarzyszeń Plantatorów Buraków Cukrowych z.3. Poznań 1926
8. O ustosunkowaniu się p. Ministra Kwiatkowskiego do
doświadczalnictwa polskiego
"Gazeta Rolnicza" nr 50 z 1929 r.
9. Wyniki doświadczeń polowych wykonanych w kołach
doświadczalnych w Wielkopolsce w r. 1927-1928
Wielkopolski Związek Kół Doświadczalnych w Poznaniu. Poznań 1929
10. Wpływ uprawy łubinu na wydajność gleby
"Doświadczalnictwo Rolnicze" t.IV; 1928 cz.III,
roz.IV. Warszawa 1929
11. Wpływ biologicznej absorpcji gleby na produkcję
roślinną
"Doświadczalnictwo Rolnicze" t.IV. 1928. cz.III,
roz.IV. Warszawa 1929
12. O sprawności gleby i o nawożeniu organicznym
"Gazeta Rolnicza" nr 19 z 1932 r.
13. Organizacja rolnictwa w dobie kryzysu
"Gazeta Rolnicza" nr 19 z 1932 r.
14. Nawożenie jęczmienia browarnego
Poznań 1932
15. Czy możemy określić potrzeby nawozowe gleb przy
pomocy metod laboratoryjnych
Poznań 1934
16. Nawozy organiczne
Odbitka z "Pamiętnika IV Ogólnopolskiego zjazdu
Fachowo-Rolniczego" z dn. 7 i 8 marca 1934 r.
17. Obornik podstawą kultury roli
"Rolnik Wielkopolski". 1935

18. Przed wiosną 1936 r.
Wielkopolski Związek Kół Doświadczalnych w Poznaniu. Poznań 1936
19. Das Düngedürfnis der Zuckerrübe
Poznań 1937
20. Przed wiosną 1937
Wielkopolski Związek Kół Doświadczalnych. Poznań 1937
21. Przed jesienią 1937
Wielkopolski Związek Kół Doświadczalnych w Poznaniu. Poznań 1937
22. Uprawa pszenicy ozimej w Polsce w świetle doświadczeń
"Życie Rolnicze". Warszawa 1937
23. Wiosenne nawożenie ozimin
"Życie Rolnicze". Warszawa 1938
24. Das Düngedürfnis der Zuckerrübe
Poznań 1938
25. Przed wiosną 1939
Wielkopolski Związek Kół Doświadczalnych. Poznań 1938
26. Jak zapobiegać chorobom ziemniaka
"Rolnik". Lwów 1938
27. Przed wiosną 1938 r. /korekta/
28. Zakładanie pól doświadczalnych
Wielkopolski Związek Kół Doświadczalnych w Poznaniu. Ok. 1939
29. Czy obornik wystarcza na całkowite pokrycie potrzeb roślin ?
Poznań, ok. 1939
30. Projekt akcji nasiennej
Ok. 1940

31. Jak nawozić glebę
Ok. 1947
32. Nawożenie wiosenne roślin uprawnych
1947
33. Wpływ kwasów próchnicowych na rozwój rośliny, cz.II
"Acta Societatis Botanicorum Poloniae". Vol.18:
1947, nr 1
34. Próchnica jako ogniwo procesów życiowych organizmu
roślinnego
"Acta Agrobotanica", Vol.9: 1960, nr 1.

A n e k s 18

J. 80. Czasopisma rolnicze

1. "Gazeta Rolnicza" - zeszyt na X-lecie wskrzeszenia
Państwa Polskiego
Warszawa 1928
2. "Gazeta Rolnicza"
Warszawa 1929
3. "Niwa"
Rzeszów 1947
4. "Przegląd Rolniczy"
Poznań 1946

SPRAWOZDANIE ARCHIWUM PAN ZA ROK 1978

I. S p r a w y o g ó l n e

A/ O r g a n i z a c y j n e. Powołany został przez Sekretarza Naukowego PAN nowy skład Rady Naukowej na lata 1978-1980 pod przewodnictwem prof.dr Ludwika Bazyłowa. W końcu roku powołany został nowy skład Komisji Oceny Zakupów pod przewodnictwem prof.dr Edwarda Czetwertyńskiego.

Dyrekcja Archiwum PAN, działając w porozumieniu z Radą Zakładową ZNP przy OIN i Archiwum PAN, dwukrotnie /w sierpniu i w grudniu/ występowała do władz Akademii z wnioskiem o uregulowanie zaniżonych uposażeń pracowników Archiwum. Uzyskano podwyżkę poborów przechodzącej na emeryturę dr H. Obuchowskiej-Pysiovej oraz kilka obligatoryjnych podwyżek dodatków za wysługę lat oraz za posiadane stopnie naukowe. Pozostałe wnioski o podwyżkę uposażeń pracowników APAN nie zostały uwzględnione.

W roku sprawozdawczym opracowane zostało kilka wewnętrznych aktów normatywnych: w lutym regulamin obiegu dokumentów finansowych, inne w połowie roku.

Przeprowadzona przez przedstawiciela Samodzielnego Oddziału Inspekcji w czerwcu 1978 r. kontrola działalności i gospodarki finansowej placówki stwierdziła, iż Archiwum pro-

wadzi prawidłową działalność zgodną ze statutem i obowiązującymi przepisami. Na zlecenie inspektora opracowany został nowy, zaktualizowany zakres czynności pracowników oraz regulamin kontroli wewnętrznej.

W dniu 1 grudnia 1978 r. Archiwum PAN obchodziło jubileusz 25-lecia działalności. Z tej okazji odbyło się uroczyste, rozszerzone posiedzenie Rady Naukowej z udziałem wszystkich pracowników i zaproszonych gości. Archiwum otrzymało wiele pism z życzeniami i gratulacjami przede wszystkim od Przewodniczącego Rady Państwa skierowane na ręce Przewodniczącego Rady Naukowej prof. dr Ludwika Bazylowa, od Prezesa i Sekretarza Naukowego PAN, od szeregu instytucji, w tym od bratnich archiwów z krajów socjalistycznych oraz poszczególnych osób. Archiwum PAN zostało odznaczone odznaką "Za zasługi dla archiwistyki" przyznaną przez Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych. Odznaki te otrzymali również przewodniczący Rady Naukowej Archiwum PAN prof. dr Ludwik Bazylow, członkowie Rady: zastępca sekretarza Wydziału I PAN prof. dr Marian Wojciechowski i b. kierownik Oddziału Archiwum PAN w Poznaniu prof. dr Kazimierz Ślaski oraz pracownicy Archiwum: dr Stanisław Chankowski, ob. Marian Czeski, mgr Hanna Dymnicka-Wołoszyńska, dr Anna Marciniak, mgr Jan Poradzisz, dr Honorata Obuchowska-Pysiowa, mgr Maria Wrzowska i dr Halina Zubalowa.

B/ L o k a l o w e. Przeprowadzony został remont magazynu "A" w Pałacu Staszica oraz wymiana w jego głównym pomieszczeniu dotychczasowych regałów na regały przesuwane typu "Compactus". Dzięki temu uzyskano oszczędność miejsca na

półkach rzędu 50%. Pozwoliło to na zreorganizowanie układu zbiorów archiwalnych. Uzyskano także pewną rezerwę wolnych miejsc na regałach. Tę ciężką i skomplikowaną pracę wykonał zespół pod kierunkiem mgr J.A. Igielskiego w składzie ob. M. Czeski, mgr A.J. Igielski, mgr J. Mizikowski i ob. J. Rożej, przy niewielkiej dorywczej pomocy grupy wynajętych studentów. Opracowana została także instrukcja użytkowania nowych regałów.

Warunki lokalowe Archiwum PAN w Pałacu Staszica nie uległy zmianie. Pracownicy nadal przebywają w ciasnych, dusznych i hałaśliwych pomieszczeniach; udostępnianie zbiorów osobom korzystającym z materiałów archiwalnych i księgozbioru odbywa się w nieodpowiednich warunkach. Archiwum nadal nie posiada pomieszczenia, które nadawałoby się na pracownię naukową.

C/ S t a n e t a t ó w wynosi 25. Personel Archiwum składa się obecnie z 4 pracowników naukowych /1 profesor nadzwyczajny, 1 docent doktor habilitowany, 2 adiunktów/, 7 dyplomowanych pracowników dokumentacji naukowej /5 starszych dokumentalistów, 1 dokumentalisty i 1 adiunkta/, 10 osób na etatach archiwistów /1 kustosz, 3 starszych archiwistów, 3 archiwistów, 2 młodszych archiwistów/, 2 osoby na etatach bibliotekarskich /1 kustosz, 1 starszy bibliotekarz/, 1 starszego referenta administracyjnego, 1 starszego magazyniera. Nadto 4 osoby zatrudnione były w niepełnym wymiarze godzin. Zatrudniona do dnia 31 marca w niepełnym wymiarze godzin H. Filipowicz od 1 lipca została zatrudniona na pracach zleconych. Z dniem 31 grudnia przeszła na emeryturę dr Honorata-Pysiowa, adiunkt naukowo-badawczy.

D/ R a d a N a u k o w a Archiwum pod przewodnictwem prof. dr Ludwika Bazylowa odbyła 2 posiedzenia: 1 robocze /16 III 1978 r./ poświęcone zatwierdzeniu sprawozdania placówki za rok 1977 i zatwierdzeniu planu pracy na rok 1978, drugie, rozszerzone, o uroczystym charakterze /1 XII 1978 r./ z okazji 25-lecia Archiwum.

E/ K o l e g i u m Archiwum PAN sprawujące funkcje doradcze w sprawach związanych z całokształtem działalności placówki odbyło 3 posiedzenia /9 II, 8 IV, 12 X/.

II. Z a s ó b Archiwum powiększył się - po uwzględnieniu wszelkich zmian o ok. 92 mb. W Warszawie przybyło na podstawie 17 spisów zdawczo-odbiorczych ok. 34,80 mb. materiałów pochodzenia kancelaryjnego i ok. 8,90 mb. spuścizn po uczonych /dary i zakupy/. Jednocześnie wybrakowano ok. 12 mb. akt kancelaryjnych.

Do Oddziału Archiwum PAN w Krakowie napłynęło łącznie ok. 22 mb. akt, do Oddziału w Poznaniu ok. 6,50 mb. materiałów spuścizn, do Oddziału w Zabrzu ok. 7,80 mb. akt, wybrakowano jednak ok. 10 mb. Zakupów dokonano na podstawie decyzji Komisji Oceny Zakupów, która odbyła 1 posiedzenie /21 XI/.

Nadto na podstawie odpowiednich specyfikacji przejęto 1407 pozycji książkowych /każda w 3 egz./ łącznie ok. 34 mb. do rezerwy wieczystej PAN. W związku z tymi zmianami zasób Archiwum osiągnął w roku 1978 stan ok. 1614,20 mb. materiałów archiwalnych, z czego w Warszawie oraz w magazynie terenowym ok. 1108,20 mb. w Krakowie ok. 350,50 mb., w Poznaniu ok. 128,70 mb. i w Zabrzu ok. 26,80 mb. Ponadto zasób

rezerwy wieczystej wydawnictw PAN, po opracowaniu wynosi ok. 983 mb. Łącznie więc zasób Archiwum wynosi ok. 2596,70 mb.

Poza aktami przekazanymi z placówek i komórek PAN ważniejsze nabytki stanowiły spuścizny archiwalne pozyskane w drodze darów i zakupów, bądź przekazane z instytucji, w których były dotychczas przechowywane. Część materiałów stanowi uzupełnienie dawniej nabytych spuścizn. Zestawienie pozyskanych materiałów podaje załącznik 1.

Nadal gromadzono teczki biograficzne i zagadnieniowe, których liczba doszła do 527 oraz medale i plakaty, których przybyło 34 osiągając ogólną liczbę 618 sztuk.

III. N a u k o w o - t e c h n i c z n e o p r a c o w a n i e m a t e r i a ł ó w a r c h i w a l n y c h

W Warszawie uporządkowano spuścizny A.Grodka /232 j., tymczasowy inwentarz kartkowy/, M.Walickiego /53 j./ i E. Stenzy /85 j./; w końcowej fazie porządkowania znajdują się spuścizny W.Antoniewicza, S.Antoniewskiego, T.Manteuffla i J.Piotrowskiego. Sporządzono spis nowej partii materiałów przekazanych przez prof. R.Manteuffla. Uzupełniano scaloną kartotekę korespondencji, włączając do niej dane dotyczące nowo opracowanych spuścizn. Na bieżąco uzupełniano kartotekę inwentarzy.

O p i e k a n a d n a r a s t a j ą c y m z a s ó b e m a r c h i w a l n y m. Przeprowadzono 20 wizytacji w Wydziałach i komórkach organizacyjnych Sekretariatu Administracyjnego oraz w placówkach PAN. Udzielono wielu konsultacji w zakresie prawidłowego prowadzenia kancelarii systemem bezdziennikowym, opracowywania instrukcji kancelaryj-

nych i wykazów akt, porządkowania i brakowania akt oraz ich przekazywania do Archiwum PAN. Przygotowano też program kursu szkoleniowego dla personelu kancelaryjnego Sekretariatu Administracyjnego PAN w powyższym zakresie.

W celu zabezpieczenia materiałów archiwalnych likwidowanych jednostek organizacyjnych Sekretariatu Administracyjnego PAN i placówek PAN, Archiwum spowodowało wydanie pisma okólnego Dyrektora Generalnego PAN oraz przygotowało do wydania znowelizowany zbiór przepisów postępowania z dokumentacją aktową w PAN.

Komisja brakowania akt udzieliła placówkom PAN 17 zezwoleń na oddanie na makulaturę akt o łącznym rozmiarze ponad 300 mb. Przeprowadzono przy tym 9 ekspertyz akt przeznaczonych do wybrakowania. Z zasobu Archiwum wybrakowano 12 mb. akt kancelaryjnych.

IV. Dział Mikrofilmów, Fotokopii i Fotografii

Korzystając z usług Stacji Reprograficznej Ośrodka Informacji Naukowej PAN wykonywał głównie reprodukcje fotograficzne dla potrzeb wystawowych Archiwum oraz w większym niż dotychczas zakresie - dla potrzeb kwerend. W ramach zabezpieczenia zbiorów własnych zmikrofilmowano w wyborze odpisy źródłowe /w znacznej części z materiałów już nie istniejących/ ze spuścizny J.Wolińskiego, dotyczące okresu panowania Jana III Sobieskiego.

W celu uzupełniania zbiorów własnych zmikrofilmowano korespondencję S.Helsztyńskiego i Z.Klemensiewicza z Biblio-

teki Narodowej oraz odbitki kserograficzne listów T.Czackiego i materiałów dotyczących Muzeum Narodowego Polskiego w Rapperswilu.

Łącznie wykonano ok. 25 000 klatek negatywów, ponad 136 800 klatek pozytywów, 180 sztuk fotografii i powiększeń głównie dla celów wystawowych. Ponadto dział prowadził i nadzorował wykonanie 2900 sztuk kserokopii różnych materiałów do użytku służbowego Archiwum PAN. Dla potrzeb kwerend różnych instytucji i osób wykonano 8200 klatek pozytywów mikrofilmowych, 3270 sztuk odbitek kserograficznych i 47 sztuk fotografii.

Stan zbiorów wraz z Oddziałami osiągnął ponad 780 000 klatek negatywów, 2 260 800 klatek pozytywów, 23 800 sztuk fotografii i fotokopii, ok. 900 sztuk kserokopii, 40 sztuk mulek wystawowych i 3 taśmy filmowe.

Udostępniono w czytelni kilka mikrofilmów, wypożyczono poza Archiwum 100 sztuk fotografii i kserokopii.

Dział uczestniczył aktywnie w przygotowaniu kilku wystaw i pokazów archiwalnych.

V. Inwentarz Centralny materiałów źródłowych do dziejów nauki i techniki polskiej. W dziale tym kontynuowano kwerendy. Brak środków finansowych wstrzymał dalszy postęp prac.

W kartotece wykazu uczonych polskich prowadzono prace zmierzające do uaktualnienia go, obejmując nim nazwiska samodzielných pracowników nauki do 1970 r. włącznie. W tym celu wysłano ankiety do 157 instytucji. Przeprowadzono też korektę i uzupełnienie zapisów na ok. 2500 kartach.

VI. Biblioteka w roku sprawozdawczym powiększyła się o 106 voluminów druków zwartych /w tym 7 vol. z wymiany/. Przybyło również 120 vol. czasopism /66 vol. z prenumeraty, 73 vol. z darów i wymiany, 25 vol. zakupiono/. Łącznie Biblioteka posiada 10 471 vol. druków zwartych i 5864 vol. czasopism. Wszystkie nabytki księgozbioru zostały na bieżąco wpisane do inwentarza i skatalogowane.

W ramach melioracji księgozbioru skatalogowano i wpisano do inwentarza 213 tytułów czasopism /800 vol./ sprawozdań szkolnych. Skatalogowano 50 vol. czasopism.

W zakresie udostępniania księgozbioru wypożyczono 469 vol. druków zwartych i 640 vol. czasopism. Na miejscu udostępniono 627 vol. druków zwartych i 713. vol. czasopism. Z innych bibliotek sprowadzono 32 vol. druków zwartych i 47 vol. czasopism. Do innych bibliotek wypożyczono 9 vol. druków zwartych i 18 vol. czasopism. Przygotowano, oddano i odebrano z oprawy 50 vol. druków zwartych i 86 roczników czasopism. Przygotowano również dalsze 560 vol. druków zwartych i czasopism, które dotychczas nie zostały jeszcze oddane do oprawy z powodu braku wykonawcy.

VII. U d o s t ę p n i a n i e i p o p u l a r y z a c j a z a s o b u

W pracowni naukowej zanotowano 238 odwiedzin osób korzystających z materiałów archiwalnych i druków. 8 razy wypożyczano materiały własne na zewnątrz, 6 razy sprowadzano do Archiwum materiały z innych zbiorów. W związku z reorganizacją magazynów udostępnianie było wstrzymane na okres

kilku miesięcy /lipiec - październik/. Opublikowane zostało nowe, rozszerzone wydanie "Przewodnika po zespołach i zbiorach Archiwum PAN" /Wrocław, Ossolineum 1968 r./. W produkcji znajdował się kolejny, 21 nr "Biuletynu Archiwum PAN". Zawiera on materiały związane z 25-leciem placówki, 4 inwentarze archiwalne oraz sprawozdanie za rok 1977.

W "Życiu Warszawy" ukazała się notatka o jubileuszu Archiwum oraz oddzielnie poświęcony jego działalności artykuł informacyjny, zaś w "Kwartalniku Historii Nauki i Techniki" - informacja o nabytkach 1977 r.

Przygotowano zestawienie bibliografii Archiwum PAN za lata 1976-1978 przeznaczonej do IV zeszytu "Bibliografii archiwów akademii nauk krajów socjalistycznych".

Ożywiona działalność wystawowa popularyzowała zasób Archiwum. Z okazji sesji PAN związanej z 60-leciem odzyskania niepodległości Archiwum zorganizowało galerię portretów historyków okresu międzywojennego. Przygotowano też 5 pokazów dokumentów, druków i fotografii ilustrujących wykłady prof. dr B. Leśnodorskiego dla Wszechnicy PAN, wystawę publikacji Archiwum i jego pracowników z okazji 25-lecia placówki oraz wypożyczano materiały na wystawę w czasie sesji poświęconej historii geografii we Wrocławiu. Prace te wykonał dział Mikrofilmów, Fotokopii i Fotografii oraz Biblioteka Archiwum.

VIII. S z k o l e n i e w e w n ę t r z n e

W okresie sprawozdawczym odbyło w Archiwum praktykę 43 słuchaczy specjalizacji archiwalnej II roku Pomaturalnego

Studium Ekonomicznego nr 2 w Warszawie. W sierpniu i wrześniu odbyła czterotygodniową praktykę archiwalną II stopnia 6-osobowa grupa studentów Zakładu Archiwistyki Uniwersytetu M.Kopernika w Toruniu.

Wznowione zostały również w roku 1978 seminaria wewnętrzne dla pracowników Archiwum. Na zebraniu odbytym 16.III dr J.Zimińska omówiła stan badań i stan źródeł do tematu swojej pracy habilitacyjnej poświęconej działalności Tadeusza Czackiego, zaś 23 X dr S.Chankowski omówił stan badań i stan źródeł do dziejów Muzeum Narodowego Polskiego w Rapperswilu, stanowiących temat jego rozprawy habilitacyjnej. Troje pracowników Archiwum brało udział w seminarium doktorskim prowadzonym przez prof. Z.Kolankowskiego w Instytucie Informacji Naukowej, Technicznej i Ekonomicznej.

IX. Łączność z zagranicą

W dniach 22-26.V przebywała w Archiwum PAN delegacja Archiwum Węgierskiej Akademii Nauk w składzie: dr László Szűllosy - dyrektor i dr György Szanto - pracownik tegoż Archiwum. Delegacji towarzyszyła przebywająca na dłuższym stażu w Polsce, pracownik tegoż Archiwum dr Adrienne Körmeny.

X. Współpraca z placówkami PAN i innymi instytucjami obejmowała jak i w latach poprzednich sieć bibliotek PAN z Biblioteką PAN w Warszawie na czele, Ośrodek Informacji Naukowej PAN, Instytut Historii Nauki, Oświaty i Techniki PAN, Instytut Historii PAN, Instytut Krajów Socjalistycznych PAN, Instytut Sztuki PAN, Naczelna Dyrekcję Archiwów Państwowych, Instytut In-

formacji Naukowej, Technicznej i Ekonomicznej, Uniwersytet M.Kopernika w Toruniu, Związek Bojowników o Wolność i Demokrację - Koło przy PAN. We współpracy z tymi instytucjami brali udział przedstawiciele Archiwum PAN, a zwłaszcza prof. dr Z.Kolankowski jako członek kilku rad naukowych oraz przewodniczący Komisji Egzaminacyjnej dla Dyplomowanych Pracowników Dokumentacji Naukowej. Przedstawiciele Archiwum brali też udział w jubileuszach Instytutu Historii PAN, Biblioteki Kórnickiej PAN, Archiwum Głównego Akt Dawnych w Warszawie, Wojewódzkiego Archiwum Państwowego w Lublinie.

XI. Prace indywidualne pracowników Archiwum mające na celu w znacznej mierze uzyskanie wyższych stopni naukowych dotyczyły głównie historii nauki i kultury polskiej. Prowadziła je większość pracowników działalności podstawowej. Zestawienie tych prac i publikacji oparte na danych dostarczonych przez zainteresowanych podaje załącznik 2.

Oddział Archiwum PAN w Krakowie

I. Sprawy ogólne

A/ Organizacyjne. Obsada Oddziału nadal składała się z 3 osób. Stan ten, mimo przyrostu zbiorów nie zmienił się od 6 lat, co powoduje duże trudności w wypełnianiu zadań przez Oddział. Szczególnie dotkliwie zaznaczyło się to w roku 1978, gdyż ze względu na urlop macierzyński i bezpłatny jednej z pracowników przez pół roku Oddział posiadał obsadę dwuosobową.

Problemy Oddziału przedstawił jego kierownik na zebraniu partyjnym Oddziałowej Grupy Humanistycznej przy Oddziale PAN w Krakowie z udziałem I sekretarza Komitetu Zakładowego. Postulaty Archiwum spotkały się z życzliwym przyjęciem i obietnicą poparcia starań o uzyskanie dodatkowych etatów niezbędnych dla efektywnego wykonywania podstawowych zadań oraz o uzyskanie odpowiednich pomieszczeń umożliwiających normalną działalność Oddziału. W dniu 18.I Oddział wizytował mgr J.A.Igielski z Archiwum PAN w Warszawie.

B/ L o k a l o w e . Trudne warunki działalności Oddziału nie uległy poprawie. Prace remontowe w budynku przy ul. św. Jana 26 przeznaczonym na stałą siedzibę Archiwum przebiegały powoli i po wyczerpaniu przewidzianych na rok 1978 limitów przerobowych zostały zahamowane. Podejmowane przez władze Oddziału PAN w Krakowie starania o powiększenie tego limitu nie odniosły skutku. Archiwum pozostaje nadal w tymczasowym pomieszczeniu przeznaczonym do generalnego remontu. Z powodu małej wytrzymałości stropów w zapełnionym pomieszczeniu magazynowym, Oddział zmuszony był ograniczyć przejmowanie akt z placówek PAN. Dla odciążenia stropów i uzyskanie miejsca na napływające materiały, 84 mb. najmniej wykorzystywanych akt przeniesiono do magazynu Oddziału Archiwum PAN w Zabrzu.

II. Z a s ó b Oddziału powiększył się o 22 mb. z czego ok. 15,40 mb. stanowią akta kancelaryjne zaś ok. 6,60 mb. materiały spuścizn archiwalnych. Wykaz nabytków podaje załącznik nr 1.

III. N a u k o w o - t e c h n i c z n e o p r a c o w a n i e m a t e r i a ł ó w a r c h i w a l n y c h

Kontynuowano prace nad zabezpieczeniem akt PAU, zapakowując najczęściej wykorzystywane ich partie /Sekretariatu Generalnego/ przechowywane dotychczas luzem w pudłach do teczek, z laminowano przy tym 660 kart najbardziej uszkodzonych akt.

Prowadzono prace przy najbardziej racjonalnym rozmieszczeniu materiałów, aby maksymalnie wykorzystać powierzchnię magazynu, nie przekraczając norm wytrzymałości stropów. Sporządzono spis, oznakowano i zapakowano część materiałów, które w rozmiarze 84 mb. przeniesiono do magazynu Oddziału Archiwum PAN w Zabrzu /zob. pkt IB/. Porządkowano nadal przemieszczane materiały J.Pileckiego, formując szereg jednostek. Przeniesiono do Oddziału, wstępnie posegregowano i sporządzono spis i przygotowano do zakupu obszerną spuściznę K.Nitscha i jego żony A.Gruszeckiej-Nitschowej. Przeprowadzono szczegółową segregację korespondencji zawartej w spuściznie oraz segregację dalszej jej partii przeznaczonej do zakupu w 1979 r. Przeprowadzono też segregację, wstępne porządkowanie oraz spis przewidzianych do zakupu materiałów A.Vetulaniego i J.Weyssenhoffa /te ostatnie jeszcze bez spisu/. Przełożono do 120 pudeł ochronnych zarówno materiały zakupione jak i przygotowane do zakupu.

IV. U d o s t ę p n i a n i e i p o p u l a r y z a c j a z a s o b u

Ze zbiorów Oddziału korzystało na miejscu 54 czytelników, którzy odwiedzili pracownię 203 razy. Opracowano 47 kwe-

rend, 5 razy wypożyczano materiały własne poza Archiwum, 2 razy sprowadzono do Oddziału materiały obce. Na podstawie materiałów Oddziału prof. F.Uhorczak opublikował obszernie wydawnictwo pt. "Rozwój Polskiej Akademii Umiejętności w wykresach i mapach 1873-1948. W 100 rocznicę powstania PAU". Lublin 1978 z przedmową prof. dr Z.Kolankowskiego.

V. Opieka nad narastającym zasobem archiwalnym

Przeprowadzono 6 wizytacji w placówkach PAN w Krakowie, zapoznając się z prowadzeniem kancelarii, warunkami przechowywania akt; udzielono przy tym odpowiednich wskazówek i zaleceń.

VI. Biblioteka podręczna powiększyła się o 79 vol. /w tym 9 stanowi depozyt Archiwum PAN w Warszawie/ i osiągnęła 1377 vol.

VII. Zebrania organizacyjne, naukowe i szkoleniowe

Mgr J.Poradzis. brał dwukrotnie udział w posiedzeniach Kolegium Archiwum w Warszawie, dwukrotnie wyjeżdżał też dla omówienia spraw Oddziału.

IX. Współpraca z innymi instytucjami, przede wszystkim z placówkami PAN rozwijała się pomyślnie. Szczególnie ożywione były kontakty z Zarządem Oddziału PAN oraz z Biblioteką PAN w Krakowie.

Oddział Archiwum PAN w Poznaniu

I. Sprawy ogólne

A/ Organizacyjne. Obsada personelu Oddziału pozostawała bez zmian: 3 etaty działalności podstawowej i 1 niepełne zatrudnienie. W okresie od 1.VI do 30.XI 1 osoba korzystała z urlopu macierzyńskiego i bezpłatnego a od 1.XII na jej miejsce zatrudniono czasowo na etacie archiwisty ob. Iwonę Wojciechowską absolwentkę Liceum Ogólnokształcącego. Oddział był dwukrotnie wizytowany przez mgr J.A.Igielskiego z Archiwum PAN w Warszawie.

B/ Lokalne. Oddział otrzymał z Archiwum PAN w Warszawie 4 regały metalowe z nadstawkami. Umożliwiło to przeprowadzenie bardzo korzystnego rozmieszczenia materiałów w magazynie z uwzględnieniem obciążeń stropów. Nadal jednak odczuwa się brak powierzchni magazynowej.

Przygotowano odpowiedź na ankietę Oddziału PAN w Poznaniu dotyczącą planów rozwojowych i potrzeb lokalowych placówek PAN w związku z programem budowy Centrum Nauk Społecznych w Poznaniu. Budowa Centrum umożliwi Archiwum PAN uzyskanie dodatkowych pomieszczeń w zajmowanym gmachu.

II. Zasób Oddziału powiększył się o ok. 6,50 mb. wyłącznie materiałów pochodzenia prywatnego pozyskanych w formie darów, zakupów i depozytów i osiągnął stan ok. 128,7 mb. Wykaz nabytków podaje załącznik 1.

III. Naukowo-techniczne opracowanie materiałów archiwalnych

Uporządkowano i zinventaryzowano spuściznę M.Kwinichidze /94 j./. Zakończono meliorację i zinventaryzowano materiały S.Kozierowskiego /405 j./. Kontynuowano inwentaryzację materiałów K.Kaczmarczyka, uporządkowano korespondencję R. Pollaka, sporządzając spis korespondentów. Kontynuowano kartkową ewidencję materiałów S.Helsztyńskiego, opracowując na- bytki z lat 1966-1972. Prowadzono też szereg prac technicznych związanych z porządkowaniem i inwentaryzacją materiałów. Nadal gromadzono teczki biograficzne i zagadnieniowe, uzupełniając je wycinkami z bieżącej prasy regionalnej. Rozwijano nadal kartotekę korespondentów do zespołów zinventaryzowanych, opracowując 7 zespołów /ok. 600 kart katalogowych/.

IV. Opieka nad narastającym zespołem archiwalnym

Czterokrotnie udzielano konsultacji placówkom PAN w sprawie opracowania wykazu akt; konsultowano prace związane z organizacją i porządkowaniem archiwum Poznańskiego Tow. Przyjaciół Nauk. Nie przeprowadzono w roku 1978 wizytacji z powodu dłuższego urlopu osoby opiekującej się narastającym zasobem.

V. Mikrofilmowanie

Korzystając z usług Pracowni Reprograficznej Zakładu Informacji Naukowej OIN PAN w Poznaniu zakończono rozpoczęte

w roku 1977 mikrofilmowanie zabezpieczające spuścizn uporządkowanych do roku 1977 włącznie. Wykonano ok. 24 tys. klatek negatywów.

VI. Biblioteka Oddziału powiększyła się o 79 vol. /33 vol. zwartych i 46 vol. ciągłych/, sięgając stan 1502 vol. /607 vol. zwartych i 895 vol. ciągłych/.

VII. Udostępnianie i popularyzacja zasobu

Zanotowano 107 odwiedzin 49 osób korzystających ze zbiorów Oddziału. Załatwiono kilkanaście kwerend ustnych i kilka pisemnych. 6 razy wypożyczano materiały Oddziału na zewnątrz, 2 razy sprowadzano do pracowni materiały spoza Oddziału.

VIII. Zebrania organizacyjne, naukowe i szkoleniowe

Odbyły się dwa zebrania robocze pracowników Oddziału poświęcone omówieniu nowo opracowanych inwentarzy oraz jedno - poświęcone sprawom bieżącym, z udziałem członka Rady Naukowej APAN prof. dr K.Ślaskiego. Dr A.Marciniak uczestniczyła w posiedzeniu Kolegium Archiwum PAN oraz w zebraniach naukowych w Archiwum PAN w Warszawie. Pracownicy Oddziału brali udział w niektórych zebraniach naukowych w Archiwum Państwowym w Poznaniu. Od października mgr J.Latzke uczestniczył w lektoracie języka niemieckiego.

IX. Współpraca z innymi instytucjami

Utrzymywano nadal bliskie kontakty z Oddziałem PAN w Poznaniu, Archiwum Państwowym, Archiwum Uniwersytetu im. A. Mickiewicza, Biblioteką Kórnicką PAN, Biblioteką PTPN i innymi bibliotekami naukowymi, z Instytutem Historii i Katedrą Etnografii UAM, Pracownią Organizacji, Informacji Naukowej Ośrodka Informacji Naukowej PAN, Ekspozyturą Poznańską Ośrodka Rozpowszechniania Wydawnictw Naukowych PAN, Stowarzyszeniem Archiwistów Polskich.

Oddział Archiwum PAN w Zabrzu

I. Sprawy ogólne

A/ Organizacyjne. Obsadę Oddziału stanowią 2 etaty działalności podstawowej i jedno niepełne zatrudnienie /sprzątaczką/. Zatrudniona w Oddziale jako młodszymi archiwista ob. E.Gondek na podstawie skierowania Dyrekcji APAN rozpoczęła zaoczne studia historyczne w Uniwersytecie Śląskim, wraz z przynależnym urlopem na egzaminy wstępne. Dnia 30.XII umowa o pracę z ob. E.Gondek została rozwiązana.

W dniu 19.I wizytował Oddział mgr J.A. Igielski z Archiwum PAN w Warszawie.

B/ Lokalne. Od 1.III budynek, w którym mieści się Oddział przejęła wraz z przyległym terenem Huta "Zabrze". Pozostałe pomieszczenia użytkuje przedsiębiorstwo

"Transgór", które zapewnia prawidłową ochronę obiektu oraz funkcjonowanie jego instalacji. W początkach roku 1978 Archiwum PAN wypożyczyło temuż przedsiębiorstwu do końca roku 1978 1 pokój o powierzchni 17,5 m².

W III kwartale Oddział otrzymał z Archiwum PAN w Warszawie 12 dużych regałów metalowych wraz z nadstawkami, które wydatnie polepszyły warunki przechowywania akt i zwiększyły stopień bezpieczeństwa przeciwpożarowego. Spełniono dzięki temu wcześniejsze zalecenie Komendy Straży Pożarnej.

II. Zasób Oddziału wzrósł o ok. 4,5 mb. materiałów kancelaryjnych i o ok. 3,30 mb. spuścizn /dary i zakupy/. Jednocześnie na podstawie uzyskanego z APAN w Warszawie zezwolenia wybrakowano ok. 10 mb. akt kancelaryjnych. W sumie zasób Oddziału wynosił ok. 26,80 mb. Wykaz nabytych materiałów podaje załącznik 1.

III. Naukowo-techniczne opracowanie materiałów archiwalnych

Sporządzono prowizoryczny spis przygotowanych do nabycia materiałów J.Wierzbickiego. Przygotowano do wybrakowania dalszych ok. 10 mb. materiałów kancelaryjnych. Przejęte materiały uporządkowano. Przełożono do pudeł ochronnych materiały spuścizn oraz owinięto w papier akta placówek PAN.

IV. Opieka nad narastającym zasobem archiwalnym

Przeprowadzono 3 wizytacje kancelarii placówek PAN we Wrocławiu, zapoznając się z warunkami przechowywania akt i

sposobem prowadzenia kancelarii. Udzielono odpowiednich wskazań w Oddziale PAN we Wrocławiu w zakresie przygotowania akt do wybrakowania i przekazywania do Archiwum PAN oraz konsultowano opracowywanie wykazu akt. Nadzorowano też akcję porządkowania archiwów zakładowych w 2 wrocławskich placówkach PAN.

V. Biblioteka podręczna powiększyła się o 24 vol. /13 - dary, 7- wymiana, 4 - zakup/, osiągając stan 205 vol.

VI. Udostępnianie i popularyzacja zasobu

Zanotowano 4 odwiedziny osób korzystających ze zbiorów Oddziału, załatwiono kilka kwerend ustnych i telefonicznych.

VII. Zebrania organizacyjne, naukowe i szkoleniowe

Mgr J. Porwoł trzykrotnie brał udział w posiedzeniach Kolegium APAN w Warszawie i w zebraniu naukowym tamże. Brał też trzykrotnie udział w zebraniach naukowych w Wojewódzkim Archiwum Państwowym w Katowicach oraz w zebraniu Oddziału Stowarzyszenia Archiwistów Polskich w Katowicach.

VIII. Współpraca z innymi instytucjami

Oddział blisko współpracował z Oddziałem PAN w Katowicach, Wojewódzkim Archiwum Państwowym i Biblioteką Śląską.

Załącznik 1

Nabytki Archiwum PAN w 1978 r.

W a r s z a w a

Dział I. Akta Oddziału Polskiego Towarzystwa Historycznego we Lwowie, 0,05 mb.

Dział II. Akta PAN na podstawie 17 spisów zdawczo-odbiorczych, ok. 34,80 mb.

Dział III. Materiały pochodzenia prywatnego:

1. Józef Grabowski /historia sztuki, etnografia/, ok. 1,90 mb.
2. Stanisław Kalinowski /fizyka, geofizyka/, ok. 0,80 mb.
3. Alfred Liebfeld /historia techniki/, ok. 0,55 mb.
4. Ananiasz Rojecki /meteorologia/, ok. 1,15 mb.
5. Józef Trzebiński /botanika/, ok. 0,05 mb.
6. Zofia Wartołowska /archeologia/, ok. 0,40 mb.
7. Zygmunt Wdowiszewski /numizmatyka, heraldyka/, ok. 1,60 mb.

Nadto kolekcja grafiki /36 sztuk/

Materiały dodatkowe

1. Stefan Ehrenkrutz /filozofia/, 0,05 mb.
2. Ryszard Manteuffel /ekonomika rolnictwa/, ok. 0,85 mb.
3. Jan Reycheman /orientalistyka/, ok. 0,75 mb.
4. Stefan Szuman /psychologia/, ok. 0,35 mb.
5. Tadeusz Strumiłło /filozofia, pedagogika/, ok. 0,35 mb.

6. Andrzej Śródka /biografie uczonych/, ok. 0,10 mb.
7. Władysław Wojtan /miernictwo/, ok. 0,05 mb.

K r a k ó w

Dział II. Akta PAN, ok. 15,40 mb.

Dział III. Materiały pochodzenia prywatnego

1. Stanisław Hoszowski /historia gospodarcza/, ok. 0,40 mb.
2. Ludwik Kowalski /hydrologia/, ok. 0,35 mb.
3. Kazimierz Nitsch /językoznawstwo, slawistyka/, ok. 5,60 mb.
4. Henryk Oestreicher /językoznawstwo - korespondencja/, ok. 0,03 mb.

Materiały dodatkowe

1. Jadwiga Dianni /historia matematyki/, ok. 0,05 mb.
2. Seweryn Hammer /filologia klasyczna/, ok. 0,10 mb.

P o z n a ń

Dział III. Materiały pochodzenia prywatnego

1. Jan Horowski /filologia klasyczna/, ok. 3,00 mb.

Materiały dodatkowe

1. Stanisław Helsztyński /filologia/, ok. 0,40 mb.
2. Andrzej Niesiołowski /pedagogika/, ok. 0,02 mb.
3. Roman Pollak /historia literatury/, ok. 2,50 mb.

Nadto dalsza partia depozytu Kazimierza Ślaskiego /historia/, ok. 0,60 mb.

Z a b r z e

Dział II. Akta PAN, ok. 4,50 mb.

Dział III. Materiały pochodzenia prywatnego

1. Władysław Laskowski /ochrona środowiska, chemia, fizyka/, ok. 0,30 mb.
2. Marian Rehorowski /architektura wnętrz/, ok. 3,00 mb.

Załącznik 2

Zestawienie indywidualnych prac naukowych i innych wykonanych przez pracowników etatowych Archiwum PAN /według danych dostarczonych przez zainteresowanych/

Archiwum PAN w Warszawie

S t a n i s ł a w C h a n k o w s k i

Zbierał materiały do rozprawy habilitacyjnej na temat dziejów Muzeum Narodowego Polskiego w Rapperswilu. W związku z przygotowaniem rozprawy korzystał z 3-miesięcznego urlopu naukowego.

23.X.1978 r. na seminarium wewnętrznym w Archiwum PAN omówił stan badań i stan źródeł do powyższego tematu oraz przedstawił zarys planu pracy. W dniu 19.XII.1978 r. na uroczystym zebraniu z okazji 30-lecia Towarzystwa Polsko-Szwajcarskiego wygłosił krótką prelekcję o Muzeum Narodowym Polskim w Rapperswilu.

Dla wydawnictwa albumowego "Uczni polscy w sztuce" opracował kilkadziesiąt biografii uczonych polskich z dziedziny nauk humanistycznych.

Opublikował:

- 1/ Nabytki Archiwum PAN w 1977 r. "Kwartalnik Historii Nauki i Techniki" R:23:1978, z.3-4, s.741-744.
- 2/ Archiwum Polskiej Akademii Nauk. "Życie Warszawy" nr 295 z 13.XII.1978 r.
- 3/ Szereg haseł w "Przewodniku po zespołach i zbiorach Archiwum PAN".

J a d w i g a C z a r n o c k a

Opublikowała w "Przewodniku" hasło dotyczące Biblioteki Archiwum.

H a n n a D y m n i c k a - W o ł o s z y Ń s k a

Kontynuowała pracę nad rozprawą doktorską pt. "Sejm Boni Ordinis 1748 r." pod kierunkiem prof. dr A.Zahorskiego.

Przygotowała do nr 21 "Biuletynu Archiwum PAN" artykuł pt. "Z pierwszych lat działalności Archiwum PAN".

Opracowała życiorysy Aleksandra, Antoniego i Franciszka Maksymiliana Ossolińskich i Antoniego Kazimierza Ostrowskiego dla Polskiego Słownika Biograficznego.

Opublikowała szereg haseł w "Przewodniku".

J a n A n d r z e j I g i e l s k i

Uczestniczył w seminarium prof. dr Z.Kolankowskiego z zakresu informacji naukowej w Archiwum. Zbierał materiały i opracował I wersję trzech rozdziałów rozprawy doktorskiej na te-

mat "Użytkownicy materiałów archiwalnych i zarys ich potrzeb informacyjnych". 5.V na seminarium w Zakładzie Archiwistyki Uniwersytetu M.Kopernika w Toruniu referował plan pracy, założenia ogólne oraz wyniki dotychczasowych badań nad tym tematem. W listopadzie Rada Wydziału Humanistycznego UMK uchwaliła otwarcie przewodu doktorskiego mgr J.A.Igielskiego i powołała na promotora prof. dr Z.Kolankowskiego. Uczestniczył w zebraniu naukowym w Archiwum Głównym Akt Dawnych na temat "Wykorzystanie państwowego zasobu archiwalnego".

Był członkiem Głównej Komisji Rewizyjnej Stowarzyszenia Archiwistów Polskich oraz uczestniczył w pracach redakcyjnych biuletynu SAP "Archiwista". Na wniosek Stowarzyszenia odznaczony został odznaką "Za zasługi dla archiwistyki".

Był członkiem Społecznej Komisji Mieszkaniowej przy Radzie Zakładowej ZNP przy OIN PAN i Archiwum PAN.

Z y g m u n t K o l a n k o w s k i

Współpracował jako konsultant zagadnień archiwalnych z Instytutem Informacji Naukowej, Technicznej i Ekonomicznej w Warszawie i prowadził tam seminarium z zakresu zagadnień informacji w archiwach. Przewodniczył Komisji Egzaminacyjnej dla Dyplomowanych Pracowników Dokumentacji Naukowej, opracowując memoriał dotyczący tych zagadnień dla władz PAN. Nadal pełnił funkcję Przewodniczącego Zarządu Głównego Stowarzyszenia Archiwistów Polskich.

Współpracował w kierownictwie seminarium doktoranckiego Zakładu Archiwistyki Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu,

opiniując m.in. teksty prac doktorskich. Powołany został na okres kadencji 1978-1980 za zastępcę rzecznika dyscyplinarnego Wyższej Komisji Dyscyplinarnej dla Pracowników Naukowo-Badawczych PAN.

Współpracował z Kołem Związku Bojowników o Wolność i Demokrację przy PAN, opracowując program ekspozycji Izby Pamięci. Brał udział w organizowaniu sesji PAN z okazji 60-lecia odzyskania niepodległości Polski.

Sprawował redakcję naukową książki H.Zubalowej pt. "Mikrofilmowanie zbiorów archiwalnych i bibliotecznych w Polsce 1950-1970". Wrocław 1978.

Brał udział w pracach Komitetu Redakcyjnego Słownika Biograficznego Archiwistów Polskich, dla którego przygotował też 5 życiorysów.

Był redaktorem "Archiwisty", członkiem Komitetu Redakcyjnego "Archeionu" i Rady Redakcyjnej "Rocznika Biblioteki Narodowej".

Odnaczony został medalem 25-lecia Polskiej Akademii Nauk oraz odznaką "Za zasługi dla archiwistyki".

Opublikował:

- 1/ Archiwa wobec SINTO /wybrane problemy węzłowe/. "Aktualne Problemy Informacji i Dokumentacji" R.23:1978, nr 3, s.10-13.
- 2/ Ujednolicenie programów kształcenia pracowników placówek informacji dla potrzeb SINTO. "Aktualne Problemy Informacji i Dokumentacji" R.23:1978, nr 6, s.3-5.
- 3/ Archiwum Polskiej Akademii Nauk - ćwierć wieku działania "Nauka Polska". 1978, nr 11/12, s.94 i nn.

- 4/ Twenty five years of the operation of the Archives of the Polish Academy of Sciences, "Review of the Polish Academy of Sciences" 1978, nr 3 i odb., w jęz. angielskim.

K r y s t y n a K r a s i ń s k a

Opublikowała: Teatralne trzęsienie ziemi. Z korespondencji Artura Śliwińskiego. "Pamiętnik Teatralny" 1978, nr 1/2, s.239-255.

J ó z e f M i z i k o w s k i

Kontynuował pracę nad rozprawą doktorską pt. "Szkolnictwo wyższe Warszawy w latach 1915-1939" pod kierunkiem prof. dr M.M.Drozdowskiego.

Pełnił funkcję przewodniczącego Komisji Rewizyjnej Rady Zakładowej ZNP przy OIN i Archiwum PAN.

Opublikował szereg haseł w nowym wydaniu "Przewodnika".

H o n o r a t a O b u c h o w s k a - P y s i o w a

Została odznaczona Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, medalem 25-lecia Polskiej Akademii Nauk.

Opublikowała kilka haseł w "Przewodniku".

E l ż b i e t a S z t r a j

Brała udział w zebraniach Pracowni Historii Organizacji Nauki Instytutu Historii Nauki, Oświaty i Techniki PAN.

Pełniła funkcję sekretarza Rady Zakładowej ZNP przy OIN i Archiwum PAN.

Opublikowała szereg haseł w "Przewodniku".

Przygotowała do druku w nr 21 "Biuletynu Archiwum PAN" inventarz materiałów W.Abrahama.

E w a W a s i a k

Opublikowała kilka haseł w "Przewodniku".

Pełniła funkcję męża zaufania w Archiwum PAN oraz wiceprzewodniczącej, zaś od 1.XII.1978 r. p.o. przewodniczącej Rady Zakładowej ZNP przy OIN i Archiwum PAN.

M a r i a W r z o s k o w a

Była członkiem Komitetu Redakcyjnego "Przewodnika po zespołach i zbiorach Archiwum PAN", w którym opublikowała hasła dotyczące materiałów pochodzenia kancelaryjnego oraz szereg haseł spuścizn.

Pełniła funkcję członka zarządu Pracowniczej Kasy Zapomogowo-Pożyczkowej przy OIN i Archiwum PAN oraz funkcję łącznika Koła Stowarzyszenia Archiwistów Polskich przy Archiwum PAN.

Odbyła 6-dniowe szkolenie z zakresu obrony cywilnej.

Przygotowała do druku w 21 nr "Biuletynu Archiwum PAN" inwentarze materiałów S.Baleya i W.Stysia.

J o a n n a Z i m i Ń s k a

Zbierała materiały do pracy habilitacyjnej o Tadeuszu Czackim. Brała udział w zebraniach naukowych Pracowni Nauk Społecznych Instytutu Historii Nauki, Oświaty i Techniki PAN. Przygotowywała artykuł dotyczący stosunków J.Lelewela z T.Czackim.

H a l i n a Z u b a l o w a

Opublikowała: "Mikrofilmowanie zbiorów archiwalnych i bibliotecznych w Polsce 1950-1970. Zarys rozwoju. Stan. Perspek-

tywy" Wrocław, Ossolineum 1978 oraz szereg haseł do "Przewodnika".

J a n i n a Ż u r a w i c k a

Przygotowała do publikacji I /próbny/ zeszyt "Wykazu Uczonych Polskich" /literary A-C/. Opracowała do tego wydawnictwa wstęp obejmujący jego ogólne zasady oraz zakres.

Opublikowała kilka haseł w "Przewodniku".

Złożyła do druku:

- 1/ Życiorys E.Paszkowskiego dla Polskiego Słownika Biograficznego.
- 2/ Artykuł poświęcony Jadwidze Sikorskiej dla "Kultury i Społeczeństwa".

Brała udział w zebraniach naukowych Pracowni Historii Nauki XIX w. Instytutu Historii Nauki, Oświaty i Techniki PAN, gdzie wygłosiła 2 referaty: 1/ O kryteriach określenia przynależności do inteligencji polskiej w końcu XIX w. 2/ O roli naukowej socjologa J.K.Potockiego.

Brała też udział w cotygodniowych zebraniach Pracowni Dziejów Warszawy Instytutu Historii PAN, gdzie kilkakrotnie zagajała dyskusję nad najnowszymi pracami poświęconymi dziejom Warszawy.

Opublikowała:

- 1/ Inteligencja warszawska w końcu XIX w. Warszawa 1978, PWN, s.281.
- 2/ Recenzję książki J.S.Bystronia pt. "Warszawa" /"Kultura i Społeczeństwo" 1978, nr 1-2/.
- 3/ Recenzję książki M.M.Drozdowskiego pt. "Warszawa II Rzeczypospolitej" /"Kronika Warszawy" 1978, nr 2/.

Oddział Archiwum PAN w Krakowie

Rita Majkowska

Opracowała ostateczną redakcję rękopiśmienną rozprawy doktorskiej na temat: "Władysław Łoziński - historyk sztuki i kultury polskiej".

Opracowała artykuł pt. "Włodzimierza Demetrykiewicza starania o reformę urzędów konserwatorskich w Galicji".

Opublikowała szereg haseł w "Przewodniku".

Jan Poradzisz

Kontynuował pisanie I wersji rozprawy doktorskiej na temat "Działalność polityczna konserwatystów krakowskich w okresie 1918-1935".

Opracował recenzję pracy W. Władyki pt. "Działalność polityczna polskich stronnictw konserwatywnych w latach 1926-1935".

Opublikował: Krakowski obóz prawicy wobec wydarzeń 1923 r. w: "Rok 1923 w Krakowie". Kraków 1978, s. 282-311 oraz szereg haseł w "Przewodniku".

Oddział Archiwum PAN w Poznaniu

Maria Adamczewska-Jackowiak

Opublikowała szereg haseł w "Przewodniku".

Jacek Latzke

Kontynuował zbieranie materiałów do pracy doktorskiej pt. "Sędziwój Ostroróg - ze studiów nad możnowładztwem wielko-

polskim w I połowie XV w." przygotowywanej pod kierunkiem doc. dr A. Gąsiorowskiego. Opracował I rozdział pracy zatytułowany "Własność ziemiska w Wielkopolsce w I połowie XV w.". Opublikował: recenzję pracy J. Wiesiołowskiego "Ambroży Pampowski - starosta Jagiellonów, z dziejów awansu społecznego na przełomie średniowiecza i Odrodzenia", "Roczniki Historyczne" t. 44:1978, s. 183-185 oraz kilka haseł w "Przewodniku".

Anna Marciniakowa

W dniu 5.V.1978 r. obroniła rozprawę doktorską pt. "Rola Tytusa i Jana Działyńskich w rozwoju ośrodka naukowego w Wielkopolsce" napisaną pod kierunkiem prof. dr Z. Grota. Uchwałą Rady Instytutu Historii Uniwersytetu im. A. Mickiewicza uzyskała stopień doktora nauk humanistycznych. Przygotowała do druku maszynopis tej rozprawy /10 arkuszy/ dla Państwowego Wydawnictwa Naukowego.

Na zebraniu Stowarzyszenia Archiwistów Polskich w dniu 27 lutego wygłosiła referat pt. "Charakterystyka spuścizny historyków poznańskich w zasobach Archiwum PAN /20 str. masz./". Opublikowała: "Udział Tytusa Działyńskiego w powstaniu i rozwoju Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk." "Pamiętnik Biblioteki Kórnickiej", t. 14:1978, s. 17-19 oraz szereg haseł w "Przewodniku".

Oddział Archiwum PAN w Zabrzu

Paweł Porwół

Uczestniczył w seminarium doktorskim prof. dr Z. Kolankowskiego.

Przygotował do publikacji w "Kronikach miasta Zabrza" artykuł pt. "Działalność narodowa Karola Piechy w Zabrzu".

Opublikował informację o działalności Oddziału Archiwum PAN w Zabrzu w wydawnictwie Oddziału PAN w Katowicach zatytułowanym "Informacja o placówkach Polskiej Akademii Nauk według stanu na dzień 30.IX.1977 r., Katowice 1977, s.26-27 oraz część poświęconą Oddziałowi w Zabrzu w "Przewodniku".

x

Rok 1978 był kolejnym roboczym rokiem Archiwum PAN. Zbiory Archiwum powiększyły się o szereg poważnych zespołów, wśród których na szczególną uwagę zasługuje część okazałego objętościowo i cennego naukowo archiwum osobistego prof. Kazimierza Nitscha, prezesa Polskiej Akademii Umiejętności. Istotne dokumenty naukowe zawiera też zakupiona ze zbiorów pozostałych po prof. Janie Reychmanie spora partia materiałów archiwalnych Instytutu Orientalistyki we Lwowie z lat 1922-1933. Opracowanie zbiorów postępuje planowo. Duży wysiłek wiązał się z modernizacją i reorganizacją magazynów warszawskich, co umożliwiło przesunięcie części dawnych regałów do Poznania i Zabrza. Podjęto pewne kroki zmierzające do częściowego rozładowania magazynów krakowskich w drodze przeniesienia grupy mało wykorzystywanych materiałów do Zabrza.

Intensywnie prace prowadzone były w dziedzinie popularyzacji. O ile omówione przesunięcia magazynowe zahamowały na jakiś czas udostępnianie zbiorów w Warszawie, o tyle istotny wkład pracy zaznaczył się w zakresie organizacji wy-

staw i pokazów materiałów archiwalnych. Duże osiągnięcia odnotować trzeba w działalności wydawniczej. Ukazał się nowy "Przewodnik po zespołach i zbiorach Archiwum PAN" obrazujący stan zbiorów na dzień 1 stycznia 1977, przy czym suplement odnotowuje nabytki działu materiałów pochodzenia prywatnego do dnia 1 stycznia 1978 r. Wyszła z druku praca doktorska dr Haliny Zubalowej pt. "Mikrofilmowanie zbiorów archiwalnych i bibliotecznych w Polsce w latach 1950-1970". Ciekawe wydawnictwo źródeł do dziejów zasłużonej organizacji naukowej, jaką była Polska Akademia Umiejętności w Krakowie, stanowi publikacja tablic prof. Franciszka Uhorczaka opracowanych w roku 1948 w związku z obchodzonym wówczas jubileuszem 75-lecia PAN, a przechowywanych w zbiorach Oddziału Archiwum PAN w Krakowie. Te starannie wykonane reprodukcje wydane została przez Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, we współpracy z Archiwum PAN.

Zaznaczył się też znaczny postęp w zakresie szkolenia młodej kadry archiwistów oraz w dziedzinie prac własnych prowadzonych przez poszczególnych pracowników naszej placówki. Kolejny doktorat uzyskany został tym razem w Oddziale Archiwum w Poznaniu, którego kierownik dr Anna Marciniakowa obroniła w maju swą rozprawę pt. "Rola Tytusa i Jana Działyńskich w rozwoju ośrodka naukowego w Wielkopolsce".

W dniu 1.XII.1978 r. Archiwum obchodziło 25 rocznicę swego powołania, w pełnej świadomości przebytej w ciągu ćwierćwiecza drogi a zarazem odpowiedzialnych zadań i poważnych problemów, wobec których stoi i które będzie musiało rozwiązywać w najbliższej przyszłości w dalszym trudzie roboczym i wysiłku organizacyjnym oraz naukowym.

Inwentarze zespołów archiwalnych
ogłoszone w numerach 1-21 "Biuletynu Archiwum PAN"
/układ chronologiczny/

	str.
Nr 1 /1959/	
- Towarzystwo Naukowe Warszawskie 1907-1953 /H.Dymnicka/	21 - 77
Nr 3 /1960/	
- Materiały Aleksego Bachuńskiego /M.Flis/	33 - 39
- Materiały Stanisława Borowskiego /Z.K./	44 - 48
- Materiały Olgierda Górki /M.Wrzoskova/	50 - 61
- Materiały Stanisława Kętrzyńskiego /S.Chankowski/	64 - 69
- Materiały Adama Kłodzińskiego /H.Dymnicka/	69 - 71
- Materiały Jerzego Manteuffla /S.Chankowski/	73 - 77
- Materiały Władysława Namysłowskiego /M.Wrzoskova/	77 - 86
- Materiały Eugeniusza Przybyszewskiego /M.F./	87 - 89
- Materiały Heleny Salskiej /S.Chankowski/	89 - 93
- Materiały Adama Skalkowskiego /M.Wrzoskova/	93 - 109
Nr 4 /1961/	
- Materiały Wisławy Knapowskiej /H.Zubalowa/	30 - 71
- Materiały Artura Śliwińskiego /S.Chankowski/	72 - 126
Nr 5 /1962/	
- Akta I Kongresu Nauki Polskiej /M.Wrzoskova/	23 - 70

Nr 6 /1963/	
- Akta Polskiego Towarzystwa Historycznego /H.Dymnicka - M.Wrzoskova/	39 - 79
- Materiały Antoniego Wróblewskiego /J.Szajbel/	80 - 127
Nr 7 /1964/	
- Materiały Janusza Iwaszkiewicza /S.Chankowski/	33 - 53
- Materiały Aleksandra Lednickiego /M.Wrzoskova/	54 - 70
- Materiały Zygmunta Moczarskiego /Z.Wardęska/	71 - 93
- Materiały Ludwika Skubiszewskiego /J.Szajbel/	94 - 105
Nr 8 /1965/	
- Materiały Tadeusza Mańkowskiego /A.Kamiński/	13 - 54
- Materiały Wiktora Ormickiego /O.Starón/	55 - 78
- Materiały Edwarda Schechta /A.Marciniak/	79 - 102
Nr 9 /1966/	
- Materiały Kazimierza Bassalika /S.Chankowski/	35 - 54
- Materiały Ludwika Ręgorowicza /M.Wrzoskova/	55 - 81
- Materiały Adama Szymańskiego /H.Obuchowska-Pysiowa/	82 - 87
Nr 10 /1967/	
- Materiały Wiktora Schramma /A.Marciniak/	20 - 106
Nr 11 /1968/	
- Akta Komisji Naukowej Obchodu Roku Mickiewicza PAN /1953-1956/ /H.Dymnicka/	30 - 64
- Materiały Antoniego Artymiaka /S.Chankowski/	65 - 85

- Materiały Ludwika Chmaja /R.W.Wołoszynski/	86 - 111
- Materiały Eugeniusza Dziewulskiego /A.Brachfogel/	112 - 120
- Materiały Władysława Dziewulskiego /M.Wrzoskowa/	121 - 148
Nr 12 /1969/	
- Materiały Witolda Chodźki /M.Wrzoskowa/	40 - 81
- Materiały Franciszka Czubalskiego /M.Wrzoskowa/	82 - 97
Nr 13 /1970/	
- Materiały Józefa Grodeckiego i Katarzyny Grodeckiej /M.Wrzoskowa/	26 - 84
- Materiały Stefana Rygla /S.Chankowski/	85 - 117
- Materiały Bożeny Stelmachowskiej /J.Szajbel/	118 - 161
Nr 14 /1971/	
- Materiały Joachima Metallmanna /R.Majkowska/	18 - 26
- Materiały Antoniego Peretiatkowicza /A.Marciniak/	27 - 66
- Materiały Tadeusza Strumiły /R.Wojciechowska/	67 - 105
- Materiały Zygmunta Zawirskiego /A.Woltanowski/	106 - 125
Nr 15 /1972/	
- Materiały Bronisława Dembińskiego /K.Dopierała/	11 - 71
- Materiały Włodzimierza Dzwonkowskiego /H.Dymnicka/	72 - 100
- Materiały Wiktora Hahna /M.Wrzoskowa/	101 - 182
Nr 16 /1973/	
- Materiały Ludwika Eckerta /M.Wrzoskowa/	26 - 52
- Materiały Tadeusza Kowalskiego /J.Poradzisz/	53 - 99

- Materiały Feliksa Kazimierza Terlikowskiego /M.Adamczewska/	100 - 125
Nr 17 /1974/	
- Materiały Bronisława Pawłowskiego /H.Dymnicka-Wołoszyńska/	39 - 48
- Materiały Edmunda Jana Reymana /J.Mizikowski/	49 - 81
- Materiały Stanisława Tynca /M.Wrzoskowa/	82 - 125
Nr 18 /1975/	
- Materiały Stanisława Karwowskiego /J.Szajbel/	19 - 41
- Materiały Jerzego Landego /J.Mizikowski/	42 - 54
- Materiały Mariana Magdańskiego /E.Sztraj/	55 - 62
- Materiały Michała Rawity-Witanowskiego /H.Dymnicka-Wołoszyńska/	63 - 124
Nr 19 /1976/	
- Materiały Kazimierza Abgarowicza /M.Adamczewska/	24 - 35
- Materiały Aleksandra Kozikowskiego /A.Marciniak/	36 - 54
- Materiały Edwarda Lubicz-Niezabitońskiego /Z.Wardęska/	55 - 63
Nr 20 /1977/	
- Materiały Jana Dembowskiego /M.Wrzoskowa/	10 - 32
- Materiały Mariana Gieysztora /A.Brachfogel/	33 - 54
- Materiały Teodora Marchlewskiego /A.Brachfogel/	55 - 81
Nr 21 /1978/	
- Materiały Władysława Abrahama /E.Sztraj/	41 - 54

- Materiały Stefana Baleya /M.Wrzoskowa/	55 - 93
- Materiały Natalii Gąsiorowskiej-Grabowskiej //J.Mizikowski/	94 - 116
- Materiały Wincentego Stysia /M.Wrzoskowa/	117 - 153

Inwentarze zespołów archiwalnych
ogłoszone w numerach 1-21 Biuletynu Archiwum PAN
/w układzie alfabetycznym/

Nazwisko lub nazwa	Nr Biuletynu Archiwum PAN	Strony
Abgarowicz Kazimierz	19	24 - 35
Abraham Władysław	21	41 - 54
Artymiak Antoni	11	65 - 85
Bachulski Aleksy	3	33 - 39
Baley Stefan	21	55 - 93
Bassalik Kazimierz	9	35 - 54
Borowski Stanisław	3	44 - 48
Chmaj Ludwik	11	86 - 111
Chodźko Witold	12	40 - 81
Czubalski Franciszek	12	82 - 97
Dembiński Bronisław	15	11 - 71
Dembowski Jan	20	10 - 32
Dziewulski Eugeniusz	11	112 - 120
Dziewulski Władysław	11	121 - 148
Dzwonkowski Włodzimierz	15	72 - 100
Eckert Ludwik	16	26 - 52
Gąsiorowska-Grabowska Natalia	21	94 - 116
Gieysztor Marian	20	33 - 54
Górka Olgierd	3	50 - 61

Nazwisko lub nazwa	Nr Biuletynu Archiwum PAN	Strony
Grodecki Józef	13	26 - 84
Hahn Wiktor	15	101 - 182
Iwaszkiewicz Janusz	7	33 - 53
Karwowski Stanisław	18	19 - 41
Kętrzyński Stanisław	3	64 - 69
Kłodziński Adam	3	69 - 71
Knapowska Wisława	4	31 - 71
Komisja Naukowa Obchodu Roku Mickiewicza PAN	11	30 - 64
Kowalski Tadeusz	16	53 - 99
Kozikowski Aleksander	19	36 - 54
Lande Jerzy	18	42 - 54
Lednicki Aleksander	7	54 - 70
Lubicz-Niezabitowski Edward	19	55 - 63
Magdanski Marian	18	55 - 62
Manteuffel Jerzy	3	73 - 77
Mańkowski Tadeusz	8	13 - 54
Marchlewski Teodor	20	55 - 81
Metallman Joachim	14	18 - 26
Moczarski Zygmunt	7	71 - 93
Namysłowski Władysław	3	77 - 86
Ormiński Wiktor	8	55 - 78
Pawłowski Bronisław	17	39 - 48
Peretiatkowicz Antoni	14	27 - 66
Pierwszy Kongres Nauki Polskiej	5	23 - 70

Nazwisko lub nazwa	Nr Biuletynu Archiwum PAN	Strony
Polskie Towarzystwo Historyczne	6	39 - 79
Przybyszewski Eugeniusz	3	86 - 89
Reyman Edmund Jan	17	49 - 81
Ręgorowicz Ludwik	9	55 - 81
Rygiel Stefan	13	85 - 117
Salska Helena	3	89 - 93
Schechtel Edward	8	79 - 96
Schramm Wiktor	10	20 - 106
Skałkowski Adam	3	93 - 109
Skubiszewski Ludwik	7	94 - 105
Stelmachowska Bożena	13	118 - 161
Strumiłło Tadeusz	14	67 - 105
Styś Wincenty	21	117 - 153
Szymański Adam	9	82 - 87
Śliwiński Artur	4	72 - 126
Terlikowski Feliks	16	100 - 125
Towarzystwo Naukowe War- szawskie	1	21 - 77
Tync Stanisław	17	82 - 125
Witanowski Michał Rawita	18	63 - 124
Wróblewski Antoni	6	80 - 127
Zawirski Zygmunt	14	106 - 125

S P I S T R E Ś C I

	str.
R.B. 20 lat "Biuletynu Archiwum PAN"	3
Zygmunt Kolankowski: Gromadzenie materiałów archiwal- nych w Archiwum Polskiej Akademii Nauk	9
V Konferencja Archiwów Akademii Nauk Krajów Socjalis- tycznych	24
Rezolucja V Konferencji Archiwów Akademii Nauk Krajów Socjalistycznych	26
Inwentarze archiwalne	32
Rita Majkowska: Materiały Włodzimierza Demetry- kiewicza	35
Elżbieta Sztraj: Materiały Kazimierza Drewnow- skiego	60
Paweł Porwoł: Materiały Stanisława Kossutha	79
Maria Adamczewska-Jackowiak: Materiały Bronisława Niklewskiego	107
Sprawozdanie Archiwum PAN za rok 1978	145
Inwentarze zespołów archiwalnych ogłoszone w numerach 1-21 "Biuletynu Archiwum PAN" /układ chronolo- giczny/	178
Toż /układ alfabetyczny/	183